לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

עמ ה', כ"ב בכסלו תשמ"ו, 5 בדצמבר 1985 / שנה מ"ג מס' 12903 / המחיר –.630 שקל כולל מע"מ

ספרד עשויה למנות סוציאליסט יהודי כשגריר בישראל

לוכסמבורג. — החלטה ספרדית לכונן קשרים דיפלומטיים עם ישראל נעשתה „בלתי נמנעת", אך ממשלת ספרד חייבת עתה למצוא „מועד מתאים" כדי להודיע על צעד „חשוב" זה — אמר אמש נציג ספרדי בלוכסמבורג.

הדובר ציין, כי אפילו הוזכרו כבר שמותיהם של שגרירים אפשריים. יתכן שהשגריר הראשון של ספרד בישראל יהיה מוחיקה הרצוג, יהודי מראשי המפלגה הסוציאליסטית הספרדית. הוא מכהן כחבר בבית הנבחרים הספרדי.

כן מוסרים, כי יצחק נבון, סגן ראש הממשלה ושר החינוך, מוזכר כעת כמועמד אפשרי לכהן כשגריר ישראל בספרד. (עטפ"א)

פגישה קשה צפוייה הערב בין ראש־הממשלה, שר־האוצר ושר־החינוך

מודעי תובע לקצץ 50 מיליון דולר בחינוך — נבון דוחה ההצעה על הסף

משמעות הקיצוץ בחינוך – ביטול חינוך תיכון חינם ● פרס אמר אמש כי הוא מעדיף קיצוץ של 120 מיליון דולר בסובסידיות על קיצוץ נוסף בחינוך ובבריאות: אנשים ימשיכו לקנות חלב, אך לא ברור אם ימשיכו לרכוש חינוך אם מחירו יעלה ● השר שרון הכריז כי משרדו בודק בקשות של תעשיינים הנמצאים בקשיים לייקר מוצרים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים, כתבנו לענייני חינוך יצחק שור וכתבתנו לענייני מפלגות דורית גמן

ראש־הממשלה שמעון פרס ושר־האוצר יצחק מודעי אמורים להיפגש היום עם שר־החינוך יצחק נבון במתיחות הדיון על קיצוץ בתקציב החינוך. השר מודעי עומד על כך שיקוצצו מתקציב החינוך 50 מיליון דולר. מודעי ופרס ייפגשו לאחר־מכן עם שר־העבודה משה קצב, אשר עליו דרישת האוצר אמור להסכים לקיצוץ של 60 מיליון דולר מתקציב הביטוח הלאומי.

אתמול נפגשו פרס ומודעי לשיחה בארבע עינים בלשכת ראש־הממשלה בירושלים. הפגישה בין שניהם נערכה כהכנה למו"מ עם משרדי הממשלה אשר בסופו מקווה מודעי לקצץ 200 מיליון דולר מתקציביהם.

(סוף בעמוד 16)

מודעי: לבי נשבר כשראיתי שרק טנק אחד ירה

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

„נדהמתי לראות תרגיל צבאי בהיקף רחב ביותר, אך עם כח אש כה מצומצם כשהסיבה לכך היא חיסכון בתחמושת. היה זה מחזה שובר לב" — אמר אתמול שר האוצר יצחק מודעי בהופיעו בפני חברי „ועידת הנשיאים" של הארגונים היהודיים בארה"ב.

„ליבי נשבר בקרבי כאשר ראיתי את פריסת הכוח הגדול הזה, ורק טנק אחד מבין 60 טנקים ירה אש חיה. שאלתי את שר־הבטחון והרמטכ"ל מדוע יורה רק טנק אחד, והם השיבו לי, כי הדבר נדרש מטעמי חיסכון תקציבי והצורך לחסוך בתחמושת", סיפר מודעי.

עם זאת חזר ותבע לקצץ עוד כ־200 מיליון דולר נוסף לקיצוצים שעליהם הוחלט בתקציב המדינה.

האף. בי. איי מחפש את „האדם השלישי" בפרשת פולארד

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון. — האף. בי. איי. מנסה לקבוע עתה את זהותו של איש הקשר השלישי של ג'ונתן פולארד בארה"ב.

הוואשינגטון פוסט' אומר, כי אדם שלישי זה איננו עונה על התיאור של אף אחד משני הדיפלומטים הישראליים ששבו לארץ יום לאחר מעצרו של פולארד.

מקורות יודעי דבר צוטטו על־ידי הפוסט' כאומרים, שהתאור של האדם שפולארד פגש ב־15 בנובמבר, כדי להעביר לו מסמכים חסויים, אינו תואם את תיאורם של אילן רביד או יוסף יגור.

חקירת הישראליים בארץ

בינתיים מנסים חוקרי משרד המשפטים האמריקני לקבוע את המסגרת המדוייקת של חקירת הישראלים המעורבים בפרשה. האמריקנים אומרים, שישראל כבר הסכימה לאפשר חקירתם בארץ על־ידי הצוות שיבוא מארצות הברית. יתכן שכבר בימים הקרובים.

האמריקנים רוצים לחקור את רביד, יגור ואיתן. „אנחנו בקשר עם הישראלים על הצעד הבא ועל האנשים שנשלח לשם", אמר דובר מחלקת המדינה. האמריקנים גם מצפים להעברה מהירה של המסמכים שהועברו לישראל על ידי פולארד.

הודאה תחסוך בוררות

לפני תום החודש, ישמע חבר מושבעים פדראלי עדויות על

(סוף בעמוד 16)

התרגיל הגדול של צה"ל ● עמוד 4

שמעון פרס ובנו הטייס, חמי, נפגשו אתמול במהלך התרגיל הגדול של צה"ל בדרום (צילום: חרמן)

המערך יציב חזית אחידה נגד „מיהודי" ● עמוד 3

מרפי נועד עם אישים פלשתינים מהשטחים ● עמוד 16

עוזר לסגן שר החקלאות לשעבר חשוד בפרשת הקרקעות ● עמוד 20

עם קצין המבצעים של העדה החרדית ● צלצול מהיר

השתוללות

הבריונות הדתית הקיצונית ניזונה משניים: ממאבקי כוח בתוך הקהילות החרדיות ומאדישותו ונסיגתו של המשטר החילוני. שהוא עדיין, רשמית, המשטר השורר בישראל. השפעות אלה אינן מנותקות זו מזו. אילו ידעו לפחות מתנגדי האלימות בקרב החוגים הדתיים, שהם יכולים לסמוך על סיוען והגנתן המלאות של המשטרה ושל זרועות־שיטור אחרות. חייתה תעוזתם לגנות ולהסתייג גוברת. אך אוזלת־היד השיטורית מעוררת פחדים דווקא אצל אישים דתיים הרחוקים מן האלימות, והחוששים לגורלם ולגורל בני ביתם. רק לפני ימים אחדים נמנע, ברגע האחרון, פירסום מאמר בגנות הבריונות הדתית מפרי עטה של אישיות דתית ממדרגה ראשונה, בגלל חששם של המפרסמים, שמא יחשפו לפגיעה של אותה בריונות הדתית המשתוללת. בצער מיוחד יש איפוא לראות את העדרו של שר המשטרה מן הדיון שקיימה אתמול הכנסת בנושא זה. שחשיבותו הציבורית חורגת הרחק מעבר למידת הסבל שהוא גורם בחיי היומיום בשכונות חדתיות. הייתכן שקבוצה חברתית ופוליטית מוגדרת תכריז על עצמה כמצויה מחוץ לתחום חוקי המדינה. שתפקיע את עצמה מן הכלל האזרחי, ואף תרחיק לכת עד כדי הנפקת „דרכונים" משלה. האמורים להעיד על כך. שאין חברי אותה הקבוצה אזרחי המדינה מן המניין הייתכן שכת כזו. שלה כל תסממנים של אי־רידאנטה בדלנית, תיסבל בגבולות המדינה – ללא כל תגובה מצד בית המחוקקים? התשובה לחשגות אלה היא, כידוע, שבישראל זה אכן אפשרי, ותדוגמא של נטורי קרתא תעיד.

ולא רק אפשרי–הקיצוניות חדתית הולכת ומרחיבה את גבולותיה כמעט ללא הגבלות. היה זה מעשה יותר מסימלי שבאותה ישיבה בה הסירה הכנסת מסדר יומה דיון מלא בבריונות הדתית, היא גם קיבלה בקריאה ראשונה הצעת־חוק מגוחכת, המדרדרת אותנו לתשוכה שבמדינות השלטות על ידי כהני הדת – חוק איסור החזיר. אם אפשר להסביר, ולעתים אפילו לתרץ, חוקים מסויימים בעלי אופי דתי מובהק כתורמים משהו לשווי המשקל החברתי הכולל, כבעלי איזה מסר מוסרי או בריאותי, הרי שלחוק החזיר אף אין נימוק פסוודו־הגיוני כלשהו; זהו חוק פולחני טהור. עניין אכילה או אי־אכילה של בשר חזיר אין לו שמץ של קשר עם רפואה, מדע או טוהר המידות. חוק זה שואב את כל הנמקתו מן הכתוב בספרי הקודש, ומשם בלבד. ומבחינה זו מהווה ללא ספק את הכפיה הדתית במערומיה. אף שמבחינה מעשית משקלו הציבורי פחות לעומת חוקי דת אחרים, עקרוניים יותר, אולם התערבות חוקית זו בתפריטו של הפרט במדינה המצויה במצבה הכלכלי, הפוליטי והבטחוני של ישראל, במחצית השניה של שנות השמונים, איננה רק הטרדה שולית: זו בראש וראשונה העדות, עניות לחלוף הרוחות הלאומי שלנו. לסדר העדיפויות הממלכתי לחיוניותה של הדמוקראטיה. אנו מעיזים לטעון, כי יש קשר ישיר בין ההשתוללות הדתית במאה שערים: בין ההצתות וההרס לבין חוק החזיר וחוקי כפיה אחרים למיניהם. המתקבלים על ידי הכנסת אך ורק כתוצאה מלחץ ברוטאלי של המפלגות הדתיות: כך לומדים הבריונים, כי האלימות משתלמת, ואם זה טוב לפוליטיקה, זה גם טוב לשליטה ברחוב.

בהופעה ראשונה של נשיא ישראל בוועידת רק"ח

הרצוג: אני מאמין שהזמנתי לכאן מסמנת שינוי חיובי בעמדת בריה"מ

נפגש עם חברי המשלחת הסובייטית ● אמר כי אם היה מוזמן להופיע בוועידת המפלגה הקומוניסטית במוסקבה – היה נוסע לשם ● בשדר של מוסקבה לוועידה מכריזה בריה"מ כי לשם הסדר כולל באיזור יש לכנס ועידה בי"ל בהשתתפות כל הצדדים כולל אש"ף

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

„אני סבור שזו היתה אוולות מצידי אילו נמנעתי מלנצל את ההזדמנות הזו בכדי להשמיע את עמדתנו בנושא יהדות בריה"מ. לא רק באוזני באי הוועידה כי אם גם ובעיקר באוזני האורחים ממדינות הגוש־הקומוניסטי אשר בוודאי לא ישמעו דברים דומים בוועידה ואין להם כל הזדמנות אחרת לשמוע את עמדתנו" — כך הגיב אמש נשיא המדינה חיים הרצוג על דברי הביקורת שנשמעו סביב הסכמתו להשתתף בפתיחת הוועידה העשרים של המפלגה הקומוניסטית הישראלית.

בשיחה עם עיתונאים דקות ספורות לפני תחילת טכס הפתיחה אמר הנשיא הרצוג, כי הוא מוכן להצהיר כי במידה שהיה מקבל הזמנה להופיע בפני ועידת המפלגה הקומוניסטית במוסקבה היה נוסע לשם ומשמיע את עמדותיו, והביע תקווה כי אכן דברים יגיעו לידי כך. לדבריו נענה להזמנה להופיע במליאת הוועידה מתוך תחושה

(סוף בעמוד 16)

נבחרו ששת נציגי מפ"ם לוועדה המרכזת של ההסתדרות

הששה: דב פלג, גרשון וילן, אפרים ז'ילוני, אברהם אחיעזרא, רעיה רטיג ומחמוד יונס

מאת דורית גמן, כתבתנו לענייני מפלגות

מרכז מפ"ם בחר אמש את ששת נציגי המפלגה לוועדה המרכזת של ההסתדרות בבחירות חשאיות. מן הקיבוץ נבחרו דב פלג, וגרשון וילן. מן העיר נבחרו אפרים ז'ילוני, אברהם אחיעזרא ורעיה רטיג. מן המגזר הערבי [illegible]

הערכה הוקרה מחברי הוועדה המרכזת, שסיימו את תפקידם נפתלי בן־משה, יוסף חמיס, עליזה שקי, ואריה גרוסמן. לאחר הבחירות אתמול התחלפו 60 אחוז מנציגי מפ"ם בוועדה המרכזת.

בהצבעה מוקדמת, שנערכה בנחרב נעמי ריטמן, שלה ברקן ואברהם אחיעזרא וכן צבי רובל ונסבי חורי כמועמדים נוספים על אלה שהציעה [illegible]

(סוף בעמוד 16)

2 תחנות נוספות חובלו בי"ם — בידי המשטרה 4 חשודים

הוועד נגד אלימות חרדית: לפורעי חוק דתיים יש חסינות הנובעת מגורמים פוליטיים ● בר־לב: התארגנות המשטרה נגד התופעה — בעיצומה

מאת בצלאל עמיקם, ואבי בניהו, כתבי „על המשמר"

שתי תחנות אוטובוסים נוספות הושחתו אתמול בירושלים. אחת מהן, בגבעת שאול, חובלה באישון לילה ואילו השנייה, ברחוב הפיסגה שבשכונת בית וגן, בוצעה החבלה לאור היום. ניידת משטרה שחלפה במקום רדפה אחר החרדים אך לא הצליחה לתפסם.

אתמול לפנות בוקר עצרה המשטרה חשוד נוסף, הרביעי במספר, בקשר להצתה וגרימת נזק לתחנות האוטובוסים. בידי המשטרה נמצאים כעת במעצר שלושה חשודים תושבי שכונת מאה שערים. חשוד נוסף, נער בן 15, שנעצר בשבוע שעבר, שוחרר בגלל גילו הצעיר.

שר־המשטרה, חיים בר־לב, נועד אתמול כלשכתו עם חברי הוועד נגד אלימות חרדית, שביקשו למחות על אוזלת ידה של המשטרה. בפגישה נטלו חלק גם מפקד המחוז הדרומי, ניצב רחמים קומפורט, ומפקד משטרת ירושלים, תנ"ץ חיים אלבלדס.

„חסינות לפורעי חוק"

נציגי הוועד, רבקה סנה ואברהם פריד, טענו בפני השר בר־לב, שקיימת ברחוב החילוני תחושה, ש„יש חסינות לפורעי חוק דתיים". לדבריהם, „חסינות" זו נובעת מגורמים פוליטיים המונעים ממשטרת ישראל לבצע ברחוב החרדי „עבודה מקצועית" כפי שהדבר נעשה באיזורי פשיעה מועדים.

חברי הוועד טענו, כי המשטרה נוהגת ביחס בלתי שווה כלפי חשודים חילוניים וחרדים אליהם היא מתייחסת „בכפפות של משי". לא ייתכן, אמרו חברי הוועד, שציבור אנטי ציוני, השולח מכתבי ברכה לאש"ף ומתפלל לחיסולה של המדינה, יהיה מחוסן בפני המשטרה והחוק.

שר־המשטרה, חיים בר־לב, דחה את הטענות כאילו קיימים שיקולים פוליטיים המונעים מן המשטרה לטפל ביעילות בנושא הצתת תחנות האוטובוס בירושלים.

„אין למשטרה כל מגבלות פרט למגבלות אובייקטיביות־מקצועיות וההתארגנות נגד התופעה החדשה כבר בעיצומה", אמר השר. הוא הציע לכל אזרח הרוצה לסייע למשטרה להתנדב למשמר האזרחי כדי לתגבר את נוכחות המשטרה וה„הד" משמר האזרחי ברחובות ירושלים.

השר אמר, כי במהלך השנה האחרונה פתחה המשטרה 43 תיקים נגד חרדים ועצרה 21 חרדים כחשודים באלימות.

התיכוניים מחריפים העיצומים — בחינות הבגרות בסכנה

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

אירגון המורים העל־יסודיים החליט להחריף את העיצומים במחאה על קיפוחם לעומת יתר השכירים, שנהנו מתוספות בתקופת ה„הקפאה".

אם לא תיכנס הממשלה למו"מ עם האירגון, הוא ייאלץ לפגוע בבחינות הבגרות — אמרה אתמול יו"ר האירגון, שושנה בייר, במסיבת עיתונאים שנערכה בבית אגרון בירושלים.

במסגרת העיצומים יפסיקו המורים את התנדבותם למפעל השירות העצמי, לא יקיימו ישיבות. אסיפות הורים והשתלמויות. לא יגישו ציונים, הערכות בכתב או בעל־פה למנהלים, להורים ולתלמידים ולא יחלקו תעודות שליש.

שושנה בייר אמרה, שחרף ההקפאה קיבלו השוטרים, עובדי המחקר בשירות הציבורי, הפרקליטים בשירות המדינה ואחרים תוספות שכר. כן הועלו דמי אחזקת הרכב לעובדי שירות המדינה.

ולבר למורים: אל תשבתו

מזכיר הסתדרות המורים, יצחק ולבר, קרא אתמול למורים העל־יסודיים החברים בהסתדרות המורים לא להצטרף לעיצומים ולהמשיך לתפקד כרגיל, במיוחד בכל הנוגע לבחינות הבגרות.

הסתדרות המורים, אמר ולבר, ערה ומודעת לשחיקה, אך מתנגדת להפרת חוק ההסדרים לשעת חירום. הסדרים אלה דוחים את תשלום התוספות לאפריל. לדעת ולבר, אין מקום לדרישות תוספות שכר בתקופה של אבטלה.

ראש המינהל האזרחי בשטחים:

ריבוי ההתנחלויות יקשה על מציאת פשרה טריטוריאלית

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

„הרחבת רשת ההתנחלויות תקשה על מציאת פתרון בדרך של פשרה טריטוריאלית" — אמר אתמול ראש המינהל האזרחי בשטחים, אפרים סנה, בהופיעו בפני חברי ועידת הנשיאים בירושלים.

אל"מ סנה ציין, כי לראשונה מאז הקמת ה„פתח" לפני 21 שנה מסתמנת אצל תושבי השטחים אכזבה ממנהיגי אש"ף בעקבות הרציחות בלרנקה, בברצלונה וב„אקילה לאורו".

„תושבי השטחים מבינים, שרק בדרך מדינית יש ביכולתם להשיג הישג כלשהו, והרפתקאות כמו אלה של „אקילה לאורו" גורמות נזק ממשי בתהליך המו"מ המדיני" — אמר סנה. הוא הטעים, כי הפלשתינאים מבינים שגבולות '67 הם הבסיס לכל מו"מ בינם ובין ישראל. בין היתר, משום הגידול במספרם של תושבי השטחים שנולדו אחרי מלחמת ששת הימים.

סיור בשומרון

חברי ועידת הנשיאים ביקרו אתמול לראשונה בסיור רשמי בשומרון, הסיור אורגן ע"י משרד החוץ. גורמים בסוכנות הביעו את מורת רוחם על שמשלושת ימי שהותם של חברי ועידת הנשיאים בארץ, מוקדש יום אחד לסיור בשומרון.

בתום הסיור אמר יו"ר ועידת הנשיאים, קנת ביאלקין, כי כל שרצו חברי הוועידה הוא לראות מה קורה בשומרון, וכי אין להם בשלב זה שום עמדות פוליטיות. אולם כמה מחברי ועידת הנשיאים הביעו תמיכתם בזכותו של כל יהודי להתיישב בכל מקום שירצה.

נשות שוטרים הפגינו בירושלים

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

כמאה נשות שוטרים הפגינו אתמול בקריית הממשלה בירושלים במחאה על שכר השוטרים הנמוך ועל מה שהגדירו כ„סחבת" בטיפול בנושא.

בתום פגישה עם נשות השוטרים החליטה אתמול ועדת הפנים, כי חבריה ייזמו הצעת חוק, לפיה תהיה השוואת שכר השוטרים לשכר אנשי צבא קבע.

לדברי יו"ר הוועדה, דב שילנסקי, אין מנוס מחקיקה, משום שהממשלה והאוצר לא יישמו המלצות הוועדה בדבר השוואת השכר.

מזג־האוויר

הטמפרטורות: ירושלים 4 עד 13, רמת־הגולן 3 עד 12, נהריה 10 עד 18, צפת 3 עד 10, נמל חיפה 12 עד 19, טבריה 6 עד 20, נצרת 4 עד 15, עפולה 8 עד 18, השומרון 5 עד 15, תל־אביב 10 עד 20, נמל תעופה בן־גוריון 8 עד 19, יריחו 8 עד 21, עזה 12 עד 22, באר־שבע 7 עד 20, אילת 11 עד 23. (עתים)

לחברינו
זבולון פנחסוב ושבתאי רוזנבלום
עם קבלת תואר
יקיר הסתדרות עובדי הכותכת
ברכת הוקרה
ממפלגת הפועלים המאוחדת והסיעה בהסתדרות

הדף הירוק
תיקון טעות
מספר הטלפון, שניתן במדור „אפסקה קטנה" צריך להיות: **03-372301**
ולא כפי שפורסם!
אתכם הסליחה

המשביר המרכזי
אגודה שיתופית לאספקה בע"מ
חברי מועצת המשביר המרכזי מוזמנים
לישיבה
שתתקיים ביום חמישי 5 בדצמבר 1985 בשעה 10.00 לפנה"צ
המועצה תתכנס באולם הישיבות (קומה 6) בבית המשביר המרכזי רח' יגאל אלון 76, ת"א
הרצאת אורח – ח"כ רפי אדרי
החברים מתבקשים לדייק
המשביר המרכזי

רשות השידור עולה על ה„חלטוריסטים"

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

חיים יבין, ירון לונדון, רפי גינת ורבים אחרים נמנים על ה„חלטוריסטים" של רשות השידור, בדרך כלל ללא אישור ההנהלה. אתמול החליטה ועדת האתיקה של רשות השידור לאסור על עובדיה לעבוד בעבודות נוספות ולהעמיד לדין משמעתי את כל מי שיעבור על האיסור. לצורך זה הוקמה אתמול ועדת מישנה, שתאמץ את תקנון נציבות שירות המדינה, תכניס בו תיקונים קלים ותביא אותו לאישורה של מליאת רשות השידור.

מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, אמר אתמול, כי אצל רבים מהעובדים הפכה החלטורה לעבודתם העיקרית ונראה שאינם זקוקים לעבודה ברשות — מה שהופך אותם למועמדים טבעיים לפיטורים. פורת הוסיף, כי מבקרת הפנים של רשות השידור בודקת עתה מיהם העובדים שיש להם פנאי לחלטורות.

נאסר ינסה להגיע להסכמה שתאפשר רכישת „אתא"

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

תעשיין הטקסטיל ג'ק נאסר ייפגש הבוקר עם גורמים ממשלתיים במגמה להגיע לידי הסכמה שתאפשר את רכישת תשלובת הטקסטיל „אתא".

נאסר, שהגיע לארץ שלשום, ביקר אתמול במפעל ובמתפרות. שם נודע, כי במהלך ביקורו כאן נועד נאסר עם נציגי בל"ל, שהם נושיו העיקריים של המפעל, וככל הנראה הגיע עימם לידי סיכום בדבר התנאים לרכישת המפעל.

מחזיק תיק „אתא" במועצת פועלי חיפה, אברהם המאירי, קרא אמש לממשלה לעמוד בהתחייבויותיה כלפי נאסר ולהביא את המשבר לידי סיום.

שיא של בני קיבוצים בחיל ההנדסה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

במחזור הגיוס לצה"ל שנערך בחודש נובמבר נרשם שיא של בני קיבוצים שבחרו לשרת בצה"ל במסגרת חיל־ההנדסה.

מתוך מחזור הטירונים שהתגייס בנובמבר 20 אחוז הם מהקיבוץ הארצי, התק"ם והקיבוץ הדתי, האחוז הגדול ביותר שזוכר בתולדות החיל.

מפקדים בכירים בחיל הנדסה הביעו שביעות־רצון מהתגייסות הקיבוצניקים לחיל ונשקלת אפשרות שהחיל „יאמץ" קיבוצים על־מנת ליצור שם מסורת של התגייסות לחיל־הנדסה.

מפלגת הפועלים המאוחדת / המרכז
ישיבת מרכז מפ"ם
מתקיימת היום, יום ד' 4.12.85 בשעה 15.30 באולם „אהל־שם", רח' בלפור 5
על סדר־היום:
1. בחירת מועמדי מפ"ם לוועדה המרכזת
2. דיון – המאבק נגד התמוטטות שירותי הבריאות הציבוריים בישראל
בהשתתפות:
פרופ' דורון, יו"ר קופת־חולים
החברים מתבקשים לדייק – הצבעה בראשית הישיבה

הודעה ללקוחות "תנובה" לספקיה ולמוסדות על מעבר ל־5 ימי עבודה בשבוע
ההחמרה במצבם הכלכלי של המשקים החקלאיים וההאטה בשיווק של מוצרי חקלאות שונים מחייבות נקיטת אמצעים לצמצום הוצאותיה של "תנובה".
במסגרת הפעולות להשגת חיסכון מירבי בתיפעול השוטף הוסכם, על דעת הנהלת "תנובה" ונציגות העובדים, להנהיג לפרק זמן מסויים שבוע עבודה בן 5 ימים.
אי לכך יהיו רוב משרדי "תנובה" וחלק ממחסני השיווק סגורים בימי שישי.
ההסדר יופעל ביום שישי, 6 בדצמבר 1985 ויימשך עד להודעה חדשה.
במחלקות שתיסגרנה בימי שישי תקויים תורנות למקרים דחופים.
הפעילות השוטפת במחלבות ובהפצת מוצרים תימשך כמקודם.
אנו מתנצלים מראש על כל אי־נוחות, שתיגרם עקב ביצוע ההסדר הנ"ל.
הנהלת מרכז תנובה

מנוי „על המשמר" – בחודש דצמבר שלם נא חובך לעתון!

„עברנו כבר את המשבר — כעת אנו בשלב ההתמוטטות של שרותי הבריאות"

אמרה אתמול ח"כ ח. גרוסמן בדיון במרכז מפ"ם בנושא ● לדבריה מקור המשבר בפילוסופיה המצדדת באי־שיוויוניות ברפואה ● פרופ' דורון: אם רוצים לקצץ שיגידו היכן ואצל איזה חולים ● המרכז מטיל האחריות להידרדרות על הממשלה וקורא למאבק נגד הרס הרפואה הציבורית

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

„עברנו כבר את תקופת המשבר בשירותי הבריאות ובעת אנו בשלב ההתמוטטות" אמרה בישיבת מרכז מפ"ם חייקה גרוסמן.

„סוגרים חדרי ניתוח, חסרים תרופות, אביזרים, תמיסות לדיאליזה; חולים מתים בשל שימוש חוזר בציוד חד־פעמי. המשבר החל בבתי־החולים הממשלתיים ועכשיו הוא סחף לתוכו גם את קופת־החולים הכללית" — הוסיפה גרוסמן שהדגישה כי מקור ההתמוטטות בקיצוץ תקציבים הנתמך בפילוסופיה חברתית לפיה שירותי הבריאות הם עסק, ככל עסק אחר. הרוצה לרכוש שירותים — אומרים לנו — יחליט באיזה רמה הוא רוצה ומה הוא רוצה. בחסות פילוסופיה משונה זו סוגרים תחנות אם וילד ומחסלים פיקוח רפואי מבתי־ספר. במקביל ללחצים מהאוצר יש לחץ מצד חלק מהרופאים, הרוצים למסחר את שירותי הבריאות. וזהו גישה הרואה בחיוב אי־שיוויוניות בשירותי הבריאות. אסור שגישה זו תנצח דווקא עכשיו כשבראש־הממשלה הוא איש מערך. יותר מבעבר אנו נוכחים לדעת כמה חשוב היה להעביר, עוד ב־1977, חוק ביטוח בריאות, אשר אמור היה להבטיח השתתפות הממשלה בכשליש מתקציב קופות החולים." — סיימה גרוסמן.

פרופ' דורון: התייעלנו

פרופסור ח. דורון שהוזמן להרצות בישיבת המרכז עמד על הישגי מערכת שירותי הבריאות בישראל ועל מאמצי ייעול שמצאו את ביטויים בירידה בהוצאה למבוטח מ־245 דולר ב־1981/80 ל־225 ב־1984/85. באותו פרק זמן לא חל כמעט שינוי במחיר יום אישפוז, שהוא חלק דומיננטי מההוצאה. באותה תקופה פתחה קופת חולים 45 מרפאות חדשות, 8 יחידות טיפול נמרץ ועוד. הטוען כי קופת־חולים חייבת לכסות עבור שירותים, אינו דובר אמת שכן הממשלה כבר קיווה את כל סכום והתמיכה שהיא נותנת לקופת־חולים וכן את חלקה בתוכניות הביטוח. היא שמה יד על התוספת עבור נתמכי סעד, וכן על חצי אחוז תוספת למס מקביל — כל זה ביחד מכסה את כל חובותיה של קופת־חולים עד לסוף שנת התקציב 1985/86.

שיגידו איפה לקצץ

„אם לא תממש הממשלה את מסקנות ועדת יעקבי לפיהן יש להוריד לקופת חולים עוד 10 מיליון דולר עבור הפסדים שנגרמו בשל סחבת בתיקון המס המקביל, ועוד 30 מיליון דולר בגין שחיקת השכר, שחיקה שהורידה את הכנסות הקופה ממס אחיד ומס מקביל, תתמוטט המערכת. אם רוצים לקצץ בשירות שיגידו איפה. לא לתת דיאליזה לאנשים אחרי גיל מסויים, לא להכניס למחלקת טיפול נמרץ פגים מתחת למשקל מסוים — שיגידו.

בסוף הדרך

פנחס דגן סגן יו"ר המועצה הארצית של קופת־חולים, אמר כי לקופה אין כספים למשכורות ולהוצאות משלוחי תרופות מהנמל. 360 אלף חולים כרוניים ממתינים לתרופות אלו, והם צורכים כ־60 אחוז מכלל התרופות. „אנו בסוף הדרך של שירותי הבריאות במתכונת הידועה לנו. יהיה זה אסון אם מה שלא הצליחו ממשלות הליכוד לעשות ייעשה עכשיו כשבראשות הממשלה עומד איש מערך. פנחס דגן פנה גם למזכ"ל ההסתדרות לגייס את אירגון העובדים להגנת הקופה, לשנות דפוסי חלוקת המס האחיד ולהורים כספים בהתאם למסקנות ועדת יעקבי.

בסיום נתקבלה החלטה בה נאמר בין השאר כי מרכז מפ"ם רואה בממשלה את האחראית למצב שירותי הבריאות וקופת־החולים בשל הורדת ההשתתפות בתקציביה מ־30 אחוז בשנת 1977/79 ל־8 אחוז השנה. המרכז דורש ביצוע מסקנות ועדת יעקבי וכן ביצוע הצעות בדבר קונסולידציה של חובות קופת־חולים. כן פנה המרכז בקריאה לעובדי קופת־חולים לתת יד למאמצי ייעול.

פנחס דגן, סגן יו"ר מועצת קופ"ח. ח"כ ח. גרוסמן ופרופ' דורין, יו"ר קופ"ח – בדיון במרכז מפ"ם (צילום: ברוטמן)

מצרים וישראל לא זזו מעמדותיהן בשיחות טאבה

קאהיר. — אמש לא חל שינוי בעמדות ישראל ומצרים בשאלת טאבה, בתום ישיבת של שעה ו־45 דקות, במלון „מינה האוז" ליד קאהיר.

בתום השיחות אמר ראש משלחת מצרים כי אף אחד מהצדדים לא זז מעמדתו הידועה.

„כידוע לכם אנו דורשים בוררות, ואילו הם עדיין מדברים על פישור", אמר.

כאשר נשאל, האם יש טעם להמשך השיחות בישראל, השיבו „אנחנו פשוט לא יכולים לחדול משיחות, משום שזה לא יהיה לטובת אף אחד מהצדדים".

מקור מוסמך אמר כי המשלחת המצרית תחליט בתום ישיבת העבודה היום, אם תבוא בשבוע הבא לישראל לסיבוב שיחות נוסף.

נציג מצרי אמר, כי שני הצדדים הצליחו סוף סוף להגיע לדיון על טאבה כלבד. „אין עוד דיבורים בעניין אותה עיסקת חבילה. וזוהי התקדמות", אמר הנציג המצרי, בהתייחסו לבקשת ישראל לכלול בשיחות גם עניני סחר, תיירות והחזרת השגריר המצרי לישראל.

השיחות המצריות־ישראליות על טאבה נמשכו אתמול בקאהיר.

בדיונים משתתפים עבדול חמיד באראון, עוזרו של שר החוץ המצרי, אברהם טמיר מנהל לשכתו של ראש הממשלה, ואלאן קרוקו, מומחה לענייני משפט במשרד החוץ האמריקאי.

הדיונים בעניין טאבה אמורים להימשך עד מחר. בשבוע הבא יפגשו הנציגים להמשך הדיונים בישראל.

„מצרים לא תסטה אפילו סנטימטר אחד מעמדתה", אמר נציג מצרי המשתתף בדיונים.

נציגים ישראליים ומצריים ציינו, כי במהלך השיחות ידונו כפי הנראה גם בנושאים אחרים כגון סחר, תיירות ושובו של שגריר מצרים לתל־אביב.

לחברנו היקר
משה צור
מראשוני קוראי ונאמני עתוננו „על המשמר"
ברכת חברים נאמנה
בהגיעו לגיל גבורות
בריאות טובה ואריכות ימים
מאחל: סניף „על המשמר" רמת־גן וגבעתיים

צלצול מהיר

יהודה משי זהב, קצין המבצעים של העדה החרדית:

כל עוד יש תמונות האלימות נמשכת

גם בחו"ל ישנם צילומי פירסומת, ושם אינם פוגעים בהם גם באילת יש. אבל העובדה שזה בירושלים עיר הקודש, מפריע לנו במיוחד, בסך הכל אנחנו מנסים להתגונן. כשקמה המדינה הבטיחו גם ברחוב יפו. היום אנחנו מבקשים שישאירו לנו לפחות את יפו והכמיה, שלא יפגעו באיזור שלנו. אגב, עירית ניו־יורק מתחשבת ביהודים הדתיים יותר מאשר טדי קולק, וסוגרת את הרחובות בשכונות שלהם בשבת, למרות שיש שם יורדים ישראלים וגם גויים. פה הרחובות סגורים ביוזמתנו ושלא על פי חוק.

מילא צילומי עירום. אבל מה כל כך רע בתמונת אשה לבושה?
כל תמונת אשה, גם כשהיא לבושה, מפריעה, כי בולטים מהן כל מיני איברים של הגוף.

או למה פגעתם גם בתחנות שהיו בהן צלומי פירסומת של מזון לבוש וכיו"ב?

יכול להיות שפגעו בהן כאזהרה לחברת „פוסטר מדיה", שתסלק את כל תמונות התועבה, ככתוב: „וביערת הרע מקרבך". עובדה, לפני 4 שנים בי' כסלו תשמ"ב הגענו להסכם עם „גלגלי זהב", שלא ישימו תמונות תועבה על האוטובוסים של „אגד", וישאירו רק את התמונות עם מוצרי המזון — וההסדר קיים עד היום. יש לי אפילו נוסח המכתב שנשלח אז לראש העדה החרדית, הרב אורי בלוי, והובא לידיעת מפקד המשטרה דאז רחמים קומפורט, ומנהל אגד בירושלים, משה אשכנזי. וזו לשונו: „מכובדי, הנני מודה לכבוד תורתו על הפגישה שהעניק לי היום בביתו, ומצטער מאד על המקרה בו הותקנו בשוגג שילטי פרסומת על אוטובוסי „אגד", ואשר תוכנם וציוריהם מקומם ולא יכירם בעיר הקודש ירושלים. כפי שקרה בעבר ותוקן, כן מעוות יוכל לתקון. ובעזרת השם, תוך 72 שעות לא ישאר שריד ופליט לפרסומת. בכבוד רב, מוקירו ומכבדו, אליהו שמואל ורשבסקי, גלגלי זהב".

ומה באשר לשריפת החנויות שבעליהן חילוניים, במאה שערים? הרושם הוא, שאתם מבקשים לדחוק את רגלי החילוניים מירושלים.

בעניין החנויות אני אתך. אנחנו בעצמנו מחפשים ורוצים לדעת מי עומד מאחורי השריפה. ישנן עוד חנויות חילוניות, שאף אחד לא פוגע בהן, אבל פה מדובר בכמה חנויות אחת ליד השניה, ויש סכסוך ביניהן. גם בית הדין של העדה החרדית פירסם אתמול מודעה שמי שיתפס — יורקו אותו מהישיבה.

וחזרה ל„פוסטר מדיה" — כל עוד לא יוסרו התמונות, תמשך הפגיעה בתחנות?

עובדה, שכל זמן שהתמונות נמצאות — האלימות נמשכת.

אתי רונאל

להט: בינואר נקים מפלגה ליברלית חדשה

„צריך לעשות הכל כדי להגיע לשלום"

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

ראש עירית תל־אביב שלמה להט (צ'יץ) הודיע אמש כי בראשית ינואר יקימו הוא וחבריו במפלגה הליברלית מפלגה ליברלית חדשה.

מרדכי בקבוצת מתנגדי האיחוד עם תנועת „החרות", בהסבירו את ההחלטה הוא אמר צ'יץ: „אני מאמין שצריך לעשות כל מאמץ עלי אדמות לנסות ולדבר עם השכנים תוך אמונה ותקווה שאולי אפשר להגיע לשלום מלא או חלקי". כן אמר כי בנושא החברתי־הכלכלי יש לפעול לשיפור מעמד הבינוניים ואילו במערכת הפוליטית יש לרתום את הטובים ביותר, מאחר שלא כמו בתחומים אחרים אי־אפשר להגיד שהמובילים בפוליטיקה הם הטובים ביותר אלא לעתים קרובות להיפך. ראש עירית תל־אביב דיבר בכינוס מועצת שינוי.

הרמטכ"ל מזהיר מאיום אווירי מצד סעודיה

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

„נשק אמריקאי מתוחכם לירדן יסכן את ישראל, גם בגבולות הנוכחיים, יותר מאשר כל מדינה אחרת" — אמר אתמול הרמטכ"ל רא"ל משה לוי בפני ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים.

הרמטכ"ל ציין כי חיל האוויר הירדני הוא הטוב שבצבאות ערב ודרושות לו 4־3 דקות טיסה כדי להגיע לישראל.

מטוסי אמ"ס בסעודיה

הרמטכ"ל גילה, כי צבא הסעודיה הציבה מטוסי „אפ"ס" אמריקניים, במקום מטוסי „לייטנינג" בריטיים ושוב יותר, בשדה התעופה טאבוק, בקרבת לאילת.

הרמטכ"ל התריע כי זה איום עצום עבורנו, בגלל קירבת הגבול של ישראל.

אש"ף: לא יהיו יותר חטיפות

ניקוסיה. — המפקד הצבאי של אש"ף חליל ואזיר, הוא אבו ג'יהד, אומר כי „לוחמי אש"ף יצטרכו מעכשיו לקבל את אישור המועצה הצבאית של הארגון לפני ביצוע פעולות כלשהן.

בראיון ל„בוסטון גלוב" אומר אבו ג'יהאד, כי „מעתה לא יהיו יותר חטיפות ולא יתעסקו עם אורחים. „אנחנו מחכים את להזמינו על פי עקרון זה", אמר. (אי.פי.)

עדיפות לבטחון בתקציב הירדני

רבת־עמון. — ממשלת ירדן הגישה אמש תקציב בסך 924 מיליון דינר (2.5 מיליארד דולר) לשנת 1986, המעניק עדיפות גבוהה לענייני ביטחון.

שר האוצר עודה אמר בבית הנבחרים של הפרלמנט, כי 244 מיליון דינר (660 מיליון דולר), כלומר 26.4 אחוז מהוצאות התקציב, הוקצבו לענייני בטחון.

אבל כבד ירד על ביתנו
חברנו היקר
דוד גורן (דודר)
איננו
אנו משתתפים באבלם של צפורה (ציקה), מאירה, אבינועם וכל המשפחה
ההלוויה היום, יום חמישי 5.12.85 בשעה 16.00
בית רשפים

קרא מחר במוסף לשבת של „על המשמר"

- ✦ מארק גפן: ריגול ופוליטיקה — השאלות שמעוררות פרשת פולארד
- ✦ פ. סבר: יומן כלכלי
- ✦ פנחס ענברי: דיוקנו של עזיז שחאדה כפלשתינאי מתון
- ✦ אשר שלוני: האתיופים בבת־ים — קשיי קליטה ראשונים
- ✦ יהודה להב: ראיון עם קאהל קפלן, ההסטוריון שחשף את הרקע למשפט סלאנסקי
- ✦ זהבה מוזס: התפוזים, התפוזים, למי הם מזיזים!
- ✦ יהושע רש: יוחנן פאולוס ה־III – סיכום ביניים
- ✦ מוטי בסוק: טיפטופי כנסת
- ✦ אפי לנדאו: קשר כפול
- ✦ דוד ארן: מסביב לעולם
- ✦ לכל הדעות: יהודה להב, מאיר שניצר, יעל לוטן, רפאל גאון

✦ קולנוע ✦ תערוכות ✦ ספורט ✦

הדפים לספרות

„על המשמר" עתון יומי
על המשמר — עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמור
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 4-43360-3
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian), 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חורדים 121-102, טל' 224125-6, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008; חיפה 33134 רח' קבוצר 17, טל' 673675, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040

המערך עמד מול לחצי הדתיים; יצ"ג חזית אחידה נגד „מיהו יהודי"

יו"ר הכנסת הודיע לשדולה הדתית כי הוא דוחה העלאת הנושא בשל נסיעתו לאירופה

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

המערך דחה אתמול באורח חד משמעי את תביעת השדולה הדתית, כי הסיעה תעניק לחבריה חופש הצבעה שעה שתועלה לדיון במליאת הכנסת הצעת החוק הפרטית „מיהו יהודי".

נציגי השדולה הדתית פרוש ואבנר שאקי נפגשו בנפרד עם השר משה שחל ועם יו"ר הכנסת שלמה הלל כדי להבטיח שהצעת החוק של 20 ח"כים מהסיעות הדתיות התחייה והליכוד, תועלה ביום ד' הבא. לבקשתם השיב שלמה הלל, כי הוא לא יעלה את הנושא בשבוע הבא, משום שהוא יוצא לפרלמנט האירופי.

לפיכך הוא יעלה את הצעת החוק בעוד כשבועיים.

בעוד עשר שנים

השר משה שחל השיב לח"כים הדתיים, כי ההסכם הקואליציוני קובע, שהצעת חוק זו לא תעלה אלא בהסכמת ראש הממשלה. על כך השיבו הח"כים הדתיים, שניסו להיפגש עם פרס בנושא זה, אך הוא סירב לראותם. רה"מ גם דיבר בוועידת ארגון הנשיאים של יהדות ארה"ב ואמר שלדעתו יש לחזור ולדון בנושא בעוד עשר שנים. שאקי טען באוזני שחל, כי „הטלת משמעת סיעתית מצד המערך על חבריו בנושא כה מצפוני הוא צעד אנטי־דמוקרטי".

מנחם פרוש הזהיר את שחל, כי אם לא יבטיח המשך „חופש הצבעה" לחבריו בשאלה כה גורלית לעם היהודי יצטרך המערך להיפרד מן המחשבה שתקום אי־פעם קואליציה צרה עם המפלגות הדתיות, במקרה שתתפרק ממשלת האחדות.

גם שחל וגם הלל לא נסוגו מעמדותיהם ולא נכנעו ללחצי המפלגות הדתיות. כתבנו מעריך, כי התארגנות טובה של המערך וסיעות השמאל יכולה להביס את הדתיים והימין ביום ההצבעה בעוד כשבועיים.

מרפי: לסוריה אין ענין במו"מ — אש"ף מעכב השיחות עם ירדן

מסר לשמיר דיווח מהפיסגה בז'נבה ● עמאן מגלה חוסר סבלנות כלפי ערפאת בשל השהיית תשובותיו, ובגלל שלא דיווח על הכינוס בבגדד

מאת וליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

לסוריה אין ענין להכנס למו"מ עם ישראל. סוריה אמנם מוכנה על מו"מ במסגרת ועידה בינלאומית, אך למעשה היא מצפה, כי הוועידה הבינלאומית תכפה פתרון על ישראל. אין כל אלמנט של מו"מ בעמדה הסורית.

דברים אלה מסר אתמול עוזר שר החוץ האמריקני ריצ'ארד מרפי לשר החוץ יצחק שמיר, במהלך פגישה ממושכת שקיים עמו, שבה דיווח לו על שיחותיו באיזור.

לגבי ירדן אמר מרפי, כי למרות שאין תזוזה מדינית הוא מצא אצל המלך חוסיין מחוייבות כלפי הצטרפות לתהליך השלום. התזוזה, אמר מרפי נובע מכך שחוסיין עדיין לא קיבל את תשובות אש"ף לקראת פתיחה בשיחות עם ישראל.

מרפי סיפר, כי התרשם, שיש ברבת עמון חוסר סבלנות גובר כלפי אש"ף, במיוחד בעקבות העובדה, שיאסר ערפאת לא מצא לנכון לדווח לירדן על פגישת הוועד הפועל של אש"ף שהתכנס לפני שבוע בבגדאד.

דיווח מהפסגה

מרפי מסר, כי בקרוב יבוא ראש ממשלת סוריה לביקור בירדן ולאחר מכן תערך פגישה נוספת, הרביעית במספר, בין חוסיין ונשיא סוריה חאפז אסאד. שמיר הביע דאגה מהקצנת העמדה הירדנית עקב התקרבות ירדן לסוריה. כן אמר, שהתקרבות מצרים לאש"ף אינה מועילה למאמצי השלום.

מרפי ושמיר נועדו מחצית השעה בארבע עיניים. נראה, כי בחלק זה של הפגישה מסר מרפי לשמיר דיווח על שיחות הפיסגה שהיו בג'נבה בקשר ליהדות בריה"מ.

מרפי יצא אמש לוושינגטון. לפי שעה לא נקבע מועד שובו לאיזור.

ארונו של עו"ד שחאדה נישא לתוך הכנסיה האנגליקנית ברמאללה. הארון נפתח כדי לאפשר למוקיריו להפרד ממנו בטקס מסורתי כשהם עוברים על פניו. (תצלום: רחמים ישראלי)

נעצרו 5 חשודים ברצח

„שחאדה נרצח בשל חשיפת שחיתות בקרב שופטים בגדה"

מאת דוד פרידמן, כתב „עתים"

משטרת רמאללה עצרה אתמול לפנות בוקר חמישה חשודים ברצח עו"ד עזיז שחאדה, ברמאללה בדקירות סכין בלילה שבין יום שני לשלישי. מרבית החשודים הם בני משפחת טאנוס מרמאללה. ארבעה מהם גרים בעיר והחמישי גר ביריחו. המשטרה סבורה עתה, כי רצח שחאדה בוצע על רקע פלילי ולא על רקע חבלני.

מקורות במשטרה מסרו לכתב „עתים", כי הרקע לרצח הוא נקמה בשחאדה, על שחשף פרשת שחיתות בבתי המשפט ביהודה ושומרון. הפרשה נחשפה לפני חצי שנה, ובמהלכה הורשעו 4 שופטים שהיו מעורבים בפרשיות שוחד.

5 חשודים נעצרו ל־18 יום, זאת על פי החוק הירדני בשטחים. רק לאחר 18 ימי מעצר הם יובאו בפני שופט.

ההלוויה

קהל אלפים ליווה אתמול בדרכו האחרונה את עו"ד עזיז שחאדה, שנרצח ביום שני בערב בדקירות סכין ליד ביתו ברמאללה. מסע ההלוויה יצא מביתו של שחאדה במרכז העיר לעבר הכנסיה האנגליקנית, שם נערך טכס האשכבה.

ארונו של שחאדה, שהיה בן 73 במותו, הובל במכונית שחורה עטורה בעשרות זרים, ששלחו מוקיריו. בין קהל האלפים שצעדו אחרי הארון נראו ראש עירית ירושלים, טדי קולק, ד"ר מירון בנבנישתי, קצינים מהממשל האזרחי ואישים מהגדה כמו אליאס פרג' וחנא סניורה. לא נישאו הספדים.

כתב „עתים" מוסר, כי המשטרה סבורה עתה, כי שחאדה נרצח על רקע פלילי. נבדקות שתי אפשרויות: האחת שנרצח על רקע עיסקת מקרקעין שבה תיווך בין שתי משפחות ברמאללה. הסברה השנייה היא, שהוא נרצח על רקע חשיפת פרשת שוחד השופטים בבתי־הדין בגדה.

עזיז שחאדה נולד בבית לחם ב־1912 למשפחה נוצרית אנגליקנית. בילדותו עברה המשפחה ליפו ובמלחמת השחרור עקרה לרמאללה.

שחאדה דגל בהקמת מדינה פלשתינאית לצד ישראל תוך הסכם עימה. בדעה זו הוא גם דגל לאחר מלחמת ששת הימים. הוא נפגש עם אישים ישראלים, בכירים בניהם משה דיין והציע להם לתמוך בתוכניותיו. נסיון להתנקש בחייו היה בסוף 1967.

שחאדה גם היה עורך הדין הראשון תושב הגדה שהחל לייצג ערבים בבתי דין ישראליים. גם היתה לו אזרחות ישראלית משום שבבעלותו בית במזרח ירושלים. (עתים)

רפול תובע לפטר את ראש המינהל

חה"כ רפאל איתן (התחייה) פנה אתמול לשר הבטחון בתביעה, כי יפטר את סא"ל אפרים סנה, ראש המינהל האזרחי בגדה, מתפקידו, משום שאמר בוועידת הנשיאים כי ההתנחלויות יכבידו על מציאת פשרה טריטוריאלית.

כזכור, שמר רפול, בעת כהונתו כרמטכ"ל, על פיו ולשונו ומעולם לא הביע הזדהות עם צד כלשהו בקשת הפוליטית, ובמיוחד לא עם הימין הקיצוני. רפול הסתמך על פרסום ב„על המשמר".

מאזן חיובי לשנת „העלייה הפנימית" בכנסת

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

בדיון רווי הומור, הלצות וצחוק החליטה אתמול הכנסת להעביר לוועדה, את הצעתו של מאיר כהן — אבידב, להכריז על תשמ"ו כשנת העליה הפנימית. תמכו בהעברת הדיון לוועדה: הליכוד, התחיה והסיעות הדתיות. המערך מפ"ם ור"צ נמנעו מהצבעה. חד"ש והמתקדמת הצביעו נגד.

יוסי שריד (ר"צ): האם השנה הזאת נבחרה באופן סימלי? חייקה גרוסמן (מפ"ם): זו צריכה להיות תוכנית חומש, לא תוכנית לשנה אחת.

כהן־אבידב: רבותי, אני מבקש מכל יהודי לעשות למען המדינה. יוסי. אני ואתה ורבים אחרים עשינו. בסדר? אני לא בא לרדת אחרים שלא עשו.

שריד: אני עשיתי לפי מיטב יכולתי. מצפוני נקי.

צבן (מפ"ם): מיטב יכולתי הצנועה. בהמשך העיר כהן־אבידב לגרנות (מפ"ם): אני יודע שלך יש ארבעה ילדים ואני מברך אותך על כך.

גרנות: שבעה. לא ארבעה.

כהן־אבידב: שבעה? תבורך כמה פעמים.

גרנות: אני צריך להמשיך או אני יכול להפסיק? כהן־אבידב: איך שאתה רוצה. זה תלוי ביכולתך ובאפשרויותיך. בדבריו ציין כהן־אבידב כי אין ברצונו לאנוס משפחות ללדת ילדים. לדעתו צריכה הממשלה לסייע למשפחות, לגדל את ילדיהן. בין השאר ע"י שחרורן מתשלומים עבור מעונות יום ומתן כרטיסיות חינם לכל מי שטרם מלאו להם 22 שנה.

התוצר הריאלי של החקלאות עלה בתשמ"ה בכ־5 אחוזים

מאת כתבנו הכלכלי

התוצר הריאלי הנקי של החקלאות הישראלית עלה בשנת תשמ"ה בכ־5%, והתפוקה הכוללת של החקלאות עלתה בכ־2.5%. לאחר ירידות דומות בשנת תשמ"ד — על כך מסרה הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה, באומדנים ראשונים של התפתחות החקלאות בין ספטמבר 1984 לספטמבר 1985.

לפי חישובי הלשכה, עליה בשנה החקלאית שעברה ייצור הגידולים הצמחיים בכ־17.6%. ייצור הביצים והדגים בכאחוז עד שניים; ייצור הבשר הצטמצם בחמישה אחוזים. וייצור החלב באחוז אחד.

עוד מוסרת הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה, כי בשנת תשמ"ה שופר היחס בין המחירים שהחקלאים קיבלו עבור תוצרתם (שרמתם עלתה כמו רמת המחירים לצרכן) לבין המחירים שהם שולמו, תמורת התשומות הקנויות (שרמתם עלתה בקצב איטי יותר, בכ־6%), כלומר שופרו תנאי הסחר החקלאי.

שילנסקי לא יוכל לבקר אצל יקירין אסירי המחתרת

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

היועצת המשפטית של משרד המשטרה, חנה הירש, הודיעה אתמול לוועדת הפנים, כי שר המשטרה דחה את פניית יו"ר הוועדה דב שילנסקי, שביקש לאפשר לוועדה מצומצמת מקרב חבריה לבקר בבתי סוהר ללא תיאום מוקדם עם שר המשטרה.

כזכור, ניצל שילנסקי את חופש הביקור של ח"כים בבתי־סוהר כדי לבקר בכלא תל־מונד אצל אסירי המחתרת היהודית ולעודד את רוחם.

קרנות נאמנות בהנחה
50% הנחה משיעור ההוספה בקרנות:
כחל | רשף | סער | יבול | אלמוג
לתקופה מוגבלת בלבד
פרטים בכל סניפי הבנקים.
אין הודעה זו מהווה הצעה לרכישת תעודות השתתפות.
שרות השקעות מקיף אצלך בסניף
בנק הפועלים בע"מ

שוחררה החשודה בהצתה בלונדון

מאת מאיר בלייך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — משטרת לונדון שחררה אתמול את העצורה בקשר לדליקה שגרמה למותם של בני הזוג אשכנזי מחיפה.

האשה, שהיתה שכנתה של יפה ודרנברג, בתם של הנספים, נעצרה שעות מספר לאחר פרוץ האש ביום שני לפנות בוקר.

המשטרה ממשיכה להתייחס את הפרשה כאל הצתה וצוות חוקרים מופקד על פתרונה. המפקח האחראי מסר, שאין הוא סבור שיש מניע פלילי או פוליטי־גזעני להצתה.

דייויד לוריה, חברה של יפה ודרנברג, שהיה במקום בעת הדליקה, לא היה מוכן לשער מה גרם לה.

עדיין לא ברור מתי יוטסו גופות הנספים לארץ.

בר־לב: „שילנסקי רוצה כותרות, הוא לא מתכוון ברצינות"

„אינני מאמין, שכנסת ישראל תחוקק חוק לשיחרור אסירי המחתרת, ואני גם לא בטוח שח"כ דב שילנסקי מתכוון ברצינות או רק מתכוון לכותרת בעתון" אמר שר המשטרה, ח"כ בר־לב בהופיעו בפני כ־400 תלמידי תיכון, משתתפי קונגרס הנוער הציוני בירושלים.

„יש במדינה שלנו חוקים ויש הפרדת רשויות, והנינה נותן נשיא המדינה — לא חנינה קבוצתית אלא אישית. כל אסיר, ובכלל גם אסירי המחתרת, יכולים לפנות אל נשיא המדינה ולבקש הקדמת שחרור או קיצור תקופה", אמר.

הדוד מודעי ממריא, לראות לאן נעלמים המליונים

ראש הממשלה, שר הבטחון מקבלים הסבר על התרגיל מהרמטכ"ל כשמאחוריהם נדחקים הח"כים.

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

ממשלת ישראל בהרכב חסר ירדה אתמול לנגב לצפות באקט הסיום של תרגיל צה"ל. יחד עם הממשלה, הגיעו לצינה המדברית גם חברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

8 לפנות בוקר. בסיס חיל האויר אי שם במרכז הארץ, 4 שרים מהליכוד, הממתינים לצאת בטיסה מתל־אביב לתרגיל. חשר שריד שוב בשדה התעופה, אומר אחד הכתבים. ממריאים, מודעי נרדם בטיסה. בנגב כבר נמצאים ראש הממשלה, שר הבטחון, אריק שרון, הורביץ, נבון והח"כים. גם היועץ המשפטי, זמיר, נמצא. כולם מגלים עניין בהצגת חקרב שמתחוללת בעמק למטה. ומקשיבים קשב רב לכרוז ולקריאות הקשר ברשתות המועברים דרך רמקולים לבמת האח"מים.

מודעי מסתכל, כולם מסתכלים עליו, אולי תעוצמה וההיקף שמול העיניים ישכנעו אותו במשהו, והוא יזוז מה־100 מליון הנוספים!

נגמר שלב החבקעה. מדלגים עם המסוק למפקדת הפיקוד. הרמטכ"ל משה לוי וראש חמפח"ש אלוף דרורי נותנים תדריך מקיף מול המפה על מתכונת התרגיל. בסוף התדריך מבקש השר נבון „לפזר עבורו את ערפל הקרב ולהסביר לו את פשר כל החיצים על המפה. מה הם עושים שם?" פסח גרופר: „להפעיל את הראש, שר החינוך!" פנחס גולדשטיין: „חקלאי תמיד ישאר חקלאי, לא יעזור".

הרב ח"כ הכהן שואל את הרמטכ"ל האם הודיעו למצרים על התרגיל. הרמטכ"ל משיב: „אנחנו לא מתאמים איתם. גם לא עם הירדנים, אבל סביר שהם יודעים שיש תרגיל". ראש הממשלה שואל על השפעת הקיצוץ: „כמה פגזים יריתם?" „מדגמי, יצוגי". עונים האלופים.

רמול סובב עם כובע בד גדול של תל עדשים, בר־לב שואל שאלה גם כן, אולי כרמטכ"ל בעבר ויגאל הורביץ שואל על רמת בטיחות הקשר בתרגיל. בהמשך פוגש פרס את בנו חמי המשתתף בתרגיל אף הוא.

חוזרים לתל־אביב. כל הח"כים והשרים יורדים במינחת בגן הורדים מול משרד רה"מ. רק משה ארנס יורד בתל־אביב. נכנס לוולבו ונעלם. שר בלי תיק.

לקחי־לבנון יושמו בתרגיל רחב ההיקף

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

„למרות הקצוץ בתקציב הבטחון מחוייב צה"ל להמשיך ולהתאמן בכל הרמות ולהיות מוכן וערוך למלחמה. אם מטרת צה"ל תהיה לחסוך במטרה זו תהיה שגיאה, על מנת להפעיל כוחות צריך אימון. אפשר גם כמובן שלא לתרגל ולהתאמן ולהראות מאזן חיובי, אבל צה"ל הוא לא חברה ועליו להערך לכל אפשרות. הקיצוץ לא יבוא על חשבון בניית הכוח הצבאי".

דברים אלה אמר אתמול הרמטכ"ל רב־אלוף משה לוי, בסיומו של התרגיל הפיקודי הגדול של צה"ל שהסתיים אתמול במרכז הנגב. אתמול כאמור הסתיים התרגיל שנמשך מספר ימים והיה רחב היקף וראשון מסוגו בצה"ל. בתרגיל נטלו חלק כוחות שריון, חי"ר, ארטילריה, הנדסה ומטוסים של חיל האוויר.

התרגיל נועד לתרגל את הכוחות בדרג הלוחם ובדרגי הפיקוד הבכירים.

בתכנון התרגיל ובביצועו נלקח בחשבון נושא התקציב והוא תוכנן כך שיאפשר למצות את מירב הלקחים בתחום כשירותם ומוכנותם של הכוחות תוך רענון ושיפור המיומנות של הלוחמים והמפקדות בכל הרמות.

בתרגיל שותפו עוצבות סדירות ועוצבות מילואים שתורגלו בנוהל הקרב השונות תוך ישום הלקחים ממלחמת לבנון.

צה"ל תירגל גם כוננות האג"ם בצבא, והיחידות תירגלו שינוע מחומר כימי ושמוש אישי באביזרים גם שיפור לוחמת הלילה שהוא לקח ממלחמת לבנון, תורגלה והושם דגש מיוחד על בטיחות באימונים.

מתקן דמוי מקלחת לטיהור חיילים ש„נפגעו" בהתקפת־גאזים (תצלום: דובר צה"ל/יוני רייף)

ארועי חודש ההסתדרות תשמ"ו — דצמבר 1985

כנסים ועצרות
בהשתתפות חברי הוועדה המרכזת:

8.12	עפולה	מ.פ.	20.00	כנס מליאה	עם יעקב אבימור
8.12	אור יהודה	מ.פ.	20.00	כנס חגיגי עם גדעון שגיא	
8.12	מזכרת בתיה	מ.פ.	20.00	כנס חגיגי עם יעקב ישי	
9.12	נתניה	מכון וינגייט	20.30	כנס עובדים	עם ישראל קיסר
9.12	ירושלים	מועדון ההס'	20.00	עצרת חגיגית עם	ג. בן־ישראל וניסן הרפז
9.12	אשקלון	מרכז קליטה קרוונים	17.00	עצרת חגיגית	עם יצחק ברקאי
9.12	רעננה	מ.פ.	20.00	עצרת חגיגית	עם חיים הברפלד
9.12	ראשל"צ	מועדון „מופת"	20.00	עצרת חגיגית	עם ישראל קיסר
9.12	אזור	מ.פ.	19.00	עצרת חגיגית	עם אפרים ז'ילוני
9.12	אזור	מ.פ.	20.00	ערב „יש תשובות"	עם גדעון שגיא
9.12	גדרה	מ.פ.	19.00	עצרת חגיגית	עם נחום פסח
10.12	תל־אביב	מכון לבון	17.00	„רב־שיח"	עם ישראל קיסר
10.12	ערד	מ.פ.	20.30	ערב „יש תשובות"	עם יורם אוברקוביץ
10.12	ראש־העין	מ.פ.	20.30	כנס חגיגי לגמלאים	עם חמי זכריה
11.12	רמת־גן	כפר המכביה	9.45	כנס 100 שנים להולדת ד. בן־גוריון עם ישראל קיסר	
14.12	ק. גת	קולנוע „עדית"	20.30	„יש תשובות"	עם נפתלי בן־משה
14.12	פרדס חנה	מ.פ.	20.30	עצרת חגיגית	עם יצחק ברקאי
14.12	בית יצחק	מועדון תרבות	12.00	צהרי ראיונות	עם מאשה לובלסקי
14.12	אילת	„פיליפ מוריס"	20.30	עצרת חגיגית	עם גדעון שגיא
15.12	תל־אביב	בית ברנר	18.00	מלואה חגיגית	עם ג. בן־ישראל ותדי קאופמן
16.12	ירושלים	מ.פ.	20.00	הענקת אות יקיר ההס'	עם ישראל קיסר וניסן הרפז
16.12	חדרה			יום בישוב עם נחום פסח	
17.12	ראשל"צ	מ.פ.		כנס ועדי עובדים	עם יצחק ולבר
17.12	רמת אפעל		9.00	יום עיון עם ישראל קיסר	
17.12	חולון	מ.פ.	20.00	עצרת חגיגית	עם חיים הברפלד
17.12	תל־מונד	מ.פ.	20.30	„יש תשובות"	עם שאול בן־שמחון
18.12	רמת־גן	כפר המכביה	16.00	כנס חב' עובדים	עם ישראל קיסר
18.12	עפולה	מ.פ.	20.30	עצרת מרכזית	עם חיים הברפלד ויעקב אבימור
18.12	בני ברק	אולם „מופת"	20.00	עצרת מרכזית	עם דוד זכות
18.12	תל־אביב	אוניברסיטה	12.00	צהרי ראיונות	עם מאשה לובלסקי
19.12	גן יבנה	מ.פ.	20.30	„יש תשובות"	עם נוזהת קצב
19.12	תל־אביב	מ.פ.	20.00	חלוקת פרס העובד המצטיין עם תדי קאופמן	
20.12	פרדס חנה	מ.פ.	21.00	„יש תשובות"	עם שאול בן־שמחון
22.12	בנימינה	מ.פ.	20.30	„יש תשובות"	עם דרורה מאיר
23.12	ק. אתא			יום בישוב עם נחום פסח	
24.12	נתניה	מ.פ.	19.30	עצרת חגיגית	עם נחום פסח
25.12	חולון	מועדון רוטרי	20.30	עצרת חגיגית	עם נוזהת קצב
26.12	תל־אביב	בי"ס א.ד. גורדון	17.00	מפגש תלמידים	עם ישראל קיסר ותדי קאופמן
28.12	הוד השרון	מ.פ.	20.30	„יש תשובות"	עם מאשה לובלסקי
29.12	מגדיאל	מוסד חינוך	18.00	עצרת חגיגית ליובל העובד הציוני בהס' עם שמעון פרס, ישראל קיסר, משה קול ויצחק ברקאי	

פתיחת ארועי חודש ההסתדרות 8 בדצמבר 1985

מירוץ לפיד ההסתדרות
הזנקה בשעה 09.30 בבוקר מרחבת „בית"ר" בחיפה לכוון אוהלו.
בהשתתפות: משה ורטמן מ.פ. חיפה.

אירועים ב„אהלו"
15.00 — חדלקת משואה והנחת זרים. בבית הקברות של קבוצת כנרת.
16.30 — באולם הכינוסים של „אהלו" יתקיים רב־שיח:
„תנועת העבודה הישראלית — חזון הראשונים ומציאות ימינו"
בהשתתפות: ישראל קיסר — מזכ"ל ההסתדרות
נחום פסח — יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך
יעקב חזן — מקיבוץ משמר העמק
מוקי צור — מקיבוץ עין גב
ד"ר יעקב גולדשטיין — מאוניברסיטת חיפה

ארועים נוספים

דבר מזכ"ל ההסתדרות ח"כ **ישראל קיסר** לרגל חודש ההסתדרות ברשת ב' של קול ישראל במוצ"ש 7.12

בית פתוח — מזכ"ל ההסתדרות וחברי הוועדה המרכזת מארחים ב־12 בדצמבר בבית הוועד הפועל בתל־אביב משלחות ונציגים מכל מגזרי ההסתדרות ברחבי הארץ.

מועדון סופרים ואמנים — יתכנס ב„מרתף העליון" בבית ליסין ת"א, ב־18 בדצמבר שעה 17.00
בהשתתפות: נחום פסח — יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך
דני דוווליו — מזכ"ל חברת העובדים

חלוקת פרסי ההסתדרות לספרות ולאמנות
תערך ב„בית ליסין" ת"א ב־26 בדצמבר שעה 20.30

מורשת היהדות
ב' חנוכה 9.12 — ראש העין 19.30 במועצת הפועלים
ג' חנוכה 10.12 — פרדס חנה 18.00 המרכז הקליטה
ד' חנוכה 11.12 — קרית גת 18.00 במועדון נעמת

הסברה בכתב
הופיעה חוברת „למסביר" — 65 שנה ליסוד ההסתדרות
גליון מיוחד „תן מבט" — מיועד למקומות העבודה
כרזה צבעונית

לחברה עובדת יוצרת וצודקת!

קיפוח (בלתי) חינוכי במגזר הערבי

הפער והפוליטיקה

פער גדול בין החינוך היהודי לערבי, רשויות מקומיות שאינן מתמסרות לחינוך, התערבות פוליטית במינוי מנהלים ומורים, תוכניות לימודים לא מתאימות, חשש לעסוק בבעיות פוליטיות, חוסר גמישות של המורה הערבי — אלה רק חלק מהבעיות המטרידות את מערכת החינוך במיגזר הערבי בישראל, 1985

מאת יצחק שור

מערכת החינוך במגזר הערבי משרתים יותר מ־200 אלף תלמידים בכל הגילים, ועובדים בה כ־7,500 מורים. שיעור התלמידים הערבים עומד עתה על 21 אחוזים מכלל התלמידים, לעומת שיעור נמוך יותר של ערבים מכלל תושבי ישראל, כ־17 אחוזים. הפערים הבולטים ביותר בין מערכת החינוך היהודית והערבית הם בגיל הרך ובחינוך התיכון.

לפי דו"ח הוועדה לבדיקת החינוך במיגזר הערבי, בראשות מנהל האגף לחינוך ותרבות לערבים, עמנואל קופלביץ (הוצאת משרד החינוך, תשמ"ה), לומדים בגני יהודיים 3־5, 5.48 אחוזים מן היהודים ו־25 אחוזים מן התלמידים הערבים. בחינוך התיכון נמצאים במסגרת כ־88 אחוזים מבני הנוער היהודים, לעומת 54 אחוזים במיגזר הערבי. במיגזר היהודי מופעלים קציני ביקור סדיר, העוסקים בתופעת הנשירה, בקרב 90 אחוזים מבתי־הספר, לעומת 20 אחוזים במיגזר הערבי.

תקן השעות הבסיסי לכיתה שווה בשני המגזרים, אולם במגזר היהודי קיימים „סלים" להגברת ההוראה בבתי־הספר טעוני הטיפוח, בעזרת מצוקה וליוזמות פדגוגיות.

כיתות לחינוך מיוחד פועלות במיגזר הערבי בהיקף זעום. רוב התלמידים היהודים מתחילים ללמוד שפה זרה בכיתות ה', ואילו תלמיד ערבי מתחיל ללמוד עברית בכיתה ג' ואנגלית בכיתה ה'. אם ניקח בחשבון שתלמיד ערבי צריך ללמוד גם ערבית ספרותית, הרי שחייו קשים למדי. הוא מקדיש ללימוד שפות 8 אחוזים יותר, מכלל השעות, לעומת בן גילו היהודי. הדבר פוגע בלימוד שפת־האם, חשבון, הוראת אמנויות, טיולים וכיו"ב.

ילד ערבי לומד 5 ימים בשבוע, משום שמצויים בתי־ספר בהם מלמדים מורים נוצרים. כדי שאפשר יהיה להעסיק את המורים והתלמידים 6 ימים בשבוע, יש לשבץ מורים נוצרים לבתי־ספר נוצריים. ממילא, 40 אחוזים מן התלמידים הנוצרים לומדים בבתי־ספר פרטיים.

● **מחסור במורים ובחדרים**

בניגוד לעודף הקיים במורים במגזר היהודי, במגזר הערבי שורר מחסור: מספר בוגרי הסמינרים נמוך מן הצורך הנובע מגידול טבעי במספר התלמידים. באוכלוסיה היהודית פונים להכשרת מורים בסמינרים ובאוניברסיטאות כ־8 אחוזים מכל שנתון, לעומת 1.5 בקרב הערבים והדרוזים.

גן הילדים הערבי צמוד לבית־הספר, מבלי להתייחס לשאלה אם זה טוב או רע. יש לקבוע בוודאות, כי גני הילדים תורמים רבות להתקדמותו ולהצלחתו של הילד בתהליך החינוך. שיעור הלומדים בגילאי 5 נאמד במגזר הערבי ב־70 אחוזים, לעומת 100 אחוזים כמעט במגזר היהודי. לשון אחר: כ־30 אחוזים מן הילדים במגזר הערבי לא הוכנו כלל בגני־ילדים לקראת לימודיהם בבתי־הספר.

מחסור חמור בחדרי כיתות שורר במגזר הערבי. בחדרי לימוד ערביים לומדים 18.6 אחוזים תלמידים יותר לכיתה מאשר בחדרי לימוד של יהודים. כ־10 אחוזים מחדרי הלימוד הערביים היו מאוכלסים 40־42 תלמידים ויותר, לעומת 5 אחוזים במגזר היהודי (לפי דו"ח קופלביץ).

לפי אומדן אגף הפיתוח במשרד החינוך, חסרים כ־600 חדרי־לימוד במגזר הערבי. אם ייבנו, לפי התוכנית, כ־250 חדרים מדי שנה, יידרשו מחציתם לגידול הטבעי ולהגדלת שיעורי הלמידה ומחציתם יבואו במקום חדרים שכורים ותת־תקניים. זה איננו כולל גנים לאוכלוסיית קדם־חובה במגזר הערבי. כדי לענות על צורכי הגנים בלבד, יידרשו מדי שנה 100 חדרי כיתות בעשור הקרוב.

● **מורים לא גמישים**

פרופ' יוסף באשי, מבית־הספר לחינוך של האוניברסיטה העברית, מכהן עתה גם כמדען ראשי של מערכת החינוך. בעקבות מחקר שערך על רמת ההישגים הלימודיים במגזר הערבי, אומר פרופ' באשי „הוראת המקצועות ולמידתם הם הפעילות הבלעדית כמעט בבית־הספר. הפעילות הבלתי־פורמלית, שאיננה קשורה ישירות לתוכנית הלימודים, כמעט ואיננה קיימת. ההוראה בכיתות נעשית בצורה פרונטלית (חזיתית־מורה מול תלמיד), בכיתה צפופה, התלמיד נדרש לרמת משמעת גבוהה. בחלק מבתי־הספר עדיין נהוגים עונשים גופניים. מנהל בית־הספר מהווה סמכות מינהלית, אך סמכותו הפדגוגית איננה מספקת. זו שמורה למפקח, אך המפקח יכול לעשות בבית־הספר מעט מאוד.

לעומת מערכת החינוך היהודית, שהיא בעלת שונות גבוהה מאוד, מערכת החינוך הערבית היא הומוגנית, אומר פרופ' באשי

(המשך בעמוד 9)

שלום כתה א' בכפר אקסל — בבית לא גמור

חבלי ה„ישראליזציה"

ד"ר סמי מרעי: המימסד הישראלי טרם הגיע למסקנה שהערבים הם שותפים מלאים בחיי המדינה ומכאן נובעת ההתנגדות שמפתחים תלמידים ערבים כלפי היחס המתנשא והפטרנאליסטי בהשראת משרד החינוך ■ „כאשר מנסים להפוך תלמיד ערבי לציוני — אין פלא שהוא חש מאוים"

ד"ר סמי מרעי
מדיניות חינוך מגמגמת

מאת ירון זליג

„מערכת החינוך במיגזר הערבי מצויה על פרשת דרכים. היא חייבת לנווט עצמה בין הדרישות המופנות אליה מצידו של המימסד לבין הדרישות והתביעות של הקהילה הערבית. תביעות אלו אינן סותרות בהכרח אלו את אלו, אולם שני הצדדים מעניקים סדרי עדיפות שונים במני המערכת", אומר ד"ר סמי מרעי מהחוג לחינוך באוניברסיטת חיפה.

לדברי ד"ר מרעי, שאיפתו של המימסד להביא לידי „ישראליזציה" של המיגזר הערבי אינה בהכרח פוגעת בציבור הערבי, אך כבר כבר יש להבין כי קהילה זו רואה לפניה לפחות שני יעדים, חשובים לא פחות בשלב זה, ככל שהדברים אמורים במערכת החינוך.

היעד הראשון הוא יכולתה של מערכת זו להכשיר את בוגריה, כדי שיוכלו להתמודד בהצלחה עם הדרישות שמציבה בפניהם מערכת ההשכלה הגבוהה. היעד השני הוא לשמור על מערכת החינוך כמערכת רלוונטית לרקע הלאומי־תרבותי של הקהילה. „אם שני יעדים אלו יושגו", אומר מרעי, „אפשר שאז תרגיש הקהילה הערבית חזקה די הצורך כדי להתמודד עם רצונה של המערכת להגיע לישראליזציה של הקהילה.

טענות מוגזמות

מרעי מצביע על כך, שהמימסד רוצה לטפל בבעיות ה„ישראליזציה" בקדימות ראשונה, זאת למרות העובדה שאותו מימסד עצמו טרם גיבש לעצמו באופן מפורט מהי מידת ה„ישראליזציה" אליה הוא שואף להגיע בסופו של התהליך. „זהו מימסד הפועל מתוך פחד", הוא אומר, ומרגיש כי טענותיהם של שני הצדדים כאחד נוטות לא אחת להגזמה. טענת המימסד כאילו הקהילה אינה מעוניינת בישראליזציה היא טענה מוגזמת, ממש כמו שטענות הקהילה, לפיהן מעוניין המימסד בהנצחת הבערות וחו לא, היא טענה מופרכת.

הבעיה העומדת בפני שני הצדדים כאחד היא אם כן כיצד ליצור מנגנון הידברות שיאפשר פיתוח זהות תרבותית־לאומית של הקהילה הערבית במקביל לפיתוח אזרחות ישראלית. „להערכתי סתירה מסוג זה היא נסבלת וניתן לחיות עמה", אומר מרעי.

מערכת החינוך במיגזר הערבי ומערכת החינוך כולה אינה שונה משאר המערכות השונות במדינת ישראל, ועל כן היא נתונה לתהליך מתמשך של „לאומיזציה" המורגשת היטב במיגזר הערבי. מבחינה זו, לדברי מרעי, אין להתפלא על כך שמערכת החינוך במיגזר הערבי, המנוהלת על־ידי יהודים, משמשת עבור המימסד כלי שליטה יעיל יותר מאשר מנגנון תיווך בין הקהילה הערבית לבין המימסד. „המימסד כולו, ולא רק מערכת החינוך, טרם החליטו שהערבים הינם שותפים מלאים בחיי המדינה ומכאן נובעת ההתנגדות שמפתחים התלמידים הערבים ליחס המתנשא, לפאטרנליזם ולאפוטרופסות בהשראת מערכת החינוך. אם מנסים להפוך תלמיד ערבי לציוני, אין פלא שהוא מרגיש מאוים", אומר ד"ר מרעי.

„קומות יהודי"

באופן פארדוקסלי מצביע מרעי על כך, שאחדות מהשלכותיה של גישה זו מעניקות יתרון מסוים דווקא לתלמידים במיגזר הערבי. כך, למשל, הוא מצביע על העובדה שהדו־לשוניות בה חייבים תלמידים במיגזר הערבי מאפשרת להם יתר־פתיחות כלפי תרבויות אחרות, בעוד שבמערכת החינוך במיגזר היהודי מורגשת יותר ויותר הנטייה לאתנוצנטריות ולחוסר נכונות להבין ולקבל תרבויות אחרות.

„אנחנו נהגים ללמוד עברית כלשון מפתח לתרבות אחרת. אנחנו מתפתחים וזה אינו מאיים על תרבותנו, אך ליהודים יש בעיה. מבחינה זו לא אנחנו המקופחים, הם מקפחים את עצמם. אני בהחלט יכול להבין שכל ניסיונות ה„ייהוד" הן שלב בהתפתחותה של המערכת, אולם הגיע העת שמערכת זו תגמיש את עמדותיה ותיפתח לתרבויות אחרות, במיוחד לזו הערבית, כי זו התרבות השותפה לתהליך האינטגרציה כאן בארץ", אומר ד"ר מרעי.

ביטוייה המעשיים של גישה זו ניתנים לאיתור לכל אורכה של מערכת החינוך במיגזר הערבי, ולטענתו של מרעי, הם אינם תוצאה בלעדית של מחסור בתקציב. מרעי מצביע, לדוגמה, על צפיפות בחדרי הלימוד כתוצאה ממחסור בכיתות לימודים, כאשר היחס בין כמות התלמידים למורה הוא 1:1.6 לרעת המיגזר הערבי, במיוחד בבתי הספר היסודיים, לדבריו. בבתי הספר התיכוניים רמתם של המורים גבוהה יותר, לא מעט בשל העובדה שבוגרי אוניברסיטאות רבים אינם מתקבלים לעבודה בשוק הפרטי וכך נוצר מצב שמהנדסים ופיזיקאים משמשים כמורים בבית הספר. עובדה זו, בצירוף החסר היחסי של בתי הספר היסודיים, מגדילים בהכרח את הפער בין דרישות המורים בבתי הספר התיכוניים לבין יכולתם של התלמידים בכיתות אלו.

החינוך המשלים מוזנח

מישור נוסף בו מורגשת הזנחה מצידה של המערכת הוא נושא החינוך המשלים, שירותי סיוע לתלמידים, מיגרשי ספורט וציור ופיתוח מערכת החנוך למחוננים. „זו אינה בעיה תקציבית. לא רק. עובדה שבמערכת החינוך היהודית נענו לצרכים אלו. או אומרים לי: שזה לא הוגן לדרוש פיתוח בתחומים אלו בימי קיצוצים בתקציב כולו, אבל אז כדאי לשאול — איפה הייתם קודם? להערכתי, גם היום יכול המימסד לעשות הרבה יותר", הוא אומר.

מרעי מציין, כי גם לציבור הערבי חלק במצב זה, משום שהמודעות בקרב חבריה לצרכים אלו היא מינימלית. במיקרים רבים, לדבריו, עדיין נתפש בית הספר כמכשיר למיומנות ולידע יותר מאשר ככלי לפיתוח אופי.

לדברי מרעי, דווקא נושא החינוך המשלים הוא שמקשה במידה מסויימת גם על הסטודנט הערבי בהגיעו למוסדות ההשכלה הגבוהה. על אף שבשנים האחרונות גדל מספרם של הסטודנטים הערבים המסיימים בהצטיינות את לימודיהם, עדיין ניתן להבחין בכך שהסטודנט הערבי מתקשה במיוחד בכל הקשור ללמידה עצמית ולעבודה עצמאית. המקור לחולשה זו, טוען מרעי, הוא בהזנחת התחום של שימוש במערכת החינוך ככלי לפיתוח אופי והשקפה.

(המשך בעמוד 8)

מצוקת החדרים השכורים

עקב המחסור החמור בחדרי לימוד במגזר הערבי נאלצים התלמידים ללמוד בחדרים שכורים, בתנאים מחפירים

מאת מירה יערי וקאסם זייד

„אם היו קוראים לי מוישה ולא אחמד לא הייתם שותקים", „מגיע לנו ללמוד כמו בני אדם", „500 תלמידים שובתים ולשר החינוך זה לא איכפת", „אנחנו נמצאים במאה עשרים ובית־ספר אין, מה זה פה, דרום־אפריקה?!".

אלה הן רק מקצת הסיסמאות שנישאו על־ידי 500 תלמידי בית־הספר „עומר רומנה" ששבתו יותר מחודשיים לאחר שהמהנדס מסר סכעוני קבע, ששמונה מתוך תשעה חדרי כיתות בית־הספר בכפר אסורות לשימוש מחשש התמוטטות ומהווים סכנה לשלומות.

500 התלמידים השובתים הפגינו מול משרדים מחוזיים בנצרת לפני שלושה שבועות לרגל טקס ייסוד „קרן לפיתוח החינוך הטכנולוגי במגזר הערבי". את הקרן הקים לאחר שרק 20 אחוז מהתלמידים הערבים לומדים בבתי ספר מקצועיים בעוד שבמגזר היהודי מגיע מספר הלומדים בחינוך המקצועי ליותר מ־60 אחוז. בין האורחים בטקס היו סגן ראש הממשלה ושר החינוך יצחק נבון והשר עזר וייצמן.

מימון ממפעל הפיס

בימים אלה הסתיימה השביתה הממושכת בבית־הספר „עומר רומנה" לאחר שנמצא מימון ממפעל הפיס לרכישת ארבעה מבנים טרומיים.

תחלופת החדרים השכורים כפוייה על המגזר הערבי בנסיון לפתור מצוקה ומחסור כללי בכיתות ובחדרי לימוד. משרד החינוך טוען, שהמחסור בכיתות לימוד במגזר זה אינו עולה על 600, בעוד ראשי המועצות הערביות טוענים שהמחסור בחדרי לימוד עולה על 1000. בלי להכנס לוויכוח על ההבדל המשמעותי הזה, הרי כמה נתונים:

- ● בנצרת יש 160 חדרים שכורים המשמשים כיתות לימוד.
- ● באום־אל־פאחם יש 80 חדרים שכורים המשמשים כיתות לימוד.
- ● בכפר בואינה — 20 חדרים שכורים.
- ● בעין מאהל — 20 חדרים שכורים.
- ● בשפרעם — 30 חדרים שכורים.
- ● בכפר מנרא : 15 חדרים שכורים.

וזו רק אוסף מספרים מצומצם ובלתי מקיף המלמד על בעיה קשה של פער מתמיד בין מספר התלמידים לבין מספר הכיתות ומבני החינוך העומדים לרשות המגזר הערבי. הנתונים המצומצמים האלה, בנוסף לעובדה שאינם משקפים את הבעיה בכל היקפה, אינם מגלים גם את העיקר והוא — התנאים הפיסיים המחפירים באותם חדרים שכורים.

„גרוע מאורוות"

לפני כשנה ביקר ח"כ ויקטור שם־טוב (מפ"ם) בכפר בואינה, לאחר שהוזמן לראות במו־עיניו את מצב 20 החדרים השכורים ולפעול במידת יכולתו אצל מי שניתן לפעול ולהשפיע על פתרון בעיית המצוקה במבני חינוך. את מה שראו עיניו של ח"כ ויקטור שם־טוב הוא הגדיר במשפט אחד, „זה גרוע מאורוות ואני כישראלי וכיהודי מתבייש מהמצב".

מנכ"ל משרד החינוך, אליעזר שמואלי, אמר באום־אל־פאחם: „זו בושה לראות בית־ספר בתנאים כאלה במדינת ישראל".

בבואינה, באיכסל, בעין־מאהל, בחינה, בנצרת, באום־אל־פאחם ובכפר מאנדה גדלים אלפי ילדים בחדרים, הנראים מאורוות ובתנאים של זוהמה, ללא חשמל, ללא חימום בחורף וללא שירותים. בחדרים אלה הם משננים את האלף־בית של חוק חינוך חובה לאזרחי מדינת ישראל.

באום־אל־פאחם, העיר החדשה, שבה יותר מ־80 חדרים שכורים, חלקם ללא חלונות וללא שירותים ובמרתפים מזוהמים, מצאנו על קיר מתמוטט חוזר על ספרים מומלצים: „חגי ישראל", תשע חוברות עבודה לתלמיד מכילות פרקים על מהות החגים, דינים ומנהגים מן המקורות, שירים וסיפורים. מטרות הסדרה הן, לקרב את הלומד לחגי ולמסורת היהודית, ולהקנות ערכים של חשבון נפש וחזרה בתשובה, ופיתוח המיומנויות של הבנת הנקרא והבנת הנשמע".

„יכולת קומבינטורית"

בחוברת אחרת, בה לומדים כ־40 תלמידי כיתה כ' באום־אל־פאחם, ממליצים על הספר „הסברות" ובהמלצה נאמר, „החוברת הראשונה נועדה לטפח מושגים בתחום אי הוודאות: מאורעות ודאיים לעומת מאורעות מקריים, חישוב סיכויים במצבי אי־וודאות לא מסובכים ושימוש בשכיחות יחסית. כמו כן נועדה החוברת לפתח אצל הלומד יכולת לספור ולחשב את כל האפשרויות במצבים נתונים מחיי היום־יום ולשלב את היכולת הקומבינטורית עם חישוב ההסתברויות".

אלה הן ההמלצות לספרים... עבור התלמידים באום־אל־פאחם. את היכולת הקומבינטורית עם חישובי הסתברות וחישובי ערכים מבצעים אלפי תלמידים כיתות בתי הספר היסודיים במגזר הערבי בטריטוריות פיראטיות ממש, שהביוב מציף אותן והקירות מתמוטטים. או מה הפלא שממליצים שם גם על הספר „ילד למה אתה בחוץ" מאת יפה אוגר וממליצים שם גם על החוברות „ציפורים נודדות", חוברות העוסקות בתופעה הדינאמית ומעוררת ההתעניינות של נדידת ציפורים. יש כנראה סתירה נצחית בין הספרות לבין צרכיה האמיתיים של האנושות כולה. אבל סתירה זו באה לידי אבסורדים ממש באותם חדרים שכורים במגזר הערבי ודיק תמונתו של שר החינוך מוסיפה לחייך בתוך מסגרת הצילום שעל הקיר. זו אולי הסיבה שהחינוך שלו מתוק ללא תקנה, ורק המציאות משום מה פתוחה לאפשרויות של אשליות הילדים הגדלים בחיים שאינם חיים.

(המשך בעמוד 8)

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
[illegible] עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית [illegible]

ירושלים שכבה בארגז

עשר שנים יוצג בארץ תבליט של העיר ירושלים מלפני 110 שנה, שהוכן בידי האמן ההונגרי סטפן אילוש

מאת בצלאל עמיקם

בשנת 1864 הגיע לירושלים צעיר הונגרי בשם סטפן אילוש, ועד מהרה מצא פרנסתו כשוליה בבית הדפוס הפרנציסקני שבעיר העתיקה. אילוש לא התמיד במשרה זו ובחר לכרוך ספרים בעסק משלו, אותו הקים בין החומות.

שנות השישים והשבעים של המאה הי"ט היו מרתקות בחקר ירושלים. נוסעים וחוקרים מאירופה וארצות-הברית הידבו לפקוד את הארץ שנפתחה בפני המערב לאחר דורות של הסתגרות וניתוק ואת רשמיהם וממצאיהם פירסמו בעשרות ספרים ומאמרים. סטיפן אילוש, הצעיר מברטיסלאווה, גילה עניין רב במחקרים ששפכו אור חדש על העיר בה התגורר.

באותם ימים גבר סבל התושבים של העיר, שהפכה מוקד לעולי-רגל ומבקרים, בשל הספקת המים הלקויה. אצילה אנגליה, גברת טורדט-קוטס תרמה סכום כסף נכבד לחקר העיר ושיטות הספקת המים שלה כדי לסייע לשכרם. המשימה הוטלה על קבוצת מהנדסי הצבא המלכותי הבריטי, שבראשם עמד הסרן צ'ארלס וילסון, שלימים הפך לשם דבר בחקר ירושלים וגילוי צפונותיה, הסתייע בעבודותיו של האדריכל השווייצרי קונראד שיק, וערך שורת חפירות שחשפו את שכבותיה הארכיאולוגיות של העיר. עמיתו, צ'ארלס וורן, גילה את מערכת הקשתות המופלאות שקישרה את הר הבית עם העיר העליונה בימי הורדוס. אילוש השתלב בפעילות המדעית התוססת הזו והתרועע עם החוקרים. הוא שרטט מפות של ירושלים כשהוא נעזר בגיאוגרף טיטוס טובלר ובאדריכל שיק, וההללו הועברו לתצוגה בערי אירופה.

בשנת 1873 נערכה בווינה המעטירה, בירת הממלכה האוסטרו-הונגרית, תערוכה עולמית. בביתן שהקימה האימפריה העותומנית הוקצה מדור לארץ-ישראל. "מסמר" המדור היתה מפת תבליט ענקית, מעשה ידיו של סטיפן אילוש שגודלה 18 מ"ר, יצוקה מאבץ על מסגרת עץ. אילוש בנה את המפה על סמך מיפוי העיר שערכו צ'ארלס וילסון, השבחים כהם זיכו המבקרים את אילוש ומפתו הניאו את המארגנים לשלוח את הדגם לסיור בערי אירופה, מעין תערוכה נודדת. בתום "סיבוב ההופעות" נמסת התבליט לג'נבה, ושם רכשו אותה נכבדי העיר כדי שתשכון קבע בעירם. 40 שנה הוצגה המפה באולם הרפורמציה בעיר, ואז החליטו פרנסי

ירושלים של המאה הי"ט — קולק "גילגל"

המקום לפרקה ולסלקה למחסן. לעליית הגג שבה הושמו הארגזים, על גדות אגם ג'נבה, הגיע לפני שנה ומחצה דוד ליטמן, בן העיר. והוא סיפורו: "יום אחד צלצלה אלי בתי, אריאן יעל, הלומדת בירושלים, וכפיה בקשה מוזרה. סטודנט מהמחלקה לגיאוגרפיה באוניברסיטה העברית בשם מוטי יאיר פנה אליה, בעקבות פגישה מקרית בקפטריה, ושאל אם תוכל לבדוק בשבילו בג'נבה מה עלה בגורלה של מפת התבליט של אילוש.

"התחלתי במבצע בילוש במוזיאונים של העיר, ולאחר חמישה ימים בלבד עלה בידי לגלות את הארגזים מלאי האבק שבעליית הגג של בניין וילסון. התברר כי הדגם שייך לאגודת בית הרפורמציה. ריווחתי לבתי על המציאה ואז החל הכדור להתגלגל."

מגלגל מובהק היה ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, שבא בדברים עם עיריית ג'נבה ועם האגודה שהדגם היה ברשותה. לאחר מו"מ החליטו השווייצים להיענות לבקשתו של קולק ולהשאיל את הדגם לעיריית ירושלים למשך עשר שנים, לשם הצגתו במוזיאון העיר, במגדל דוד. כשהגיעו הארגזים לירושלים ופרקו, התברר למומחי מוזיאון ישראל, כי הדגם מוזנח מאוד ודורשה מלאכת שיקום ושיפוץ יסודית. כשהושלמה המלאכה, בניצוחו של דורו שנהב, הובא הדגם למצודה ההיסטורית ועתה יכול הקהל הרחב להזין עיניו בו.

מפת התבליט היא מהימנה ומדויקת, ויחד עם זאת עשירה בפרטים. היא משקפת תקופת מפתח בקורותיה של ירושלים, ימי ראשית היציאה מהחומות. הבניינים במערב העיר עודם ספורים: מגרש הרוסים, משכנות שאננים, ופה ושם בתים בודדים. היום, כשמספר התושבים החיים מחוץ לחומות גדול פי-עשרים ממספרם של אלה השוכנים בתוכן אנו יכולים להתרשם ממשמעות גידולה של ירושלים. קנה המידה של המפה הוא 1:500 ואיפשר להרגיש את הפרטים בבירור. אילוש העניק תשומת לב רבה לבנייני ציבור, ובעיקר למוסדות של נוצרים-אירופיים. על גגות הקונסוליות הציב דגלונים של הארצות אותן הן מייצגות. גם קו הטלגרף שהותקן באותה עת לא נשכח ומצויין בדייקנות. אין ספק, כי הדגם משקף היכרותו היסודית של האמן עם העיר. כל המתעניין בירושלים ותולדותיה יכול אפוא, ללמוד על חזות העיר מכלי ראשון. הדגם ישהה אצלנו עשר שנים, אף-לא כדאי להמתין כדי לראותו עד לפקיעת המועד להחזרתו.

פסטיבלים של שנור

מאת יעקב רבי

בישראל נערכים מטעם לפעם, בעסק גדול, פסטיבלים של שנור. אנשים שרויים במצוקה, על הסף שבין להיות או לחדול, מישהו משגיח בהם ומרים קול צעקה — וישראל, שרחמנים בני רחמנים הם על פי המסורת, פותחים את כיסיהם ותורמים נדבת כסף, אחד המרבה ואחד הממעט.

כך בימים אלה של פרוס חנוכה ושל חג האורים עצמו: "אור לעיוור", "טלתרום" לקשיש ואיסוף דולרים למען הילדה מושית מחולון, שיש להסיעה בדחיפות לפיטסבורג לשם שתילת כבד.

הכל נהנים לכאורה ממבצעים אלה — התורמים לא פחות ממקבלי התרומות. אין חובה לתרום, אלא כל אחד תורם מרצונו, באופן חופשי, ככל אשר ידבנו לבו, ואם אינו רוצה — אינו תורם, בלא שיהיה חייב למסור דין וחשבון על כך. בריעבד, גם הנמנע מלפתוח את כיסו נהנה, שכן המבצע הציבורי של גביית כספי צדקה נזקף גם לזכותו, ובוודאי חש סיפוק מי שתורם בפועל ממש, כיד המלך; הסיפוק הוא "מוסרי", בבחינת אשריי מה טוב והגון אני, מה רבה צידקת פיזוריי. ואין צריך לומר שנהנים הנצרכים למיניהם, שמקילים לפחות לזמן מה את מצוקתם הקשה. וכאשר המבצע נושא אופי פסטיבלי ומלווה בתופים ומחולות וכלי שיר — כל העם ששים ושמחים.

ביטוח או לוטו?

אף-על-פי-כן, אין נחת בצדקה הזאת ואין היא מוסיפה כבוד לחברה הישראלית. ריח שנור נודף ממנה. אין בושה בכך שאדם נזקק לעת מצוא לעזרת הציבור, אולם תקלתו של השנור היא בארעיותו, בכך שהנזקק אינו בטוח כי יזכה לעזרה במידה הדרושה, בשעה שהיא תידרש לו. שנור איננו בטוח, שהפוליסות שלו מכובדות כל אימת שמתמלאים התנאים המפורטים בהן. שנור משול לכרטיס פיס או לוטו, שהזכייה בו תלויה במזל העיוור. לכן מדינות מודרניות מתקדמות ביטלו או צמצמו מאוד את הצדקה המסורתיות של ערבות הדדית — מעשר עני, מתן בסתר וכיו"ב — שתועלתן מוטלת בספק במקרים רבים, והתקינו מוסדות סעד, המושתתים על העקרון של ביטוח גומלין ציבורי או ממלכתי.

הקשישים ידועי החולי וחסרי האונים, שמערכת "כלבוטק" גילתה אותם בבית אחד ברחוב טרומפלדור בתל-אביב — מצוקתם היא באמת חרפה לעיר, אבל במדינה מתוקנת לא היה מקום לשנור ולהנציח את המצוקה עד שיתמזל המזל בצורת "טלתרום", אלא דאגת המסכנים היתה מוטלת כדבר מובן מאליו על מוסדות הציבור ועל קופת הציבור, שחייבים היו מלכתחילה למנוע את עצם התופעה המבישה. ואם ילדה בת חמש לקתה בכבד שלה, חייה תלויים לה מנגד ורק ניתוח במרכז רפואי מעבר לים יוכל להושיעה — צריך היה לאפשר את ריפויה בצורה מנוסדת ולא שנוררית, יהיה המחיר כבד ככל שיהיה.

עקרון הסעד נשמר ליחסנים

בישראל המונהגת על-ידי ממשלת האחדות הלאומית, יורשת הצרות הצרורות של ממשלת הליכוד ו"כלכלתה הנכונה" — כוחו של עקרון הסעד המודרני והמתקדם נחלש והולך ואת מקומו חוזר ותופס עקרון השנור הישן נושן. התקציבים של שירותי הבריאות נשחקים והולכים, ורבים נדרשים למעשה להזדקק ל"רפואה שחורה" ולשלם במיטב כספם בעבור טיפול רפואי וכירורגי ראוי לשמו. עקרון הסעד נשמר אצלנו בטהרתו רק לגבי יחסנים, נכבדי עם, התופסים עמדות רמות בזרועות המימסד, ששירותים רפואיים פתוחים לפניהם לרווחה, חינם אין כסף וכלומר, על חשבון הציבור, בארץ ובמקרים רבים גם בחוץ-לארץ. שום פסטיבל של צדקה לא יחפה על חרפת הפער הזה בין מיעוט הנהנה מברכת סעד ממלכתי לבין נצרכים המופקרים לחסדיו של שנור מפוקפק.

זריצקי — הדגל החדש של התבטאות אישית

מאת דורית קדר

יוסף זריצקי מתקשר אסוציאטיבית עם תנועת "אופקים חדשים" המתפרשת ב"מושגי חלירי".

"אופקים חדשים" הוא מושג המבטא את היציאה מהמסורת. אין חדש ללא התייחסות קודמת לישן. אין אופקים ללא קרקע אשר הורגלה להניב פירות כלשהם.

הארץ הועידה מאוד במפריה עשויה לשמש מטאפורה לשלבי התפתחות האמנות הרבים אשר חלו במשך כמאה שנה בלבד. מעין סחרור דינאמי הנע קדימה, החל מאמנות תשמישי הקודש במאה הי"ט. האמנים ראו בעבודתם מלאכה קדושה ובאמנות — פונקציה בלבד להעברת מסרים דתיים. לכן התכנים לא שונו ורק העשייה עצמה גוונה בהתאם לעשייה השונים. סמלי היהדות שנועדו לבטא אידיאות נצחיות חדרו אל חפצי הקודש בלוויית סימבוליקה המושרשת היטב באמונה היהודית.

אט אט החלו יהודים שחזרו למולדת מוחשית לשלב את האידיאות הסמליות, אשר חיו עימן לאורך הגלות הארוכה, עם מראות מוחשיים. האיפיונים הסטטיים-נאיוויים החלו משתלבים בתיאורים ריאליים. הללו נגעו בפרטי המתואר ומאוחר יותר — במבנה הכולל של הקומפוזיציה.

מראות מוחשיים מושכים את הנפשות של האמנים וחלקם סטה מהמסורת והתרכז בציורי הנעשה מסביב ללא התחשבות במסרים דתיים. כמו הרישומים הרגישים מהרובע הארמני של מאיר רוזין בסוף המאה הי"ט.

ייסוד "בצלאל" בתחילת המאה היה צעד נוסף באותה הליכה ארוכה לקראת עצמאות מדינית-לאומית. ציירי "בצלאל" הראשונים הושפעו סגנונית מארצות מוצאם ורעיונית מעצם הגיוס לרעיון הציוני. חיפושי ה"אני היהודי-ישראלי" בארץ ישנה-חדשה, גישושים למציאת זהות עצמית על אף קיבוץ הגלויות ופער תרבותי-אתני, הטביעו את חותמם על האמנים העולים, שמצאו פורקן ויזואלי-פסיכולוגי באמצעות נטיות שונות על במת האמנות.

הנרטיביות המסוגננת והכנויה על רעיונות של "בצלאל" הפכה בשנות העשרים לתיאורים אקווטיים קונקרטיים. עם זאת האמנים לא הסתפקו ביסוד האקווטי ונוחרו בין עולמות מנותקים, בין אלטרנטיבות מקוטבות: האם להתבודד ולהסתגר בסוג ציורים המשתדלים ל"השתייך" לנוף מוכה אור של ארץ ראשונית ומזרחית או שמא פעימות הנשמה חייבות בכל זאת להאזין למתרחש מחוץ לתא הועיר, להטות אוזן לעולמות גדולים מלאים בפעילות יוצרת.

בשלב זה חדרו השפעות ניכרות מצרפת והציור הנוטה לאימפרסיוניזם אסתטי, ומגרמניה — על התו האקספרסיוניסטי אמוציונלי השליט בו.

*

כתגובה נגד להשפעות חיצוניות בגררת פיקפוקים וחיפושי דרך — פרץ בשנות הארבעים הזרם הכנעני, מבחינה רעיונית היתה כאן מעין חזרה לשנות העשרים, אך בצורה קיצונית עוד יותר: העצמיות, כך טענו "הכנענים", טמונה בבסיסי ההיסטוריה העתיקה והמלחשת, כבסיסים שפלטו מתוכם את היהודים מכל קצוות תבל; האמנות ביקשה לאחות את הקרע ארוך הימים על-ידי הסתכלות במקורות גיאוגרפיים-היסטוריים-תרבותיים קדומים.

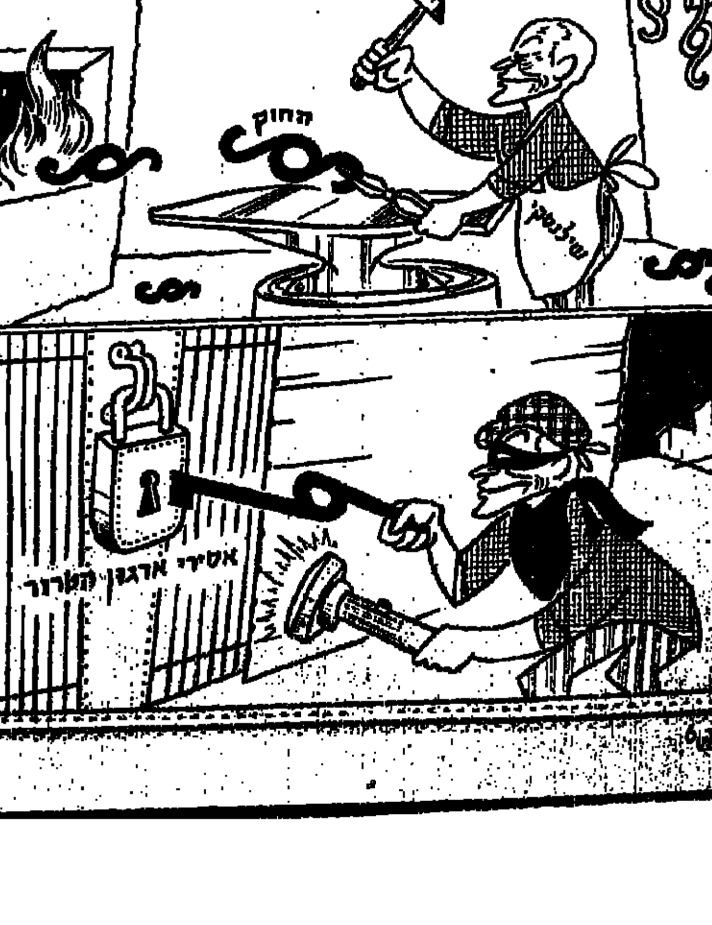

יוסף זריצקי ושאר האמנים שנמנו עם "אופקים חדשים" הצטרפו לתמונה דווקא בפרק-זמן זה (1948-1964). הדגל החדש התנוסס הפעם על קרקע של עצמיות מסוג שונה — זו שאין בראש מעייניה דאגה לקולקטיבי אלא התבטאות אישית: עצמיות המרגישה את האני "החש" ולא עוד "אנו בני עם ישראל" ככלל.

*

התפנית הקריטית אל תחושות אינהראנטיות חייבת היתה לבוא עם חידוש נוסף בנוף הארץ: מתן חשיבות לאופן הציור. מעתה הנושא הוא בעל חשיבות וזהה לאופן ציורו. הסימבוליקה האישית (עץ ענק המעיד כנראה על רצון של שורשיות מחודשת, געגועים להיות בתוך ובן האדמה הזה) מופיעה סימולטנית לתרבות עירפולי והרגשי הקווים או השתנויות והיות הכתם בקומפוזיציה אופקיות או מאונכות (בהתאם לרוח הנושא).

זריצקי עבר לאורך יצירתו שלבי התפתחות שונים המורים על דרמטיות ה... ציורי הנוף הראשונים הפכו עבורו מאוחר יותר למצעי התייחסות. ציורי נוף המבוססים על ציורים שנעשו בנוף — הופכים למעין חקר צורני טהור יותר. כדומה לכך קיימים ציורי החלונות, הנוטים, בצורה טבעית, למבניות-יתר ולהפשטה.

זריצקי מעולם לא שכח שהוא, האמן, ראה בעיני רוחו את המציאות הסובבת והאובייקטיבית לכל. את שני הקווים המקבילים הוא שיקף בצורה נהירה מאוד בציורי הגגות של תל-אביב: ציר אמצע מחלק את הבד לשניים, כחלק האחד זריצקי צייר את עצמו מצייר על הגג וכשני — את אשר נראה לפניו — גגותיה של תל-אביב. גם ציור זה שוחזר מאוחר יותר בצורה מופשטת על ידי ציור נוף גיאומטרי ומורל לאדם סכמטי יותר, על-ידי הטיפול הראשוני בנראה ובקיים המשתקף בציור הנוטה לפיגורציה מחד ועל-ידי טיפול מופשט יותר המתבסס על הציורים המחוקים נוף ממשי, השיג זריצקי מעין אחדות הכוללת את המה והאיך בצורה אינטגראלית.

עם זאת הדברים אינם כה מורגשים והתרכזות באוטונומיה הפלאסטית (קו, צבע, מקצב, טקסטורה וכו') כשלעצמה הופיעה בסוג הציורים הראשון — שהוא פיגורטיבי יותר — בעוד שבסוג ה"מופשט" לכאורה אפשר לאתר את נקודות ההתייחסות בשטח עצמו.

לאור האמור — לייחס לזריצקי את הציור ה"מופשט הלירי" הוא להפחית מערכו החזותי. זריצקי הוא רב אמן מהלכת — המיומנות הפלאסטית, הצורות והכתמים זורמים מאליהם ולמרות חסכון בצבע או דווקא בשל כך — התוצאה היא עשירה ורגישה בנוגה. האמן מקורב למסורת והמורות הרחוק העתיקה בגישתו המעשית.

הגישה האמפירית מתאחה כמובן עם הראייה הפילוסופית: רצון לבטא בכוונה ואופטימיות פלאסטית את העולם הוויזואלי באמצעות העולם הפנימי כאשר שני המצבים [illegible] מיתוגות ציורית יהודית.

יוסף זריצקי

כסא טוב באמצע

מאת דורית גפן

האמבוש של שמיר

השר יצחק שמיר מוכיח מדי פעם, כי למרות המהלומות והעלבונות שהוא סופג בהבלגה מאחרים מחבריו למפלגה, העושים מאמצים להציגו ככלי ריק ולערער על מנהיגותו, הרי כאשר הדברים נוגעים להכליה, להישגים של ממש, הוא מצליח לתמרן אותם.

הסיפור האחרון קשור בדוד לוי. במשך חודשים הצליח השר לוי למנוע את מקורבו, ח"כ מיכאל דקל, לסגן שר הבטחון. הטענה היתה, כי ל"חרות" יש מועמד טוב יותר — ח"כ אליהו בן-אלישר, אשר כיהן כשגריר ישראל הראשון בקהיר, והיה יו"ר ועדת החוץ והבטחון. הטענה שבן-אלישר הוא גם איש המקורב למחנה לוי טושטשה, מה גם שכאשר התפתח הוויכוח לפני חודשים אחדים הובעה תמיכה בבן-אלישר גם על-ידי שרים וח"כים שאינם שייכים למחנה לוי. בן-אלישר גם נמנע מלהפוך את המינוי לעניין כיתתי, ודרש כי העניין יובא להכרעת מרכז המפלגה בבחירות חשאיות. שמיר סירב, אלי משום שידע כי בן-אלישר פופולארי יותר במרכז מאשר דקל. שמיר פשוט רחה את המינוי, והמתין לרגע המתאים שבו יוכל למנוע אותו כרצונו. ההזדמנות היתה בסוף השבוע שעבר. שרון, שאת תגובותיו אי-אפשר לצפות מראש, היה בחו"ל, השרים הליברלים ובראשם מודעי, שתלויים עתה בשמיר בעניין איחוד עם "חרות" לא הטילו וטו, ועם התמיכה של ארנס, קורפו וקצב יכול היה שמיר להעביר את מינויו של דקל כסגן שר הבטחון.

ואריק שרון.

אף כי דוד לוי מנסה להקרין סביבו בטחון עצמי בכוחו אי-אי-אפשר להתעלם מן המכות והחבטות שהוא ספג בתוך מפלגתו פעם לאחר פעם. לבין היתר בתקרית שארעה במרכז "חרות" בעת ההצבעה על צירוף חטיבת לע"ם ל"חרות", שבעקבותיה האשים את שמיר בקיום הצבעה בלתי חוקית. גם בפרשת סגן שר הבטחון האשים לוי את שמיר בהפרת הנהלים המפלגתיים, ובפעולה מעל לראשו של מרכז "חרות". בנושא אחר נכשל לוי כאשר הנהלת "חרות" החליטה להפקיע מידי מחלקת הארגון את הניהול הבלעדי של ועידת המפלגה. אמנם, גם שמיר לא הצליח להשיג את מה שרצה ונאלץ להתפשר, אך מאחר שבעבר היתה מחלקת הארגון שבראשה עומד איש של לוי בעלת המונופול, הרי גם הפשרה שהושגה על שיתוף ועדה מיוחדת בראשות ח"כ עוזי לנדאו (איש שמיר) בהכנות לוועידה, היא כשלון מסויים ללוי.

*

הוועידה של "חרות", שנדחתה פעם נוספת — עתה מדברים על חודש פברואר — עשויה לחרוץ במידה רבה את תוצאות המאבק על ראשות "חרות" בעתיד הלא רחוק. הוועידה הזו היא אשר תבחר מרכז

דוד לוי
בעמדה נחותה

מיכאל דקל
ברגע המתאים

יצחק שמיר
השגת המטרות

חדש ל"חרות", והוא זה אשר יצטרך בבוא העת לבחור במספר אחד של המפלגה. ברור איפוא, כי הכל בוחנים ובודקים בשבע עיניים את מי שיהיו הצירים לוועידה, ואשר מביניהם יורכב המרכז החדש.

ב"חרות" חוששים מפני המגמה של סילוק הוותיקים ו"המשפחה הלוחמת". הללו תמכו בדרך-כלל בשמיר, והם מהווים את אחיזתו העיקרית במפלגה. עתה יש כאלה המדברים על הצורך בשיריון מקומות במרכז החדש לקבוצת הוותיקים. אחד הבולטים שבהם, יוחנן בדר, הוא דווקא מעריץ גדול של שרון. שרון רואה בחודשים האחרונים — בביקוריו בסניפי "חרות" — לדבר על הצורך בשילוב הדורות ב"חרות", דברים הזוכים לאהדה מצד הוותיקים, שהקימו את "חרות" ועשו עימה את השנים הארוכות במדבר האופוזיציוני, וחשים היום כמיעוט בתוך המפלגה, אשר שינתה את פניה בשנים האחרונות.

עד כה מצליח שמיר להשיג את מטרותיו בתוך המפלגה, למורת רוחו של דוד לוי, אשר כל שנותר לו לעשות לאחר מעשה הוא להזדעק. אך מה שקובע הן העובדות המוגמרות. ואחת מהן היא, כאמור, מינויו של מיכאל דקל לסגן שר הבטחון, ולא של אליהו בן-אלישר. לכאורה, הכל כשורה, שכן רוב שרי הליכוד תמכו בכך, אך למעשה היתה זו עקיפה בוטה של לוי. אם נזכור, כי בעבר הגיעו השניים לידי הבנה, כי יתאמו ביניהם נושאים פרובלמאטיים, הרי מבחינת לוי הדבר חמור עוד יותר. שמיר הוכיח, כי הוא פשוט אינו מתחשב בדעתו, ולא בפעם הראשונה.

דוד לוי מצא את עצמו פעם נוספת נדחק לפינה צרה מול קואליציה פנימית בראשותו של שמיר שקמה נגדו. ההצטברות של המקרים בהם מצא עצמו לוי בעמדה נחותה מול שמיר מתחילה להיות מדאיגה. היא גם יוצרת לו מעין סטיגמה של מפסידן או אופוזיציונר. אם מביאים בחשבון, כי כל המאבקים הללו אינם רק לשם שמיים ולגופו של עניין, אלא במידה רבה מאבקי כוח ויוקרה, העשויים-עלולים להשפיע על תוצאות המאבק העיקרי — הנהגת הליכוד בעתיד הלא רחוק — הרי נראה, כי שאיפתו של לוי להפוך למספר אחד לקראת הבחירות לכנסת הי"ב נראית לפי שעה כקשה מאד להתגשמות.

*

כבר נאמר לא אחת ולא שתיים, כי האיש המסומן על-ידי שמיר כיורש הוא השר משה ארנס. המגלה נאמנות בלתי מסוייגת לשמיר, והולך אתו יד ביד וראש עם ראש. הקשר הזה בין השניים משתלם מאד לארנס, שאין לו מחנה של ממש בתוך "חרות", הערכה היא, כי כוחו במרכז, קרי אנשים הרואים עצמם קשורים אליו, אינו מגיע לעשרה אחוזים. אך מעבר לאותה קבוצת נאמנים מוגדרת יש לארנס מעמד יוקרתי כללי בתוך "חרות", שהתבטא גם במיקום הגבוה שלו בבחירות שהיו במרכז לרשימה לכנסת. הדבר נובע בין היתר מהערכה שהוא זוכה לה, אך לא מעט גם בכך, שעד כה לא דבקו בו כל הלכלוכים של האינטריגות והמאבקים הפנימיים. ההליכה עם שמיר עשויה להבטיח לו את תמיכת מחנה שמיר בבוא העת, במיוחד נוכח העובדה, כי אין היום במחנה שמיר מועמד בולט, שיהיה מסוגל להתמודד נגד דוד לוי

הנשיא הרצוג

עם הפנים למוסקבה?

האם יש בהיענותו של נשיא המדינה חיים הרצוג להזמנה לבוא לטקס הפתיחה של הוועידה העשרים של רק"ח משום איתות כלשהו למוסקבה? האם רצה הנשיא לנצל את הבמה שעליה יושבים גם אורחים חשובים מבריה"מ כדי להשמיע דברים שיגיעו למנהיגיהם בבית? פרשנים ניסו לראות במחווה המיוחדת הזאת גם מסר לקרמלין.

מעבר לפרשנויות הללו קיים התקדים. שזוהי הפעם הראשונה שנשיא ישראל מכבד בנוכחותו ועידה של מפלגה קומוניסטית ישראלית. בין ההסברים שיצאו ממשכן הנשיא בעקבות הביקורת והעצות שבאו מימין — מגאולה כהן ומעוד כמה חכמים — כי יחוזר בו, היה אחד פשוט, אך נכון: הנשיא הוא נשיאם של כל אזרחי המדינה, ללא הבדל מה הן ריעותיהם הפוליטיות.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית היא מפלגה ותיקה אשר בגילגוליה השונים היא מיוצגת בכנסת מראשיתה. מזכ"ל רק"ח, מאיר וילנר, היה בין החותמים על מגילת העצמאות של מדינת ישראל. אפשר לחלוק על רק"ח ולהתווכח קשות עם תפישת עולמה הפוליטית, אך זוהי מפלגה לגיטימית, המייצגת חלק מהציבור הישראלי — ערבי ויהודי.

כאשר נשיא המדינה נוהג לכבד מפלגות שונות בנוכחותו רק יאה הוא, שלא יפלה מפלגה כלשהי שעם ריעותיה אין הוא מסכים. איש אינו רואה בהשתתפות נשיא המדינה בוועידת "חרות" אקט של הזדהות עם האידיאולוגיה שלה, ובוודאי שגם בהשתתפותו בפתיחת ועידת רק"ח אין הזדהות כלשהי עם מצעה.

רשות הקורא

מיטת זהב

לפני מספר שנים נודע לאנקרומה, ראש ממשלת גאנה, שאחד משריו הזמין מיטת זהב בלונדון. השר פוטר והמיטה נשארה ללא שימוש.

כשאנו שומעים על ההטבות המופלגות שבכירינו למיניהם מעניקים לעצמם, כדאי לחשוב על שימוש במיטה זו.

● אפשר, למשל, להגריל את המיטב בין 3000-4000 המיוחסים;

● אפשר לקנותה ולהעבירה מדי שבוע בין הבכירים ביותר;

● ניתן להעניקה לשר התיירות. אולי יחליט או לצמצם את מסעותיו הרבים. ברור שבכך ייחסך סכום ניכר של מטבע חוץ.

● קיימת אפשרות לתת מיטה זו לאחר מאח"ם ש"מגיעה" לו משרת סגן שר נוספת. שוב ייחסך כסף רב.

יו"ר ועדת הכספים, ח"כ אברהם שפירא, אמר ברדיו בערך כך: "קשה להסביר לציבור שיש יהודים שמגיע להם הכל, כאשר יש יהודים רבים שאין להם כלום". הוא לא אמר שהמצב אינו צודק ואינו בריא: פשוט — "קשה להסביר". חוששני של ח"כ הנכבד הזה לא תתאים מיטה צנועה זו.

בני גפן
בן-עמי

טיסה ישירה

לאחרונה התקיימו בישראל מספר עצרות והפגנות, שמשתתפיהן ומארגניהן טענו כי הן נערכות למען יהדות ברית-המועצות. לא השתתפתי באף אחת מהן, ולאו דווקא מחוסר זמן.

הנני מזדהה להלוטין עם זכותם של יהודי בריה"מ ושל כל יתר אזרחיה, לצאת משם ולנסוע לישראל או לכל מדינה אחרת בעולם.

אך לא על כך נערכו הפגנות האחרונות. מארגניהן לא הסתירו כי הם תובעים שיהודי בריה"מ יצאו אך ורק לישראל.

יתר על כן — בעיתונות פורסמו פרטים רבים של משא-ומתן שמנהלת הממשלה כדי שהיהודים יוטסו היישר לישראל, כדי שאלה המעוניינים להגיע לארה"ב לא יוכלו, חס וחלילה, לברוח בווינה.

לדעתי, כשם שהתעקשותם של שלטונות בריה"מ להחזיק בכוח את אזרחיהם בתוך גבולות מדינתם מטילה ספק חמור בטענתם כי הם מקיימים בארצם משטר סוציאליסטי, שמטרתו להבטיח אושר ורווחה לבני האדם, כך התעקשותה של ממשלת ישראל להביא לארץ יהודים כנגד רצונם מטילה ספק חמור לא פחות בטענתם של מנהיגי ישראל, כי מטרתם לדאוג לשלומם ורווחתם של בני העם היהודי.

אל יהא חלקי, לא עם אלה ולא עם אלה!

ד"ר שלמה רוזנבאום-נרקיס
תל-אביב

מחוץ למשחק

נדהמתי מגילוי הלב של ח"כ יאיר צבן: כריש גלי ובאורח נחרץ הוא הוציא את אזרחי ישראל הערביים מן "המערכה על דעת-הקהל הישראלית". רבים ולא-טובים עושים זאת במילא, אולם רק מעטים מצהירים על כך במפורש.

הנה כך, בכתבתו של לוי מורב על "פולמוס חזיתי עם אש"ף" ("על המשמר", 12 בנובמבר 1985), על השאלה מדוע לא מתגבשת "חזית שמאל" משותפת למפ"ם, לר"צ, לחד"ש ולרשימה המתקדמת, עונה ח"כ צבן, כי הלקח של השמאל הישראלי הוא חד-משמעי — אלה הנמצאים, לדבריו, "מחוץ למחנה הציוני" הם כמו "קיבוצרים" מבחינת המערכה על דעת-הקהל הישראלית: "מתבוננים בלוח המשחק, משיאים עצות לשחקנים, אך אינם נוטלים בו חלק פעיל".

הערבים מחוץ למשחק — עובדה. מה הטעם מוצא ח"כ צבן להשתמש במציאות עגומה זו כדי להצדיק את אי-הקמתה של "חזית שמאל" משותפת? אילו אני במקומו נשאלתי, הייתי משיב אחרת: דווקא משום שהערבים מחוץ למשחק — מציאות המסבה קורת-רוח לגזענים — דווקא משום כך (ולא רק משום כך) חייבים אנו לפעול להקמתה של חזית משותפת, מצע לחזית כזו יש במילא: שלום ישראלי-פלסטיני ושיוויון מלא בין כל אזרחי ישראל — יהודים וערבים, אשכנזים ומזרחיים, נשים וגברים וכו'.

בכבוד רב,
חיים הנגבי
מזכיר סיעת הרשימה המתקדמת לשלום בכנסת

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים. בשל חוסר מקום, קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה, בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

בלי צנזורה — מול הליכוד

שומרי מוצא פיו של ראש הממשלה שמעון פרס בליכוד, בוחנים כל משפט וכל אמירה שלו בזכוכית מגדלת, ומזדעקים בכל פעם שדרך נדמה להם, כי השמיע אלושתי הצהרה הקרובה ברוחה ובלשונה למצע המערך ואינה עולה בקנה אחד עם קווי היסוד של הממשלה. כאשר נדמה להם שפרס חרג בהתבטאותו, מייד הם מאשימים אותו בסטייה, ומייחסים לו נטיות מפלגתיות על פני תפקידו הממלכתי כראש הממשלה.

אבל מסתבר, כי במפלגת העבודה אין מי ששומר על מוצא פיהם של ראשי הליכוד, ולא של נציגם הבכיר, מ"מ ראש הממשלה שמיר, מה שאסור לפרס מותר לשמיר, דעתי אדון הוא. למשל, יכול להכריז, כי לעולם לא נחזיר את יהודה ושומרון. אמנם אין זה חדש כאשר אומר זאת שמיר, שהרי זו דעתו משכבר, אך שמיר אינו רק איש "חרות", הוא גם מ"מ ראש הממשלה, ובעוד פחות מתריסר חודשים יכהן כראש ממשלת ישראל. האמנם אותו לא מחייבים קווי היסוד של הממשלה, אלא רק מצע "חרות"?

הטענה אינה אל שמיר, שאינו עושה שקר עם עצמו ועם שומעיו, ואומר את אשר הוא חושב, אלא אל שמעון פרס, שנוטה לשכוח כי הציבור שבחר בו לא הצביע עבור מצע הליכוד ואפילו לא על נוסחי קווי היסוד של הממשלה. הלחישות של פרס להעמיד את עצמו מעל הריבוי המפלגתי ולהסתיר כל סימן היכר מפלגתי הוא מגוחך, ואמת, פרס לא נבחר כאישיות א-מפלגתית, אלא כראש מפלגה מאוד מוגדרת. הוא גם לא ימונה בעתיד כאנונימוס פוליטיקוס, אלא במסגרת המפלגה שבראשה יעמוד — מפלגת העבודה.

[illegible]

מפלגה עם ועדה קרואה

חודש נובמבר חלף-עבר לו, והשר יוסף בורג לא הודיע לוועד-הפועל של מפלגתו, כי הוא מחזיר לו את המנדט שקיבל להיות שר בממשלה.

בורג דווקא רצה לעשות זאת בשבוע שעבר כדי להוכיח לכל מלעיזיו, כי הוא עומד בדיבורו, אך ברגע האחרון לא נסתייע הדבר בידיו. הוועד-הפועל התפזר מבלי שהישיבה שאליה נקרא לבוא, ובכלל נפתחה. השלשלת הדברים ידועה. בורג קיווה, כי לאחר שיחזיר את המנדט יקבל מייד מנדט חדש להמשיך ולכהן כשר עד כינוס ועידת המפד"ל באביב 86'. בורג אמר לכל מי ששאל, כי כך גם יודיע. הוא היה מוכן להפקיד מכתב התחייבות אישי באותו עניין בידי יו"ר ועדת השיקום של המפד"ל.

הכל נראה מגוהץ ומוכן, אלא שעל הוועידה אשר צריכה היתה להביא את ההמלצה בפני הוועד-הפועל, הופעל לחץ להנעו מבורג התחייבות יותר מפורשת. כך עלתה התביעה, כי מכתב ההתפטרות של בורג יהיה מופנה לראש הממשלה, ואפשר יהיה לשלוחו בבוא העת, מבלי שיהיה צורך לקבל מחדש את הסכמת בורג. לכל היה ברור, כי למכתב כזה אין תוקף משפטי של ממש, וגם אם היו שולחים אותו כעבור ארבעה חודשים לראש הממשלה, יכול היה בורג להודיע בתוך 48 שעות כי הוא חוזר בו.

הכוונה האמיתית היתה למצוא דרך, שבעזרתה לא יוכל לחזור בו בורג, אלא בבושת פנים, שגם הוא לא יוכל לשאת אותה. השר הוותיק והמנוסה הבין היטב את המסר שהיה טמון בתביעה הבלתי שיגרתית הזו: אנחנו פשוט לא מאמינים לך יותר. לוגיקה, תפש בורג, כי הסכמתו לקבל את התכתיב הזה תהיה כבחינת הודאה עקיפה, כי אכן הוא מסכים שאין הוא ראוי לאמון. לכך הוא לא היה מוכן לתת ידו.

הוא תקף את הוועדות (יגר ופריבס) המעורבות בעניינים הנמצאים לדיבונותו של הוועד-הפועל. הוא לא עשה זאת שבוע קודם לכן כאשר אותן ועדות נטלו על עצמן סמכות שלא היתה להן לקרוא נגד נאבקים בצמרת, דבר שהתפרש כתמיכה בהמשך כהונתו של בורג כשר, ונגד התמודדות פנימית דמוקרטית ולגיטימית על תפקיד השר. כאשר אותה ועדה פעלה בניגוד למטרותיו — שאל בורג: מי שמכם? שאלה נכונה ומוצדקת, אך בהצעה מאוחרת.

ועדת יגר קבעה לפני חודשים אחדים במסקנותיה, כי ההנהגה של המפד"ל אשמה למעשה במצב המפלגה ובאובדן כוחה הציבורי. הוועדה נמנעה מלנקוב שמות מפורשים, אבל באומרה ההנהגה, התכוונה לכל צמרת המפלגה. בין המסקנות האחרות שלה היה הצורך לקיים מיפקד ובחירות פנימיות, ולכנס ועידה נבחרת, אשר תבחר מוסדות חדשים למפלגה. הוועדה עמדה על כמה וכמה מתחלואי המפד"ל, אשר גרמו להערכתה, לדירדורה. היא ציינה בין היתר את הסיעתיות, שהביאה למאבקים וסכסוכים פנימיים, והציעה לבטל את משטר הסיעות. היום עסוקים במפד"ל במיפקד, ומנסים לפקוד רבים מאלה, שפרשו ממנה בשנים האחרונות.

אחת הטענות של ראשי הוועדות (יגר ופריבס) נגד התמודדות עכשיו ובעד הארכת כהונתו של בורג עד לוועידה היתה, כי חלק מהשיקום הוא במתן הזדמנות לוועידה לבחור את השר. וזהו, כמובן, שטות. הוועידה והמוסדות החדשים לא יוכלו, למשל, לבחור מחדש את נציגי המפד"ל בכנסת. הללו נבחרו לקדנציה שלמה. הדברים אמורים גם לגבי ייצוג המפד"ל בממשלה. שהרי אילמלא התחייב בשעתו בורג להתפטר כעבור שנה איש לא היה מערער היום על זכותו לסיים את מלוא הקדנציה שלו. גם אילו, למשל, מישהו אחר היה נבחר במקומו, גם הוא היה משרת את מלוא התקופה בלי כל קשר לוועידה שתתכנס באביב. המוסדות החדשים יוכלו לבחור את נציגי המפלגה לכנסת ולממשלה הבאים — הם אינם יכולים לבטל את החלטות המוסדות שקדמו להם.

מאחורי גיבוב הדברים הללו, והנסיונות להאריך עד כמה שאפשר את כהונתו של בורג, עומד למעשה מאבק פנימי בידי מי יהיה תפקיד המפתח הזה. סיעת "למפנה" (סיעתו של בורג) אינה רוצה לשמוט מידיה את התפקיד, והיא מבקשת להכין מועמד מטעמה, אשר יוכל להתמודד נגד מועמדים אחרים, כמו זבולון המר ואבנר שאקי, שכבר הכריזו על כוונתם להתמודד. בשבוע שעבר, כאשר נלחץ בורג להפקיד את אותו מכתב התפטרות, אמר, כי הוא מוכן ומזומן שתהיה התמודדות בוועד-הפועל, מייד עם החזרת המנדט על ידו, בורג התכוון לחזור ולהעמיד את מועמדותו. להערכתו ולהערכת מקורביו הוא היה מצליח להתגבר על כל יריב. זאת העריכו כנראה גם המועמדים כפוטנציה לתפקיד שר. זבולון המר העדיף איפוא לשחק אותה "לארג'", ולוותר לבורג על אותו מכתב התפטרות, ולהסתפק בהודעתו, כי הוא יתפטר בעוד ארבעה חודשים. היתכן כי המר חשב בלבו, כי מוטב סיכון מחושב כזה מאשר סיכון ודאי, שבורג יהפוך את הקערה על פיה, ויקבל מנדט להיות שר עד תום כהונת הממשלה הזו.

ועדות יגר ופריבס, אשר הסתבכו בתוך המאבקים הפנימיים של המפד"ל, והתערבו במקום שלא היו צריכים להתערב, מצאו את עצמן במצב מביך. כאן הם קוראים להחזיר עטרה ליושנה, ומנסים לחשוב חביתה את המחנה הדתי הלאומי, וכאן נקשר שמם באותם מאבקים שהמאיסו את המפד"ל על חלק גדול מבוחריה.

בכל התסבוכת הזו הסתבר לפתע, כי הוועד-הפועל של המפד"ל, שבסמכותו המלאה להכריע בעניינים אלה, הוצג למעשה ככלי ריק, כמסגרת שוועדות יגר ופריבס קובעים את מעשיו. מי שראה את החזיון החמור הזה בשבוע שעבר לא יכול היה שלא להגיע למסקנה, כי מישהו מינה למפד"ל ועדה קרואה.

קריאה ראשונה

היסטוריה מאוירת של מוסיקה

מאת יצחק שור

ג'יימס גאלווי, ויליאם מאן — מוסיקה בכל הזמנים. מאנגלית — צילה אלעזר. עורך — אריה ניר. ספריית מעריב, 1985. שני כרכים 384 עמודים.

הספר היחידי המקיף העוסק בתולדות המוסיקה, שראה אור בעברית, הוא, כמדומני, ספרו המקורי של ד"ר גרדנוויץ: תולדות המוסיקה מ־1939. מדרך הטבע חסרים בסיפורו של גרדנוויץ מלחינים שעלו לבמה אחרי מלחמת העולם השניה, כמו שטוקהאוזן, בולז ומאדרנה. אבל בשל ההיקף המצומצם של ספרו חסרים אצל גרדנוויץ אפילו מלחינים מוקדמים בני המאה העשרים, כמו מסיאן וקודאלי.

ספרם של גאלווי ומאן בא למלא את החלל הספרייתו של איש המוסיקה העברי. זהו ספר שווה לכל נפש: הוא מתאים לבאי הקונצרטים, אשר מבקשים פרטים על מלחין זה או אחר, בהקשר ההיסטורי. אך באותה מידה מתאים ספר זה לסטודנט למוסיקה, למורה או לחובב הרציני יותר, אשר מבקש להתוודע למלחינים שנותרו בשוליים או לקבל מושג רחב יותר על תקופה שלימה.

ביסודו של הספר מונחת סדרת טלוויזיה בת 16 שעות שהכינו המחברים. פרק מרהיב אחר מתוך סידרה זאת ראיתי בטלוויזיה הישראלית. אני מקווה שחובבים ומחנכים למוסיקה יוכלו לדרוש את הסידרה בקאסטות וידיאו, כדי להמחיש את תולדות המוסיקה.

מנקודת מבטו של הקורא, לא של הצופה בטלוויזיה, הספר שנולד מתוך הסידרה, הוא תאווה לעיניים. כמעט בכל עמוד מופיעים איורים ותמונות אמנות, כתבי־יד של תווים וצילומים של מלחינים ואומנים.

החומרים שמהם בנוי הספר הם רמזים מן ההיסטוריה הכללית וכמיוחד מן ההיסטוריה של הציור, ביוגרפיות של מלחינים, התפתחותם של כלי נגינה ושל צורות מוסיקליות. הגישה ההיסטורית־התפתחותית העקיבה מאפשרת לקורא לעקוב אחרי הקשר שבין הלאומיות למוסיקה. כך, למשל, אנו יכולים לראות כיצד ביטאה האופרה הגדולה של ורדי את תנועת השיחרור האיטלקית, במחצית השנייה של המאה ה־19. במקביל אנו יכולים לעמוד על השפעת המוסיקה העממית על אומנים כמו דבוז'אק, צ'ייקובסקי ובארטוק.

תרומה מיוחדת תורם סיפרם של גאלווי ומאן לתיאור מפורט של התפתחות המוסיקה במאה העשרים, החל מדביוסי וכלה בליגטי. המאה העשרים "תופסת" כרבע מכל הספר. בדרך זו מאפשרים המחברים לקורא לנסות לחדור אל מעבר למסך הברזל המוסיקלי, שהורידו מלחינים רבים מרי על יצירותיהם בעשורים האחרונים. לאורך כל הספר נזהרים המחברים שלא לשפוט את המלחינים לצורותיהם. הם מעניקים אותה מידה של תשומת־לב ומקום לנסיך המוסיקה של המאה ה־16, פאלסטרינה, ולאבי המוסיקה הסוריאליסטית במאה העשרים, שנברג.

רגש חוק מעניקים המחברים להגדרות ולתיאור של צורות, כלים ומושגי יסוד, כמו לתיאוריות המוסיקליות של פיתגורס, לקונטינואו, למודוסין ומודולציות וכיוצא בהם מונחים מקצועיים. תוכן הספר איננו מפורט. פגם זה מחייב את המעיין לחפש כל שם וכל תקופה במפתח. אבל גם המפתח איננו ערוך כהלכה. לא קיימת בו הפרדה בין השמות לעניינים. הלשון העברית של הספר היא קריאה, העריכה טובה ומספר שגיאות הדפוס שואף לאפס.

על גב הספר נזכרים שמות ספרים נוספים שכתב ויליאם מאן. אלה הם מונוגרפיות על באך, מוצרט וריכרד שטראוס. אני מקווה שספריית מעריב תתחיל להתחרות ב"עם עובד" ותתחיל גם היא לפרסם מונוגרפיות מוסיקליות.

חבלי

(המשך מעמוד 5)

מעלים גרה

האם מורגש שינוי בחינוך במגזר הערבי, האם יש סיכוי לשינוי שבכוח?

ד"ר מהאי מציין, כי בכל שהדברים קשורים במימסד, הנושא אינו מתקדם באופן משמעותי והממונים עליו "מעלים גרה". יותר גם זאת מורגש הלחץ לשינוי, הבא מלמטה, מדרישת התלמידים ליותר "דמוקרטיזציה" של המערכת.

"הבעיה", אומר מרעי, "אינה רק של יחסי יהודים־ערבים. זו בעיה של יחסי מערב ומזרח. כאן האידיאל השולט הוא עדיין זה הקורא לישות יהודית טהורה בכל שניתן. במיגזר הערבי ניצבים מתחים על רקע זה. השאלה היא, האם המערכת מסוגלת להמשיך ולהתייחס אל הדימוי הזה בכבוד או שמא היא מעוניינת לערב כן גם את המציאות. להערכתי, ההכרה הישראלית עדיין לא מוכנה לשלב. הזה וכך מרגיש הדור החדש במגמגמת, בער־... הרצון לוותר על דיכוי".

ירון זליג

תרבות ואמנות

בעריכת עלינא תורי

תיאטרון

לחיות את האשליה

כל אחת משש הדמויות רוצה לספר את הסיפור מזווית הראייה שלה, להסביר שיש בה יותר משהדמויות האחרות רואות. הבמאית רנה ירושלמי על "שש נפשות מחפשות מחבר" בתיאטרון חיפה

מאת חנה רוזנטל

"התיאטרון אינו מקטין את החיים. החיים עצמם מוקטנים למידות של תיאטרון", אמר המחזאי לואיג'י פירנדלו והתכוון למסכות, שאנו לובשים ומושיטים כל חיינו, להשתקפותנו המשתנה בראי של המסתכל בנו, לאינטנסיביות בה אנו תועים מציאות ואשליה בלי לדעת מיהו. מת והיכן האמת.

כמו בתיאטרון אנחנו מורידים מסכים ומחליפים תפאורה; אבל אם בתיאטרון אפשר לעצור את הזמן ולחזור על הפרק או על המחזה מחדש, הרי בחיים הורימה נמשכת. שום דבר אינו קבוע ויציב, מלבד המוות, כמובן.

ב"תיאטרון העירוני חיפה" מעלים עתה את מחזהו של פירנדלו "שש נפשות מחפשות מחבר", בבימויה של רנה ירושלמי. המחזאי מצהיר מן ההתחלה שהוא עוסק באשליה: אל במה של שחקנים העוסקים בחזרה נכנסות שש דמויות ומספרות לבמאי, שהן יצורים שלבשו צורה בדמיונו של מחבר — אלא שהלה סירב להכניסן ליצירה — וזה להן גוזר־דין מוות. אולם הדמויות, כיוון שנולדו, רוצות לחיות, וכיוון שיש להן סיפור־חיים מעניין — האשה ושני הגברים בחייה, בת המדרדרת לזנות, מוות של שני ילדים; והיות שהטקסט מצוי בתוכן — כל שהן צריכות זה מחבר, כלומר את הבמאי שיכתוב את המחזה.

מכאן ואילך מקבלות הדמויות "ממשות מציאותית", הן רבות ביניהן על האמת של האירועים; מנסות לשנות את מהלכן לפני שיקבעו במחזה. הן גם מתווכחות עם הבמאי ועם השחקנים על ההבדל בין לחיות את הדמות לבין לשחק אותה, ודורשות את "זכותך" לביים את עצמן על הבמה.

ואז נשמעת יריה אמיתית. ילד־דמות התאבד ומת.

הבמאי והשחקנים המבולבלים בורחים מן הבמה. המחזה לא נכתב.

הדמויות עוזבות את התיאטרון — לחפש מחבר אחר לשש נפשות...

שוחחתי עם הבמאית, רנה ירושלמי:

זרימת הזמן

מהו הקסם במחזה?

מרתקת כאן "הפילוסופיה של הזמן" והשפעתה על תפיסת האדם את עצמו, את הנצח, את המוות. פירנדלו חווה במחזה הזה את הטראגדיה האישית שלנו, הנובעת מן האמירה שהכל יחסי. בעצם, לומר יחסי זה כמו לומר שיש משהו קבוע שהמשתנה מתייחס אליו. אבל הדבר הקבוע היחיד הוא הזמן וגם הוא זורם. לכן לא ניתן לאחוז בשום דבר. אין שם דבר מוחלט, לא ה"אני", לא הסביבה, לא טוב ולא רע — אנחנו היום חברה שערכיה התערערו.

אבל הדמויות במחזה שואפות אל המוחלט, אל הנצח.

בתוך היצירה והאמנותית, כי זו, לאחר שנוצרה, קיימת באותה צורה לעד. הדמויות יודעות שאם תיכנסנה למחזה הן תחיינה לנצח. הבעיה שלהן היא הצבע בו ייצבעו ביצירה. לכן כל אחת מהן רוצה לספר את הסיפור מזווית ראייתה היא. רוצה להסביר לבמאי ולאחרים, שיש בה יותר ממה שהדמויות האחרות רואות בה. ההידרדרות נידונה מראש לכישלון, כשל אי־יכולתה של המלה לבטא וליצור קשר. במובן זה ישנה כאן ההתחלה של בקט.

מה את רוצה שהקהל יחוש, איך תבני את התחושה שלו?

"הייתי רוצה להעביר תחושה של זרימת זמן, שהאירועים מתרחשים בו סימולטאנית. כל תחושת השלם נשברת והפראגמנטציה הרסיסים הם האמת היחידה על החיים. אין יותר חיים שזורמים כרונולוגית, אין הפי־אנד. זה לא אמין. אין סיפור שלם של הדמויות. לכל מי שנמצא על הבמה, שחקנים, פועל במה, תאורן, דמויות, רעשים מן החוץ — לכל אחד זרימת חיים משלה, קצב משלו שיוצרים על הבמה יחד־מתערבב. זה היה עובד יותר טוב על במה עם ארבעה כיוונים, כמו תמונה של אשה; כמו אשה אצל פיקאסו, שמסתכלת על עצמה מכוונים שונים. הקהל לא יראה את כל מה שקורה על הבמה. הוא יבחר את שירצה לראות, כמו בחיים.

לטשטש גבולות

איזה קשר תיאטרלי את רוצה שייווצר בין עולם הדמויות לבין עולם השחקנים?

אני רוצה לטשטש את הגבולות ביניהם. "רוצה לעמעם את הרגע בו התיאטרון מתחיל והחיים. נגמרים ולהיפך. רוצה לומר לקהל: באתם לחזרה, כמו שכל החיים הם חזרה. מתי מתחילה ההצגה, לא יודעים.

הדמויות של פירנדלו לא מסכימות שהמיזוג הזה אפשרי.

יש ויכוח נצחי בעניין זה בין הדמות לבין השחקן. אילו הדמויות של כל מחזה היו חיות, היו בוודאי אומרות שהשחקן יכול רק לפרש אותן, אבל לא לומר את מה שכתוב. זה גם הסבל של השחקן: הוא לא יכול לקלף את עצמו מעצמו — כלוא בתוכו. באסכולות מסויימות, כמו זו של סטניסלבסקי, שחקנים ניסו להשלות את עצמם ואת הקהל שהם הדמויות. היום זה באמת לא חשוב, כי העניין שלנו אינו בזהות, אינו בשאלה אם הטיפוס אמין או לא. העניין שלנו הוא במתח בין הזהויות. הרבה מחזאים עוברים על כפילויות, עוסקים במתח הזה שבין הרצון לחיות לבין אי־היכולת לחיות — וזאת הדראמה.

הדמויות במחזה מתפלספות, מדברות על אמיתות גדולות ובכל זאת זה נשמע נכון, כמו בשיחה, לא בהרצאה.

אני טוענת שכל אדם הוא פילוסוף, וכיוון שכואב לו הוא מתחיל לחשוב מדוע. לא לכל אחד ישנן המלים לבטא; אבל המחשבות מצויות אצל כל אחד. וזה תהליך פאסיונטי, זו לא חשיבה אינטלקטואלית. אני חושבת שכאשר מדובר בחיים, החשיבה היא תמיד פאסיונטית, אינטנסיבית, מעורבת בסבל — וזו נקודת המפגש של הקהל עם הדמות. וישנה גם נקודת מפגש במוות על הבמה.

כשמדברים על הנצח חייבים לדבר גם על המוות, על ההשפעה שיש לו על האמנות ועל החיים. הילדה הקטנה מתה בבריכה בלי מים. חושבים שהיא משחקת. פתאום נשמעת יריה — צליל אמיתי. ברגע שזה קרה, כולם קופצים והאם זועקת. זה הכוח שיש ליצירה. כוח שהופך אשליה לאמת שחיה כלב הצופה.

אולי רק לרגע קט, אבל זה רגע נצחי, שיתאר על עצמו בכל פעם שיעלו את המחזה.

משתתפים: רמי דנון, אלי גורנשטיין, עפרה ויינגרטן, עידית צור, עמי טראוב, רות רוזנבאום, אסתר קוטוביצקי, נויה לוזה, שמואל וולף.

תפאורה: משה שטרנפלד, מוסיקה: שו רייזמן.

"שש נפשות מחפשות מחבר" – אירועים סימולטאניים

קולנוע

יובל הקולנוע העברי

מאת יעל ישראל

הכל התחיל כשמרגוט קלאוזנר ובעלה יהושע ברינשטטר הקימו ב־1949 בהרצליה את "אולפני הסרטה בישראל", שנהפכו אחר־כך ל"אולפני הרצליה". ב־1955 היתה קלאוזנר למנהלת האולפן, שנתן שירותי הפקה ומעבדות להפקת סרטי־עלילה, סרטים תיעודיים, סרטי פרסומת ו־390 יומני חדשות "כרמל", שהוקרנו בבתי הקולנוע בשנות החמישים והשישים. אחר־כך, בשלהי שנות השבעים, התאחדו "אולפני הרצליה" עם "ברקי־פטה־חמספרים ג'בעתיים" והשירות הוליד את אולפן ההפקות העצמאי הגדול ביותר אחרי הטלוויזיה (ועד שגולן יממש את הרחבת אולפני ג.ג. שלו).

בשבוע של חנוכה יקימו "האולפנים המאוחדים" בשיתוף עם עיריית הרצליה פסטיבאל סרטים ישראלים שהופקו במהלך השנים, לקראת יובל החמישים לסרט העיברי ולציון עשור למותה של מרגוט קלאוזנר. את שבוע הפסטיבאל, שיחול בימים 8־12 בדצמבר, אירגן עמוס מוקדי, בנה של "הגברת הראשונה של הקולנוע הישראלי". והסרטים, שיוקרנו במשך כל היום, יתארחו בארבעה מוקדים: בית יד־לבנים בהרצליה, מרכז קהילתי יד־התשעה, מלון "מגדל דניאל" ומלון "אכדיה".

מאחר שיוקרנו רק סרטים שהאולפנים הפיקו, ייעדרו כמה וכמה מהסרטים החשובים שנעשו בארץ. בין אלו שכן יוקרנו יהיו: "מאחורי הסורגים", "צלילה חוורת", "אני אוהב אותך רוזה", "שבלול", ויש גם ייצוג מסיבי לסרטי אפרים קישון, שכולם הופקו על־ידי האולפנים: "ארבינקא", "סלח שבתי", "תעלת בלאומיך", "השוטר אזולאי".

אגב, "האולפנים המאוחדים" זכו בימים אלו בפרס "ורד הזהב" היוקרתי של פסטיבאל מונטרי בשווייץ, לתוכניות טלוויזיה מרחבי העולם, על הפרק הראשון בסדרת הטלוויזיה "התזמורת" עם ז'וליין שגרן, שהוצגה אצלנו ביום־העצמאות האחרון.

ז'וליין שגרן בסידרת "התזמורת" שזכתה ב"ורד הזהב" של פסטיבאל מונטרה

מקבץ מוסיקה

פילהרמונית בינלאומית

מאת דוד אור

התזמורת הפילהרמונית הבינלאומית קמה בימים אלה, אחרי פעולת הכנה של שנתיים.

התזמורת תערוך מדי שנה קונצרט אחד, כל פעם במקום אחר והכנסות תהיינה קודש לקרן הילדים של האו"ם, יוניצ"ף. קונצרט הבכורה העולמי, בניצוחו של קרלו מריה ג'וליני, ייערך בשטוקהולם, ב־8 בדצמבר השנה. התזמורת הישראלית נענתה לפניית הגוף הבינלאומי ובחרה כמייצגת בפיטר מארק, נגן ראשון בקבוצת נגני הבאס שלה.

● התזמורת הקאמרית עושה מחווה לכלי הנמוך ביותר בין כלי התזמורת. במסגרת הסידרה לכל המשפחה מתקיים קונצרט "מחווה לטובה", עם הסולן שמואל הרשקו. בקונצרט תנוגן היצירה "טובי הטובה", שהיא בעצם סיפור סינדרלה של המוטובה — בהגשת השחקנים עזרא דגן ועידית זהגן... והקונצרטינו לטובה ולתזמורת מאת ובר.

(תאריכים: ת"א — 5712/85...)

● משלחת ישראלית, של 18 מצטייני מקהלה מן השורה הראשונה בארץ, תהיה השבוע בסיור מקצועי של שבועיים בגרמניה. הסיור כלל קורס בן ארבעה ימים בהדרכתו של הלמוט רילינג, וביקור אצל המקהלות הנהדרות בגרמניה. המסע היה במימון של מוסדות ממשלתיים ומקומיים בגרמניה ותשובתו גדולה ליצירת קשר עם האירגונים המוסיקאליים החשובים באירופה, ולהעלאת רמת המקהלות בארץ.

● אירגון הנוער המוסיקאלי בישראל קיבל השנה תנופה חדשה, והגביר את הודעת המוסיקה בקרב בני הנוער על־ידי קונצרטים מוסברים בבתי־ספר, ימי ... בבית־המוסיקה ביתו והתנסות ... ברחבי הארץ. ביום ה', 5 בדצמבר, יתקיים במלון דן קונצרט חגיגי בחסותו של שר החינוך יצחק נבון והכנסותיו קודש לנוער המוסיקאלי בישראל, האירוע מאורגן על־ידי אגודת ידידי הנוער המוסיקאלי.

קונצרט ראשון

חוויה אמיתית עם בוכבינדר

מאת אביבה שלח

התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור בקונצרט מס. 1 בסידרה קלאסיקל. המנצח: אורי סגל, עם רודולף בוכבינדר (פסנתר). התוכנית: בטהובן — קונצ'רטו מס. 5 במי במול מז'ור לפסנתר ולתזמורת, אופ. 73; סימפוניה מס. 5 בדו מינור, אופ. 67. בנייני האומה, 28.11.85.

*

קהל היעד של סידרת קלאסיקל בתזמורת ירושלים הוא ציבור נרחב של שוחרי מוסיקה מוכרת וידועה. או כפי שהיא מכונה "פופולארית". כך מוגשים במסגרתה מניני אופרה לצד "הזמנה למחול" עם רקדני הבאלט הקלאסי, מוסיקה אמריקאית מגרשווין ועד ברנשטיין וגם מראתון מוצארט, ששיאו בקונצ'רטו הנפלא לפסנתר (ק. 467) המוכר יותר כנלווה לסרט "אלווירה מדיגאן". באלי ומיוחד בכל אלה הוא הראשון בסידרה, שהוקדש כולו לשתי יצירות מפתח בתולדות המוסיקה: קונצ'רטו "הקיסר" והסימפוניה החמישית, שניהם מאת בטהובן.

רודולף בוכבינדר הוא פשוט פסנתרן נפלא. נגינתו יפה ומרגשת והוא משלב בה עדינות ורכות במידה הנכונה לצד סערה מתרגשת בעוצמה הראויה ועל אלה שורה רוחו של אמן גדול. כך בקונצ'רטו "הקיסר", מעמודי התווך של כל רפרטואר פסנתרני, שחרג בביצועו ממסגרת של קונצ'רטו גדול והפך לחוויה אמיתית, שתיזכר עוד זמן רב.

הסימפוניה החמישית, אף שהיא בין המפורסמות באוצר היצירה הסימפונית, אינה "קלה" כלל ועיקר. סולמה דו מינור טעון המשמעות הדרמת־גורל, והמוטיב הפותח המוכר, שהפך אות וסימן לרוח המפעמת ביצירה; עשאה מכבר סמל ומופת לרוח אנוש גאה ומנצחת. התזמורת ומנצחה אורי סגל היטיבו לבטא רוח נשגבה זו בנגינה מרשימה.

העיקר הבריאות

בעריכת יוסף שמי

כשהדם לא זורם לרגליים

חולי סוכרת לוקים בכלי־הדם ההיקפיים, בכל הגוף, זאת בשל בעיות זרימת הדם לרגליים ולעיתים גם לידיים. מחלות כלי־הדם ההיקפיים, אלה הנמצאים בקצות הגוף, הן סיבה עיקרית לנמק, שגורם סבל רב ולפעמים נכות קשה.

כשלושים אחוז מחולי סוכרת מפתחים בשלב כלשהו של מחלתם ליקוי בתיפקוד כלי־הדם ההיקפיים. אם לתרגם את הנתון למספרים מוחלטים, מתברר כי בארץ לוקים כ־60 אלף אנשים ברגליהם ואצל חלק מהם מופיעים סימני נמק, בהם יש לטפל. הצד הכלכלי של הנושא, מחוויר לעומת הסבל העיונות שנגרם ע"י המחלה, המופיעה לא פעם במשולב עם פגיעות בעצבים ההיקפיים, שגם הן תולדה של סוכרת. לפי 300 ... עם הפרעות כאלה קוטעים גפיים בכל שנה.

קטיעת גפיים, הכיצד? חולה סוכרת עם זרימת דם לקויה בגפיים ופגיעה בעצבים ההיקפיים, נפצע בצורה קלה בכף רגל, או ... שלפוחית קלה בכף רגלו בשל שיפשוף בנעליים. מאחר שהתחושה בכפות הרגליים לקויה, הפצע אינו זוכה לטיפול מתאים, וחיידקים הגורמים להחמרת הפצע, עד כדי כך שאין מנוס מכריתת רגל ... פגיעת התפשטות הנמק. ישנם כמובן ... אחרים, אולם אלה הם השלבים — ... נמק תיתכן כריתה.

מחלות כלי־הדם מופיעות בכלי־הדם הגדולים, כגון בירכיים ובשוקיים, וכן בכלי־דם קטנים עד מיקרוסקופיים. דם טרי מחומצן ... מן הריאות דרך העורקים עד לכלי־דם מיקרוסקופיים שבעיניים, קצות האצבעות והגפיים. לאחר מכן, מוחזר הדם ללב ולריאות דרך הוורידים וכלי־הלימפה.

מחלות כלי־הדם מפריעות למחזור זה. הסובלים מליקוי בכלי־דם היקפיים, למשל טרשת העורקים, אינם מסוגלים לתפקד כראוי עקב ליקויים באספקת הדם. התוצאה — רקמות מסוימות מקבלות פחות חמצן וחומרי מזון, המשמשים לבניין ולריפוי פצעים. הסתיידות וטרשת העורקים פוגעים בכלל האוכלוסיה. חולי סוכרת רק "נהנים" מאחוז גבוה יותר של ליקויים אלה. חולי סוכרת לוקים בתדירות גבוהה יותר בשוקיים ובכפות הרגליים, במיוחד בכלי־הדם הקטנים יותר.

חולי סוכרת עלולים לסבול מליקוי בכלי־דם היקפיים כבר בגיל צעיר; המחלה שכיחה באותה מידה אצל נשים וגברים (אצל כלל האוכלוסיה הדבר שכיח אצל גברים בלבד) בשתי הרגליים בו־זמנית.

אין הגבר מדוע חולי סוכרת סובלים בשכיחות גבוהה יותר מאשר שאר אנשים ממחלות כלי־הדם ההיקפיים. יש גם שוני בתגובת מערכת כלי־הדם להופעת זיהום. אצל אדם בריא מוגברת אספקת הדם לאיזור שנפגע. לא כן אצל חולה סוכרת.

הכאבים המלווים חולה הסובל מסתימת כלי־דם היקפיים מקורם בחוסר חמצן יחסי בשרירים הפעילים של הרגל. כאשר כלי הדם המוצרים אינם מספקים את החמצן הדרוש, שולחים השרירים סימן התרעה. כאב בעת ההליכה יכול להופיע גם מסיבות אחרות — מתיחת שריר, ארטריטיס ועוד.

"רגליים קרות" היא אחת התלונות של הלוקים בזרימת דם היקפית סרידה. חימום הרגליים בעזרת בקבוקי מים חמים אינו מומלץ אם יש גם ליקוי בתחושה, כי אפשר פשוט לגרום לכוויות.

התערבות מנתח במחלות כלי־הדם ההיקפיים נחוצה כאשר מופיע כאב בכפות הרגליים במנוחה, כיבים או זיהומים בכפות הרגליים וסימני נמק ראשונים.

תחילה יבדוק הרופא בעזרת אנגיוגרפיה היכן הסתימה ומה היקפה. אנגיוגרפיה אינה אלא בדיקת הרגל בעזרת צילומי רנטגן אחרי הזרקת צבע אל תוך כלי־הדם. הבדיקה אפשרית רק בחלק מהמקרים, שכן חולי סוכרת עם פגיעות בכליות לא כשרים לסוג זה של בדיקת אבחנה.

הניתוח השכיח ביותר הוא פתיחת העורק לשם סילוק החסימה או ביצוע מעקף. שיטה חדישה יותר מושתתת על הורדת בלון לתוך האיזור המוצר וניפוחו כשהוא בפנים. לשם דחיסת החומר החוסם.

פעולות אלו יעילות בעורקים גדולים, אלא שאצל חולי סוכרת יש בעיה עם כלי־דם קטנים ובהיקף גדול. הטיפול כאן קשה יותר ולמעשה ניתן להשיג תוצאות ע"י פעולת־מנע. ישנן תרופות שמרחיבות כלי־דם, אך לא תמיד הן יעילות לחולי סוכרת.

רצוי כמובן להפסיק לעשן, שכן עישון מחמיר את מצבו של חולה הסובל ממחלת כלי־דם היקפיים. אפשרות נוספת למנוע החמרת המצב היא שמירה על תפריט דל שומן. הכוונה לשומן העשיר בכולסטרול המצטבר בכלי־הדם.

הסוכרת, כאמור, מסכנת את כלי־הדם ההיקפיים ומאיצה שינויים חולניים גם בעיניים ובכליות.

בעתיד ייתכן שהחוקרים יגלו את תהליכי היווצרות הכולסטרול בכלי־הדם, ואז ניתן יהיה למנוע את היווצרות כלי־הדם הללו. ייתכן מאוד, שגם שיטות כירורגיות שונות, כולל שימוש בלייזר, יקלו על חולי סוכרת.

שרדר: עדיף למות

"אני מעדיף למות", כך לפי המסופר אמר ויליאם שרדר, המפורסמים שבין מושתלי לב מלאכותי. הוא כבר אינו עומד בסבל הכרוך בחיים הדומים יותר ויותר לחיי חיית ניסוי.

סיכום השתלות לב מלאכותי אינו מעודד. מבין מושתלי לב נשארו בחיים 3 בלבד. לא עבר מלאה שנה לליבו המלאכותי של ויליאם שרדר — זמן ארוך יותר משישרדו שני האיבר המלאכותי והמנתחים. הלב פועם כשעון שוויצי, 70 פעם בדקה. אך מושתל הלב נצמד למתקנים וחשוף לתקלות הגורמות לו סבל וגם ירידה באיכות חיים עד כדי יאוש.

גם הרופאים, כולל המנתח ומעצב הלב המלאכותי, בדעה כי מוטב להשתיל לב אדם חולה, אם קיימת אפשרות כזו. וכל זאת למרות שמסתבר שבניסויים בעגלים ובכבשים לא נצפו תופעות לוואי הנובעות מזרם הדם המוזרם אל תוך מערכת כלי־הדם, והנה המסתבר, כי אצל מושתל הלב בארניי גרם הדם לשבץ. הלב המלאכותי גורם למערבולת של הדם. הדבר מאיץ הופעת קרישים, וקרישים אלה סותמים כלי־דם קטנים וגדולים, ודבר עלול לגרום לחוסר הכרה, שיתוקים חלקיים, הפרעות בדיבור ועוד.

כדי למנוע תופעות לוואי אלו מחדירים אל תוך הדם תכשירים המדללים את הדם. אך גם כאן יש מה שמכנים "אבל" גדול. הדם המדולל עובר בקלות דרך כלי־הדם וחודר לרקמות לא לו וגורם ללחץ במקומות לא רצויים. לחץ זה, שלא קל לאתרו, גורם לסימני שבץ. משבץ מסוג זה נפגע ונפטר לא מכבר לייף שטרנברג, מושתל לב יחיד משוודיה, אשר לפני זמן לא רב עמד על רגליו, העניק ראיונות לעיתונות ורקם תוכניות לעתיד. אחרי מותו של שטרנברג זנח, לפחות זמנית, המנתח השוודי מבית־החולים "קרולינסקה" תוכניות להשתיל לב מלאכותי.

למרות הכל, לא זנח מתכנן לב מלאכותי רוברט יארוויק את תוכניותיו. הוא עובד על גירסה אחרת של לב מלאכותי המורכב מחומר פלאסטי, מאלומיניום ומטיטאן.

מהניסיון עם הלב המלאכותי הסיקו הכירורגים לקחים, שאפשר לתמצת אותם בכמה נקודות: הלב המלאכותי יכול להועיל כשיש להחזיק את החולה עד למציאת לב מתורם מתאים; האיבר, המורכב ממתכת וחומר פלאסטי, הוא מעין גשר בין הלב החולה ובין הלב מהתורם; כאשר תוך כדי ניתוח השתלה מסתבר שהלב הנתרם אינו פועם, הלב המלאכותי יכול לשמש תחליף זמני; המקרה השלישי בו אפשר וצריך להעזר בלב מלאכותי הוא כאשר הגוף דוחה והורס תוך שעות את הלב המושתל, ושוב יש לשמור על חייו של החולה עד למציאת לב מתורם אחר.

מאוסף של חוות־דעת של מנתחים מגרמניה, שוודיה וארה"ב אפשר להסיק, כי העוסקים בהשתלות לב מתורמים וכן בלב מלאכותי מסכימים לגבי סיכויי הצלחה וריפוי אנשים בעזרת לב ממתכת ופלסטיק.

הלב המלאכותי בגופו של שרדר כבר בן שנה – החיים קשים.

האם ניתן לאתר נטיות התאבדות

האם ניתן לאתר בבדיקת מעבדה נטיות התאבדות? כנראה שכן. כך על כל פנים ניתן לפרש את מימצאי סקירה שעשתה חוקרת שוודית מאוניברסיטה קרולינסקה שבשטוקהולם. היא מצאה הקבלה בין ניסיונות התאבדות על רקע דיכאון לבין רמה נמוכה מדי של סרוטונין, חומר הנחוץ למערכת העצבים בפעולה המסורת בין התאים והמערכות.

מאז גילוי עובדה זו של קשר בין הפרשת הסרוטונין, רמתו ובין הנטיות להתאבדות, עשו הביוכימאים והנוירופיזיולוגים בעשור האחרון, מאמצים כבירים לשם הבהרת תהליכים של חילופי חומרים כמות.

חוקר ממכון רפואי ע"ש אלברט איינשטיין בניו־יורק, הרמן ואן פראג, טוען כי הפרעות בחילופי חומרים של הסרוטונין מחזקות נטיה קיימת כבר להתאבדות.

למרות המאמצים לא הצליחו החוקרים לגלות את התגובות הכימיות השונות הקשורות בנטיות להתאבדות, כשם שלא גילו עד כה תהליכים הכרוכים בבקרה על שינה, תיאבון וחום הגוף, שחרורת אי־הבהירות בכל הנוגע להתאמה וקשר־גומלין בין הסרוטונין לבין חומרים שונים המעבירים איתותים בין תאי העצב.

ואן פראג מרגיש, כי ייתכן שיש קשר בין מערכת הפרשת הסרוטונין לבין דיכאון ותוקפנות. חוקרים פיניים בדקו קשר גומלין בין רמת הסרוטונין לבין נטיות תוקפניות אצל נדונים בגין רצח. הם מצאו, כי רמת הסרוטונין הייתה נמוכה אצל אלה אשר רצחו מתוך דחף רגעי, בעוד שאצל רוצחים שעשו את מעשיהם בשקידה מתוך תיכנון מראש מצאו רמת סרוטונין גבוהה מהממוצע. הפרעות ברמת הסרוטונין מצאו אצל מציתים כרוניים. המימצא אינו מעיד על כך שהאדם סובל מדיכאון.

החוקרים הפיניים מצאו, כי שילוב אופי דיכאוני והפרעות ברמת הסרוטונין ביחד, עלול לדחוף אדם למעשה התאבדות. אנשים מסוג זה, כך אומרים החוקרים הפיניים, מנסים לסיים את דרכם בעומק הבכה שלנו בדרך אלימה. הלוקים בדיכאון שאין להם הפרעות ברמת הסרוטונין, מעדיפים להיפרד מן החיים בעזרת כדורי שינה ולא כפי שעושים "מופרעי סרוטונין" הקופצים מהחלון או חותכים לעצמם את הוורידים.

עם זאת, אין כיום אפשרות בדוקה ובטוחה לאיתור אנשים הנוטים להתאבדות, הבדיקות בשיטות הידועות כרוכות בפלישה אל חוט השדרה. לכן גם אין זה הגיוני להיעזר במתכונות ידועות אף בבתי־חולים פסיכיאטריים. אך בכל זאת החיפוש אחרי "המצבר־הסרוטוני" שבתוך המוח הוא בעיצומו.

חוקרים אמריקניים ערכו ניסויים עם סוג מסוים של טריפטופאן־אמינו־חומצה לשם גילוי שלב קדם־סרוטונין. במהלך הניסויים האלה גילו קשר גומלין בין הקדם־סרוטונין לבין מתכת בשם ליטיום.

פסיכיאטרים ופסיכולוגים מסתייגים מן החיפוש אחרי כדורי אושר העשויים לפתור בעיות מצוקה נפשית, המוליכה אנשים למעשה יאוש, התאבדות. קשה מאוד לחזות מראש, אומרים הפסיכולוגים, מהי רמת הסבילות של כל אדם לסבל נפשי.

בכנסת

שקל קטן, הנאות גדולות

● סגן שר־האוצר, עדי אמוראי, נזעק להגן על ממדיו הקטנים של השקל החדש. בתשובה לשאילתה של ח"כ מתי פלד הביא שורה של נימוקים. "במדינות רבות", אומר השר בתשובתו, "מונפקים מטבעות בקוטר קטן כמו זה של השקל החדש ולא ידועה לנו הטענה של פגיעה בכבוד המטבע או אורכנו... ומלבד זאת קוטר יותר גדול היה יוצר בלבול עם מטבעות השקל הקיים".

שורה ארוכה של נימוקים, שבסופה מביע אמוראי תקווה שהציבור יתרגל לשקל החדש וילמד לחיות איתו.

עם הגיע התשובה לידיו של ח"כ פלד, כבר הוחלט באוצר שעל רקע הזעם הציבורי נגד השקל הקטן מוטב לגנוז את נימוקיו המשכנעים של סגן השר ולהוציא לשוק שטר של שקל חדש.

● מנתוני ועדת הכנסת לביקורת המדינה עולה, כי עקב הירידה החדה במחירי המכוניות המשומשות, מגיע היטל הרכוש על רכב עד כדי 6% מערכו, פי שניים מההחלטה המקורית של הממשלה, שהחליטה על היטל בגובה 3%.

סגן הממונה על הכנסות המדינה, יורם גבאי, הסכים שבהיטל יש הרבה אי צדק ואי סבירות וציין שמלכתחילה הקריטריון היה לא צודק, "אך מאחר ודובר במס חד־פעמי, התעלמו מכך".

ח"כ דוד ליבאי, יו"ר ועדת הכנסת לביקורת המדינה, טען כי כל אזרח שדוחה את תשלום ההיטל — ישלם תמיד הרבה יותר כסף, אפילו תהיה ירידה תלולה בערך הרכב שלו. "אין זה סביר שאזרח לא יוכל לשלם את ההיטל מייד, אלא רק במועד חידוש הרשיון. בשיטה זו גובה האוצר תשלום גבוה יותר המלווה בהצמדה". ונצורף ח"כ אהרון הראל, שקבע כי יש לבדוק את שיטות הפעולה של משרד האוצר, שכן גם לגבי שכר־הלימוד של הסטודנטים קרה מקרה דומה. התכוונו ל־800 דולר לשנה והתוצאה הייתה 1,150 דולר לשנה — והכל בהתאם לחוק. "מתברר כי תוצאות חקיקת החוק שונות מאלו להן מתכוונים".

● שר התקשורת אמנון רובינשטיין הבטיח, שיותקנו מעתה תאי־טלפון מתאימים לנכים במקומות ציבוריים. הבטחת השר היא לח"כ רן כהן, שדרש כי משרד התקשורת יתחשב בבעיות הנכים, שאינם מסוגלים להיכנס לתאי הטלפון הציבוריים עם עגלותיהם ואינם יכולים להשיג ממושבם את שפופרת הטלפון. השר הבטיח שהמצב יתוקן. תאי טלפון מיוחדים ומתאימים יותקנו במקומות ציבוריים ומרכזיים.

● הכנסת התעסקה השבוע בהטבות המפלגתיות הניתנות לחברה ולשאר הבכירים במשק. חברי ועדת־הכספים דנו בעניין שירותי הבריאות הניתנים חינם לנושאי משרה ברשויות השלטון.

שר־המשפטים משה ניסים אמר, שההטבות בשירותי הבריאות מהוות מרכיב בתנאי העבודה והציע שלא לתקן את המצב, לפחות לגבי מערכת השיפוט. חברי הכנסת יאיר צבן, חיים רמון ודרור מגן טענו כי זהו עיוות. חברי הכנסת באמצעות חקיקה, מאפשרים לעצמם הנאות. ח"כ שריר תובע הטבה נוספת — רמי כרשה. "אני מתכייש בפרוטקציה שלנו ושל לנושאי משרה אחרים ברשויות השלטון".

רונית אנטלר

הפער והפוליטיקה

(המשך מעמוד 6)

בהרצאתו בוועדת החינוך של הכנסת. אי־השוויון בין בתי־הספר היהודיים הוא אחד הגדולים המוכרים בתרבות המערבית. במגזר הערבי המערכת היא יותר שוויונית ולהורים לא משנה כל־כך היכן ילמד הילד.

ביצועים לימודיים של ילדי זוג הורים שמוצאם מאסיה־אפריקה בדור הראשון יהיו דומים לתלמידים המוסלמים בהרבה מאוד תחומים. לדעת פרופ' כאשי, יש לשנות את הגישה והאקלים במגזר הערבי: יש לבחון את רמת הכיתות, כיצד מתפלגים התלמידים לחלשים, בינוניים וחזקים ולהכין תוכנית לימודים ספציפית, מתאימה לרמת התלמידים באותה כיתה.

כאשר פרופ' כאשי מציע זאת למורים ערביים הם משיבים: על מה אתה מדבר? יש תוכנית, יש מנהל, יש מפקח. תפיסתו של המורה היא, שיש תוכנית והוא חייב לבצעה. והתוכחה להצלחה היא לפי התלמיד הטוב. אם הוא יודע את החומר — סימן שהמורה הצליח. אם התלמידים אחרים, חלשים יותר, אינם יודעים את החומר, סימן שאין מספיק שעות הוראה. "זה מה שאני יכול לעשות במסגרת הזמן", אומר המורה הערבי.

● יתרונות החינוך הערבי

אם המפקח והמנהל יידעו לעקוב אחרי תוכניות עבודה דיפרנציאליות, לפי תרומה הריאלית של הכיתה, יש סיכוי לשנות נורמות, קריטריונים ואווירה. לדעת פרופ' כאשי, נהנה המגזר הערבי מיתרונות חשובים, שאינם קיימים במגזר היהודי, כמו למשל, השיעור הגבוה של מורים גברים בחינוך היסודי והנטייה של המורה לעבוד במקום שבו הוא גר, בניגוד למורים יהודים, שאינם רוצים לגור בערי פיתוח.

במגזר היהודי, אומר פרופ' כאשי, נמצאים 3.5 אחוזים מן התלמידים בבתי־ספר לחינוך מיוחד. עוד כמה אחוזים של ילדים הזקוקים לחינוך מיוחד נמצאים בכיתות נבדלות בבתי־ספר רגילים. תהליך זה של הקמת מסגרות לחינוך מיוחד במגזר היהודי יצר סחף גדול. המורים רצו להפנות את התלמידים החלשים למסגרות מיוחדות. מגמתה של המערכת היא להחזיר ילדים חריגים לכיתות רגילות, ולשלב חלק ניכר מהם בגנים ובכיתות רגילות. בחינוך הערבי כמעט ואין מסגרות מיוחדות. ולכן נמנעו השגיאות ואפשר להתחיל מהתחלה.

● מי מחפש צרות פוליטיות

על בעיות החינוך לאורחות מספר סגן מנהל האגף לחינוך ותרבות ערבים, עלי חיידר: משרד החינוך מעודד מורים ומנהלים לדבר, אבל ישנם גורמים בטחוניים ממשלתיים, אשר מפריעים. כך, למשל, בפגישה בין תלמידים יהודים וערביים שאלו היהודים את עמיתיהם הערבים מה דעתם על האמנה הפלשתינית. לדברי עלי חיידר, לא ידעו התלמידים הערבים מאומה על האמנה הפלשתינית, משום שלא למדו עליה. הם היפנו שאלות למורה ולמנהל. גם המורה לא ידע. הנושא הגיע לידיעת מנהל האגף והמנכ"ל. המורים הערבים חיפשו את החומר שהכין פרופ' הרכבי, והעבירו את הנושא בכיתה, ואז בא מישהו והתערב: "תפסיקו עם זה". איש מהמורים לא פוטר, אבל המורים אינם רוצים בעיות.

אחת הסיבות העיקריות למריבות בקרב תלמידי התיכון איננה בדיוק פוליטית, אלא מעשית. אומר עלי חיידר: במסגרות מקצועיות לומדים כ־20 אחוזים מתלמידי התיכון הערבי, לעומת 50 אחוז במגזר היהודי. חלק קטן מהם מסיים את לימודיו עם תעודת גמר וחלק אחר מסיים עם תעודת בגרות. רוב התלמידים איננו גומר עם תעודה, או נושר בדרך. בני־נוער אלה יוצאים לשוק העבודה בלי שום הכנה מקצועית. בעיית החינוך התיכון כיום במגזר הערבי היא לפתוח את המגמות הטכנולוגיות.

מוסיף מ. בולוס, חבר הנהלת ארגון המורים העל יסודיים: בחינוך הטכנולוגי הערבי לומדים שישה מקצועות, אצל היהודים לומדים 16. ואלה המקצועות שאין מלמדים בתיכון המקצועי הערבי: אלקטרוניקה תקשורת, החזקת חשמל, קירור וחימום, מכניקה מתקדמת, מכניקה של מטוסים, מכניקה חקלאית, מחשבים, תיכנון מפות. לא לכל הנושאים יש קשר לבטחון. אין מלמדים מקצועות כמו ליטוש יהלומים, תיירות, טכנאות שיניים, ספרות, קוסמטיקה.

● ראשי רשויות מתערבים

עמנואל קופלביץ מציין, כי ראשי רשויות מקומיות ערביות מתערבים במעשה היום־יומי של בתי־הספר התיכוניים. ראש המועצה הוא המעביד של מורי בתי הספר העל־יסודיים. מפקח משרד החינוך ממליץ על מינויים, ואילו בכמה מקרים אומר ראש המועצה: "את המורה הזה אינני רוצה למנות". הסיבות לכך — אומר קופלביץ — הן משפחתיות או מפלגתיות.

"הפתרון לחינוך המקצועי הוא בהפיכת תיכוניים עיוניים למקיפים" — אומר קופלביץ. אלא שכל ראש מועצה רוצה שבית הספר יהיה בתחומו. בתי־ספר קטנים אינם יכולים לפתוח מסלולים רבים. בלחצם של הורים נפתחו תיכוניים קטנים, משום שהם חוששים לשלוח את בנותיהם, אם תוסענה ללמוד בכפר סמוך. "פתיחת בתי־ספר תיכוניים מקומיים קטנים בולמת התפתחות בתי־ספר מקיפים, רב־מסלוליים", אומר עמנואל קופלביץ.

יצחק שור

מצוקת החדרים השכורים

(המשך מעמוד 5)

"האלטרנטיבה — משמרת שניה". האחראי על נושאי מבני בתי־הספר במשרד החינוך, בן־ציון בל, אומר על שאלותינו בנושא החדרים השכורים במגזר הערבי, את הדברים הבאים: "האלטרנטיבה שקיימת לתופעה זו היא כמובן משמרת שניה או לימוד תחת כיפת השמיים. מאלטרנטיבות אלה אנחנו עושים כל מאמץ כדי להימנע. אנחנו גם משתדלים שהרשויות המקומיות ששוכרות את החדרים תעשה זאת בתנאים סבירים אבל עד לפתרון של בנייה ממש. לא בכל מקום זה ניתן, תופעת החדרים השכורים קיימת גם במגזר היהודי בכל רחבי הארץ והיקפים לא מבוטלים כפתרון זמני ואיננה אופיינית למגזר הערבי בלבד. אבל במגזר זה בעיית המחסור בכיתות לימוד היא חמורה במיוחד והמשרד הולך לבנייה מאסיבית אצלם. בנקודה זו יש ישנה הקפאה בבנייה הציבורית מ־1 ביולי ומתוך 120 כיתות שבנייתן הוקפאה, 39 כיתות הן במגזר הערבי. הקפאה כה גדולה דווקא במגזר הערבי מראה על היקף הבנייה שלנו בסקטור הזה" אמר בן־ציון בל.

קאסם זייד

מחשבים

מאת רונית אדלר

מחולל הלומדה האמריקאי — גם בבתי־הספר

החל בחודש זה, יופץ מחולל הלומדה האמריקאי „קווסט" בין בתי־הספר, וזאת לאחר שנוסה כבר בפרויקט עם קיבוצי הגליל העליון.

לפני כחצי שנה רכשו הקיבוצים כ־220 מחשבי י.ב.מ. פי.סי. ומאז, בעזרת מספר גופים שהוקמו לצורך הכנסת המחשבים לאיזור והפעלתם בצורה יעילה, פותחו כבר מספר לומדות בתחומים מגוונים כמו לשון, הנדסה, אנגלית ועוד.

אמנם המחולל עצמו, כתוב בשפה האנגלית, אולם הגרפיקה שלו מאפשרת יצירת אותיות בעברית.

למרות שהי.ב.מ.פי.סי. נחשב למחשב יקר, יחסית, בין אלו המוצעים לנושאי החינוך הרי שפטור ממס קניה במסגרת „הנחה חינוכית" בתוספת הנחה מיוחדת של י.ב.מ. איפשר הוזלה במחיר המחשב.

מחשב אישי נייד חדש — ל„היולט פקרד"

חברת היולט פקרד הכריזה על מחשב אישי־נייד חדש: „Portable PLUS".

המחשב החדש הינו שיפור של המחשב האישי הנייד של היולט־פקרד „HP 110". „Portable PULS" נועד לאנשי מקצוע שעיסוקם דורש ניידות, למנהלים, לאנשי מכירות ולכל משתמש הזקוק לכוח חישוב חזק ונייד. משקלו של המחשב כ־4.5 ק"ג, הוא בעל מסך ANTI GLARE LCD מלא, המכיל 80 תווים ו־25 שורות. המסך תומך ב־BIT MAPPED GRAPHICS ברזולוציה של 200×480 פיקסלים. כן ניתן לחבר ל־Portable PLUS מסך מונוכרום. למחשב החדש זיכרון של 128Kcmos Rain המתרחב עד ל־896MB.

תכונותיו המיוחדות של ה־„Portable PLUS" הופכות אותו למחשב אישי נייד אידיאלי:

● מצוייד בסוללות המאפשרות זמן הפעלה של שבועיים עד לטעינה מחודשת.
● מצוייד בדיסק אלקטרוני שאינו רגיש לזעזועים כדיסק הוינצ'סטר ומאפשר שליפה ואיחזור במהירות הגדולה פי 10 מדיסק רגיל.
● התוכנות ניתנות לטעינה ב־ROM (לוטוס 3־2־1, Memomaker).
● ניתן להשתמש בדיסקטים של 3.5" עם כונן דיסקטים הפועל על סוללות.
● שתי מגירות הרחבת זכרון לטעינה, בהן זכרון נוסף RAM ו־ROM.
● תומך ב־14 Plug in ROMs (128K).
● מתחבר כמסוף למחשבים גדולים, ובאמצעות המודם הפנימי מתחבר למחשבי HP 3000.

ה־Portable PLUS תואם IBM PC ועובד תחת מערכת הפעלה ב־MS DOS2.11. כן מתחבר למדפסות HP Thinkjet ו־HP laserjet ולתוויני היולט־פקרד 7470 ו־7475.

„עושף" גייסה בארה"ב חמישה מיליון דולר

„עושף טכנולוגיות" גייסה בארה"ב 5.8 מיליון דולר והחל מיום ג' נסחרות מניותיה מעבר לדלפק בבורסה של ניו־יורק.

בידי החתם אופציה למשך 30 יום לרכוש כמות מניות נוספת במחיר ההנפקה בתמורה כוללת של 870 אלף דולר.

חתת ההנפקה בארה"ב היתה חברת הברוקרים ד.ה. בלייר (D.H.BLAIR), רואי החשבון של החברה, שסייעו בהכנת התשקיף, הינם משרד איקה־בש ושות', לצורך הכנת תהליך גיוס הכסף נעזרה „עושף" בשירותיהם של מר ניצן צור ושל עו"ד יוסי אברהם ממשרד עורכי־הדין יגאל ארנון ושות'.

„עושף" מתקינה ומשווקת אוטומציה גמישה („משולבות רובוטים") לתעשיה בארץ ובחו"ל. להברה חברה־בת בשם „רובקו", שפיתחה תחנת־עבודה תיב"ם לתיכנון וסימולציה של תא־ייצור משולבי רובוטים. הוחל בשיווק תחנה זאת, בהצלחה רבה, בשוק האמריקאי.

ל„עושף" גם חברת־בת בבלגיה בשם „טכנומטיקס".

וידאוטקס בשירות מגדלי הפרחים

פרוייקט משותף של המועצה לייצור ושיווק צמחי נוי (מועצת הפרחים) ושל חברת אלנט, יאפשר ל־2000 פרחים באירופה לגבי מכירות של פרחים ישראליים בימים הקרובים.

מידע, המגיע מאירופה בשידורים יומיים, מופץ תוך דקות ספורות מרגע קבלתו בארץ, למחשבים אישיים או למסופים הנמצאים בבתי המגדלים. המידע כולל מחירים, פרטים על כמויות שנמכרו, הערות על איכות הפרחים ועוד.

לדברי משה מטלון, מנהל יחידת הבורסות במועצת הפרחים, חשוב מאוד למגדל הפרחים לקבל המידע במהירות האפשרית מאחר ועל סמך מידע זה עליו לקבל החלטות חשובות בו ביום לגבי פעילותו בימים הקרובים.

לדעת אברהם (ממט) גוטכייר, מהנהלת אלנט, שירות הווידיאוטקס של חברתו הוא הדרך היעילה ביותר להפצת מידע עדכני למספר כה גדול של מנויים המפוזרים גיאוגרפית ושאינם מעוניינים להשקיע סכומים גבוהים בציוד קצה.

לדבריו, השירות המוצע כעת למגדלים הוא רק הראשון בסידרה של שירותים נוספים שמתכננת אלנט למגזר החקלאי ולמגזרי יצוא נוספים.

מחשב חדש למדידות מדויקות

חברת „אי.אמ.אס" השלימה באחרונה פיתוח מערכת ממוחשבת, המסוגלת להתחבר לכל שולחן מדידה ולבצע מדידות מדויקות ביותר, תוך כדי הצגת הנתונים באופן מיידי ע"ג צג אלפא נומרי.

חברת „אי.אמ.אס" הינה חברה פרטית בבעלות מר יעקב בודקר, המשמש גם למנכ"ל החברה. החברה נוסדה לפני למעלה מ־6 שנים, כאשר עיקר עיסוקה הינו תיכנון מערכות בקרה לענפי התעשיה, בעיקר בתחום בקרת התהליכים ומינון. לחברה יש כיום כ־70 התקנות בארץ בתחומים אלו.

שולחנות מדידה (ידועים גם בשם שולחנות אור) הם מכשירי עבודה חיוניים בתעשיית המעגלים המודפסים ובמפעלי האלקטרוניקה הגדולים. עד כה, נהוג היה לבצע את תהליך הבדיקות בשולחנות אלה בצורה איטית ומסורבלת היות שעל המפעיל היה לבצע תהליך ארוך של כוונון וחישובים.

המערכת, שפותחה על־ידי „אי.אמ.אס" חוסכת את הצורך בכיול ומחשבת באופן אוטומטי נתונים כמו מציאת מרכזי חורים, רדיוסי מעגלים וקשתות, הכנסת נקודות ייחוס וביצוע מדידות מדויקות ביחס אליהן ועוד.

לשיתוף פעולה בין „אי.אמ.אס" וחברת „זירון" — המתמחה בייצור מכשור עזר — פותחה ויוצרה מערכת מושלמת, הכוללת שולחן מדידה ומחשב. המערכת זכתה לתגובות נלהבות בארץ וכבר נרכשה ע"י יצרני מעגלים מודפסים והן ע"י מפעלי אלקטרוניקה לביקורת איכות. המערכת שולבה בשולחן מדידה שפותח בארץ על־ידי חברת „זירון".

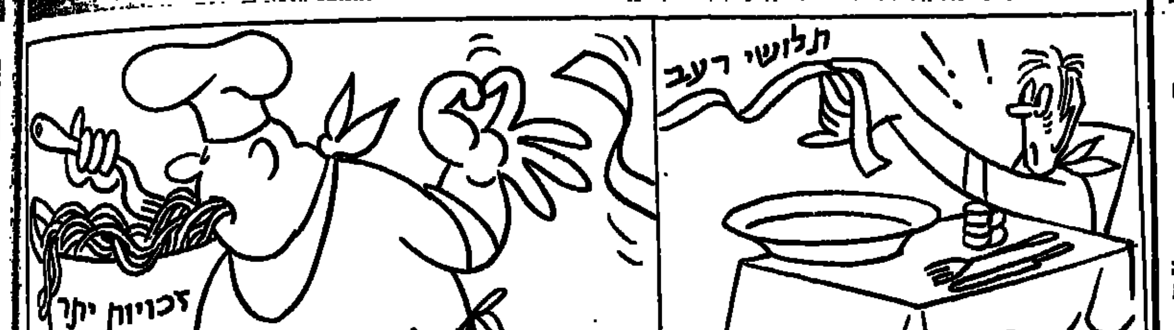

במקום צמיחה יש „צמח"

„מיום שהחלה התוכנית הכלכלית של ממשלת האחדות הלאומית, מעלה התאחדות התעשיינים להצלחתה" — הבריז ארנון טיברג, מנכ"ל התאחדות, בפגישה אתמול עם כתבים כלכליים בתל־אביב. הוא קבע כי התוכנית הצליחה לבלום את האינפלציה ולשמור את מאזן התשלומים, אך נכשלה בעיקר בחידוש הצמיחה הכלכלית וייצוב המשק.

טיברג הזכיר לכתבים כי לראשי ההתאחדות, ששותפו בהתוויית התוכנית, היו הסתייגויות במספר נושאים, אך הם החליטו להטות שכם להצלחתה. לדבריו, היו שרים בממשלה שהתנגדו לתוכנית וממשיכים להתנגד לה בדרכם, היינו, להערים על ביצועה. לתעשיינים היה ברור, כי השלב הראשון של התוכנית היא בלימה, מטרתה לעצור את דהירת האינפלציה. אבל בלימה אינה תוכנית, היא לא יכולה „להרוג" את האינפלציה, היא נועדה לתת פסק זמן שיאפשר להיערך כדי לעבור לחידוש הצמיחה, והדבר לא קרה. „יש רושם" אמר טיברג, „שהקובעים הכלכליים בממשלה התאהבו בבלימה ונעצו בה ובמקום צמיחה הם הפכו את המשק לצמח, רחמנא ליצלן". למי שאינו מקבל את הערכותיו הציע טיברג שיקרא את הצעת התקציב לשנת הכספים 1986/87, וימצא שאין בו הקצאות לעידוד הצמיחה. לדבריו, זהו תקציב בלא בשורה וחסר תקווה, ולכן צפויה התמוטטות של מפעלים. כאשר אין תקווה ולא מאמינים מאבדים היוזמה, וזה מביא לסגירת מפעלים ולהשלכת עובדים לרחוב.

וכאן הביא מנכ"ל ההתאחדות את הנתונים שפרסמה הלישכה המרכזית לסטאטיסטיקה, מהם עולה כי ברבע השלישי של 1985 (יולי ספטמבר) „התכווצה" התעשיה ב־8000 מועסקים לעומת הרבע השני (אפריל יוני) בעוד שבאותו פרק זמן מהסקטור הציבורי פוטרו רק 800 עובדים, והנתונים האלה כואבים, משתי סיבות. „האחת", מדגיש טיברג, „נתונים אלה לא זכו להבלטה מספיקה באמצעי התקשורת, והשניה היא, שהממשלה קבעה כיעד בתוכנית הכלכלית פיטורי עובדים בסקטור הציבורי כדי להסב אותם לעבודה בתעשיה, ועל כך מכריזים השכם והערב כפתרון למצב הכלכלי הקשה". והוא מוסיף עוד ששיעור המועסקים בתעשיה מכלל העובדים נאמד בפחות מ־30 אחוז ואם נסתכל על הנתונים יתברר, כי מאז תחילת התוכנית הכלכלית ביולי השנה נפלטו לשוק העבודה 18 אלף איש, 46 אחוז מהם מהתעשיה, ולאלה יש להוסיף מפוטרים בחקלאות, בתחבורה וכיו"ב, ואילו הסקטור הציבורי כמעט ואינו סובל מפיטורים.

ריבית בלתי־נסבלת

תחום אחר שלדברי טיברג מקשה על התעשיה — והמלה „מקשה" היא לשון הקטנה — הוא שוק ההון. „הגענו למצב", הוא מסביר, „שמפעלי התעשיה אינם יכולים לגייס כסף לטווח הבינוני ובוודאי שלא לטווח ארוך. הריבית שמשלמים על הלוואות לטווח קצר היא בלתי־נסבלת. בין 6 ל־8 אחוזים לחודש. טענות המונטאריסטים המכובדים, שהריבית אינה גבוהה ויש לנכות ממנה את האינפלציה, הוא קישקוש אחד גדול ותורותיהם שטות והבל. תעשיין אינו יכול להתעניין בהשפעת מחירי העגבניות על המדד ואין לו עניין בעלות הדירות, לפניו עובדה נחרצת: הוא חייב לשלם ריבית 8 אחוזים כאשר מחירי המוצרים מוקפאים". הוא חוזר ומזכיר כי המדובר בתעשיינים ולא בסוחרים, עליהם הוטלה ההקפאה של המחירים. במצב הנוכחי, כאשר תעשיין זקוק ברחיפות ל־100 אלף או 200 אלף דולר. וזה איננו סכום מי יודע מה, הוא מתרוצץ ומבזבז זמן ובסופו של דבר מתברר לו שלא כדאי לו להשיג את הכסף, כי מחירו גבוה. טיברג טוען כי לבנקים עצמם קשה לגייס את אותם 100 או 200 אלף דולר. גם הם במצוקה. המקורות נסתמו ולא במעט משום שהממשלה עצמה פועלת בשוק ההון כמו היתה פירמה עיסקית ומתחרה בגורמים אחרים. ברור שהממשלה צריכה כספים, עליה לשלם שכר לעובדים שאינה מצליחה לפטר. אך זה אינו הכל. לטענתו, הממשלה משתמשת בכספים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה לצרכיה השוטפים, דבר שבעבר קשה היה להעלותו על הדעת. וכדי להוסיף חטא על פשע הם (הממשלה) הודיעו כי העמידה לרשות התעשיה סכום של 150 מיליון דולר להשקעות מאותן קרנות, ומעלימים מהציבור כי הממשלה סגרה את הלוואות הפיתוח שעמדו על 250 מיליון דולר. כלומר, התעשיינים נאלצו לוותר על 100 מיליון דולר. המשמעות של החלטה זאת היא אחת: אין כסף להשקעות. אסור לשגות באשליות על סמך פרסומיו של מרכז ההשקעות במשרד האוצר, על אישורים לתוכניות השקעות. אולי יש תעשיינים שקיבלו אישורים, אך כסף הם לא קיבלו. כדי להדגים דבריו מספר טיברג, כי פעם היו נותנים באזור פיתוח א' 45 אחוז מההשקעה בהלוואות פיתוח מועדפות, 35 אחוז היו מענק ו־20 אחוז היה משקיע היזם. עד הורידו לחלוטין את הלוואות הפיתוח ואת המענק הורידו מ־35 ל־30 אחוז. „יש מי שחושב שמה שהיה, כלומר הלוואות זולות ומענקים, היו בזבוז", אומר טיברג ומוסיף „למי שחושב כך יש דרך אחת: ללמוד מהנעשה בארצות המערב המתוקנות, בהן הממשלות עושות מעל ומעבר כדי לעזור לתעשיה ומרפדות אותה בכסף זול. אי־אפשר להשוות שכל העולם המערבי הוא מטופש ורק לכלכלנים שלנו ניתנה החוכמה".

שיטת הזובנגים

נושא כואב נוסף הוא המיסוי. טיברג מבכר את „חוק שטיינברג". הוא אינו רוצה לבטל אותו כליל, אך יש בו הוראות שאיתן התעשיינים לא יוכל לעמוד בהן, כיתון תקנות הפחת. הוועדה קבעה שהפחתה עבור ציוד תעשייתי תארך 10 שנים. „זה לא יכול להיות", קובע טיברג, „ציוד תעשייתי מתכלה טכנולוגית כל שלוש־ארבע שנים. הוראה זאת מצביעה על כך שוועדת שטיינברג פעלה בזמן ובמקום שאינו קיים במציאות. ועוד כדי לתקן את הקיצוצים על הציוד שהממשלה מחליטה עליהם יש כוונה לגבות מהציבור עוד 400 מיליון דולר, עובדה המעידה שגם הממשלה אינה יודעת בין ימינה לשמאלה. נוצר מצב, ותעשיינים לווים בבנקים כדי לשלם מקדמות מס. וזהו מצב בלתי־נסבל. לפני מספר שנים היתה מגמה הפוכה, צריך היה לתקן אותה, אך אי־אפשר ללכת עם התעשיה בשיטת הזובנגים. תעשיה אינה יכולה לפעול במהירות ולשנות מהלכיה לפי הוראות משתנות של הממשלה. תעשיה יכולה לפעול באקלים של וודאות, כאשר אפשר לתכנן מהלכים לשנה שלמה לפחות.

חיים מרגלית

מחירי הדלק לא יעלו

„מחירי הדלק לא יעלו", אמר דובר משרד האנרגיה והתשתית, אבישי אמיר, והוסיף, כי בפגישה שהתקיימה השבוע בין שר האנרגיה, משה שחל, לבין ראשי שלוש חברות הדלק, איש לא העלה הצעה כזאת. מנהל מינהל הדלק, שמעון גלבוע, מסר כי בשוקי הספוט עלו מחירי הדלק בשיעור שבין חצי דולר לדולר. „עליית המחירים היא זמנית", אמר גלבוע, „היא נובעת ממילוי המלאים לחורף, שהתחיל בצורה קשה באירופה, ובנוסף לכך הקטינה בריה"מ את יצוא הדלק לאירופה מסיבות שאינן ברורות די צרכן".

אשר למחירים, דלק „סואץ בלנד" המצרי עמד אתמול בשוק הספוט על 26.65 דולר לחבית. לפני שבועיים היה מחירו 26.10 דולר לחבית, המחיר הרשמי של „סואץ בלנד", כלומר בהספקה חוזית, היה לפני שבועיים 26.10 דולר לחבית וטיפס אתמול ל־26.70 דולר לחבית. גלבוע הזכיר כי באוקטובר עמד ה„סואץ בלנד" על 25 דולר לחבית ואשר היה לשלם עבורו גם פחות. מחיר „סעודיין לייט", הדלק המוביל של אופ"ק, היה אתמול בין 27.90 ל־28 דולר לחבית. גלבוע הדגיש כי המחיר ששילמה ישראל עבור דלק בחודשים ינואר עד נובמבר היה 25.50 דולר לחבית נפט בממוצע, לעומת ממוצע של יותר מ־27.50 דולר לחבית בשוקי הספוט.

גלבוע קבע כי אסור שעליות המחירים העונתיות הקלות יסתירו את המגמה של ירידה קבועה במחירי הנפט בעולם. לדבריו, נובעת הירידה מהיצע גדול של נפט ואין סיבה שההיצע יקטן, שכן לא חסר נפט בעולם.

חיים מרגלית

גלגלי הבורסה

הערך ירד למרות עודף ביקוש

ל־124 מיליארד שקל ויותר ויותר עלו ההזמנות להנפקות בנק ישראל בערך נקוב כולל של 35 מיליארד שקל בלבד. ערך השוק של המניות הרווחשיות עלה אתמול ב־34 מיליון דולר. לעומתן ירד ערך השוק של מניות הסדר ב־90 מיליון דולר. אף על פי שהיה לחץ עודף ביקוש של חצי מיליארד שקל. בשוק איגרות החוב היה עודף היצע של 2 מיליארד שקל לצמודות למדד. במגזר הצמודות לדולר היה איזון בין הביקושים וההיצעים.

הציבור השקיע אתמול יותר מ־12 מיליארד שקל בקרנות הנאמנות. מזה יותר מ־9 מיליארדי שקלים ב„סולידיות" ויותר מ־3 מיליארדי שקלים באחרות. בקרנות בנק הפועלים הושקעו כ־6 מיליארדי שקלים; 4.5 מיליארד שקל ב„סולידיות" ו־1.5 מיליארד שקל באחרות.

בנק ישראל הציע אתמול לציבור שתי סדרות חדשות של איגרות חוב צמודות למדד בערך נקוב כולל של 35 מיליארד שקל; אחת מסוג „שגיא" בערך נקוב של 25 מיליארד שקל ואחת מסוג „גליל", בערך נקוב של 10 מיליארדי שקלים. ההזמנות שנתקבלו להם עלו פי־3 ויותר והסתכמו ב־124.4 מיליארד שקל. ל„שגיא" הגיעו ההזמנות ל־95.9 מיליארד שקל. ול„גליל" — 28. מיליארד שקל. הנפקת „שגיא" נמכרה ב־89.5% מערכה הנקוב והנפקת „גליל" — ב־82% מערכה הנקוב. למזמינים במחיר המכירה ניתנו רק 16.09% מהזמנותיהם ב„שגיא" ו־26.27% ב„גליל".

שער הדולר היציג עלה אתמול ב־60 אגורות ל־1,488.30 שקל, ב־0.04%. דולר נוסעים עלה ל־1,765.45 שקל. המטבעות המערב־אירופיים עלו אתמול בחצי־אחוז בערך והין היפאני עלה ב־0.74%. הדולר השחור נע בין 1,565 ל־1,570 שקל.

בשוק המניות עלו אתמול 220 שערים, לעומת 85 שירדו ו־101 שנשארו בלי שינוי. מהם עלו 54 ב־5% ויותר ו־18 ירדו ב־5% ויותר. נרשמו 9 „קונים בלבד" ו־3 „מוכרים בלבד".

המחזור בשוק המניות התקרב ל־9.2 מיליארד שקל, מזה 5.1 מיליארד שקל במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש שהמחזור בה בלבד עלה יותר מ־1.5 מיליארד שקל.

במניות ההסדר עלו ב־%: פועלים מבי — 10.0; אי די בי א' — 0.2; אגוד — 0.2; לעומתן ירדו ב־%: אי די בי ב' — 0.1; פועלים ש' — 0.5; מימון סחר 1 — 5.0.

הביקוש ההתחלתי למניות ההסדר הסתכם ב־2 מיליארדי שקלים וההיצע ההתחלתי — ב־1.5 מיליארד שקל. תשואותיהן השנתיות המוכוללות נעו בין 12.5% (דיסקונט א') ל־13.17% (הפועלים מ'). הפועלים ש' — 12.75%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר הוסיפו לעלות ב־%: ספנות 0.1 — 1.0; ספנות 0.5 — 7.8; פי בי — 15.8. לעומתן ירדה כללי מ"ר ב־1.7%.

במניות התעשיות עלו עד 6% מניות תעשיה. בענפי המניות האחרים שררו עליות עד 5%.

בשוק איגרות החוב הן עליות עד 6.1% וירידות עד 5.8% בצמודות למדד מסוג „גליל". בסוג „שגיא" שררו עליות עד 0.4%. בצמודות ב־80% למדד בלבד שררו ירידות שנעו בין 0.1% ל־5.4%. בצמודות לדולר שררו עליות עד 2.4% בסוג „גלבוע". ב„כרמל" שררו ירידות עד 2.5%. ב„ארמון" נעו העליות בין 0.1% ל־6.1% (בסדרה האחרונה מס' 2508).

במילוות קצר המועד נעו התשואות בין 2.53% ל־3.1%, תוך מחזור של 8.6 מיליארד שקל.

אלחנן הורוביץ

הכלכלה היום: מדע במבוכה (2)

איך אוכלים סטאגפלציה

מאת פ. סבר

בעשור הקצר־מדי של שנות השישים המבטיחות היה מונח על שלחנם של מתללי המדיניות הכלכלית, בין הסכו"ם למפות הכותנה המגוהצות, תפריט קבוע, מעליו כיתוב בזהב עדין — „עקומת פיליפס".

במדע הכלכלה, כאשר מדברים בשפת העקומות, מתכוונים לקשר בין תופעות, שאפשר גם לצייר אותו על הלוח הירוק כקו רציף ויציב; בדרך כלל, קו כלשהו לא יזכה בתואר האבירות המהולל של „עקומה", אלא אם כן תומכת בו תיאוריה ומאוששות אותו עובדות סטאטיסטיות. בנובמבר 1985, לפני עשרים ושבע שנים, פירסם מרצה לכלכלה ממוצא אוסטראלי, אי.וו.פיליפס, מאמר מלומד ביותר בכתב־העת „אקונומיקה", שבו טען כי הביקוש לעבודה כמותו כביקוש למוצרים: ככל שהמחיר עולה, הכמות המבוקשת יורדת. מהו מחיר העבודה? השכר. מהי כמות העבודה? התעסוקה. תקופות של עליות־שכר מהירות, הוכיח פרופ' פיליפס באמצעות סדרות ארוכות של נתונים, שהתחילו באמצע המאה שעברה וסופן באמצע המאה שלנו, הן גם התקופות של אבטלה נמוכה, ולהיפך. החידוש המבריק במאמרו של פיליפס היה בגילוי הקשר השלילי המובהק בין קצב הגידול של השכר הנומינאלי (ולא הריאלי) לבין רמת התעסוקה, ולכן בין קצב האינפלציה לבין רמת התעסוקה. בתוספת אי־אילו הנחות מקובלות, אך מעייפות בפירוטן, נתגלגלו מימצאיו של פיליפס לתורה סדורה אשר גרסה, כי הוכח קיומו של אותו „קשר רציף ויציב" בין קצב האינפלציה לקצב הצמיחה הריאלי של המשק, והוא קשר שלילי. ומכאן התפריט: כמדינאי כלכלי אתה יכול לבחור לך כל צירוף הקרוב ללִיבך של אבטלה ואינפלציה. אם טעימה לך אבטלה במנה קטנטנה, כל מה שעליך לעשות הוא לדאוג לכך שעליות השכר הנומינאליות יהיו איטיות, ואם טעימה לך אינפלציה רק כפירור, כל מה שעליך לעשות הוא לרסן את הפעילות הכלכלית ולגרום לגידול באבטלה. אבל לעולם לא תוגש, אתה הסועד על שולחננו, משני העולמות גם יחד, מאינפלציה גבוהה עם אבטלה גבוהה, או, להבדיל אלף הבדלות, מאינפלציה נמוכה ואבטלה נמוכה. אתה צריך לבחור.

שלום לך, פיליפס

לנו, שעברנו מאז איזה חמש או שש מלחמות, איזה עשרה או חמישה־עשר מהפכים כלכליים ואיזה מאה או שלוש מאות תוכניות כלכליות חדשות לגמרי, לנו נשמעים היום ההסברים החלקים של פרופ' פיליפס משונים וספרותיים. אבל בסוף שנות השישים זה היה שיא האסכולה, וגם מכשיר שלטי שימושי לניווט המשק. רוצה להילחם באבטלה? בבקשה, אבל האינפלציה הנוספת כלולה במחיר. אין מה לעשות. רוצה להילחם באינפלציה? בבקשה. אבל קבל נא, על חשבונך, את האבטלה הבלתי־נמנעת. אין מה לעשות, זה הולך ביחד.

מה שלא הלך ביחד היתה כמובן אינפלציה גבוהה ואבטלה גבוהה. צירוף כזה חרג לגמרי מן העקומה, ואף סתר את כל כובד משקלה של התיאוריה התומכת בה. הוא נראה, בעיצומן של שנות השישים השמנות, בלתי־אפשרי כמו ביצה מרובעת.

אבל שנות השבעים הטילו אותה. בסערה פרץ אל הסידורים הכלכליים מונח חדש: כפירה גמורה של המובן והרצוי גם יחד; תופעה כמעט איוביות: הסטאגפלציה, דו־קיום בשלום של אינפלציה מהירה מאוד ושל אבטלה גבוהה מאוד. עושה המדיניות הכלכלית, שזה עתה בלע את חוכמת התפריט אל־הפיליפס, ניצב לפתע בפני מערכת דילמות חדשה, עגומה במיוחד. „אם היפנה את מבטו לעבר צמצום האבטלה והפעיל אמצעים המרחיבים ביקושים, גרם להאצת אינפלציה; אם החליט לדכא את הפעילות הכלכלית לשבירת האינפלציה, הגדיל את האבטלה, הגדולה בלאו־הכי", כותב פרופ' גוטפריד האברלר, אחד מזקני הדור של הכלכלה הקלאסית, בסיפרו החדש, „בעיית הסטאגפלציה".

דילמה שכזאת לא נקרתה בדרכם של הכלכלנים לפני שנות השבעים, כאשר מחזורי העסקים עלו וירדו בגלים ברורים: ירידות שירים בעת שפל, עליות מחירים בעת גאות. אבל הסטאגפלציה העמידה אתגרים (או מוטב נאמר: שמה אבני־נגף) בדרכו של מדע הכלכלה, שרץ לעבר הבנה טוטאלית של מיסתורי האורגניזם המשקי — והמדע נתמלא חימה, רוגז וקיטור דחוס. לא די שהמציאות היתה עגומה, גם לא היה לה הסבר מניח את הדעת. הפוליטיקאים, שבעת צרה נזכרים בתכיפות מראינה ביועציהם הכלכליים, דרשו לדעת, הכיצד ניתן לפייס את האלים ולשנות את הגזרות: מה החטא ולמה עונשו. אך לכלכלנים, כמו לאלכימאים, לא היתה בעשור שעבר התשובה למקום הימצה של הציבור הכחולה. הם פרשו ידיים והפריחו תיאוריות.

רובן נבלו. אלה ששרדו, גם הרחיבו דעת וגם סיבכוה. ועוד איך סיבכוה: מי שהפסיק לקרוא כתבי־עת מדעיים כלכליים לפני עשור ושב אליהם היום, צולל מייד לעמקים של נחלים תיאורטיים רבי־זרמים, שאלף מעיינות להם, ולכל אחד קצב פעימות משלו, סודות כמוסים משלו. קשה, באמת קשה להיות כלכלן בימינו.

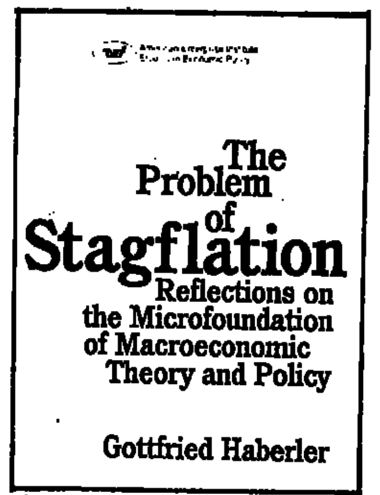

גוטפריד האברלר – „טעויות אנוש"

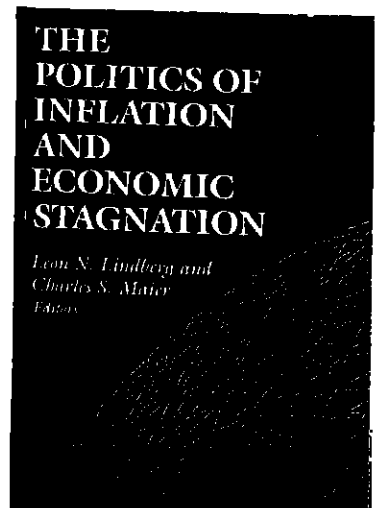

מאייר ולינדברג – כלכלה מוסדית

שלום לך, פוליטיקה

שלושה ספרים שיצאו לאור בחודשים האחרונים בארה"ב, יש בהם סיכום פרספקטיבי של תופעת הסטאגפלציה, המהלכת עדיין כרוח רפאים מעל המערב. האחד, שצוטט כבר ברשימה הקודמת, הוא סיפרם של הפרופסורים ברונו וזקס „כלכלת הסטאגפלציה הכלל־עולמית"; השני צוטט למעלה („בעיית הסטאגפלציה", מאת גוטפריד האברלר) והשלישי יצא לאור הקיץ בהוצאת מכון ברוקינגס ושמו הארוך חושף את כיוונו הכללי: „הפוליטיקה של האינפלציה והסטאגנציה הכלכלית".

לא אעז לסכם כאן, אף לא „בקצרה", את שלושת הספרים הללו. הם עשירים מדי, שלמים מדי לתימצות. מחבריהם רחוקים איש מרעהו באמונותיהם הכלכליות. ברונו וזקס ישוייכו וודאי לאסכולה של תלמידי קיינס החדשים; מחברי הספר היותר־פוליטי בהוצאת ברוקינגס (שהוא אסופת מאמרים עבה) שייכים למה שמכונה „כלכלה מוסדית" והאברלר הוא כסף הכל שמרן מצוי. ואף על פי כן, על אף היותם שונים כל כך בשיטות הניתוח, בבניין הטיעונים, במידת ההסתמכות על סטאטיסטיקות או תיאורים סוציולוגיים, על אף היותם יוצאים ובאים אצל תרבויות כלכליות רחוקות זו מזו, בסיום הדרך הם מגיעים למסקנות המפתיעות בזהותן.

כותבים ברונו וזקס: „תיאוריה מאקרו־כלכלית, ותהית קיינסיאנית או מוניטאריסטית, נטתה זמן ממושך להניח, כי מודל בסיסי אחד ישים לכל המשקים. אבל יהיה זה רק טבעי לטעון להיפך: כי תיאוריה המתארת את תגובתה של מדינה (לזעזועים כלכליים) יכולה להתנסח רק אם נלקח בחשבון המבנה המוסדי המיוחד שלה... בחברה דמוקראטית, שבה נחוץ מיתון תביעות השכר הריאליות, מיתון המהווה את המפתח להתאמה כלכלית, דרוש סוג של אמנה חברתית חדשה — אם אין רוצים לבחור בהאצת אינפלציה, או באבטלה דיסיפרטית. אמנה כזו תלבש דמות של משא־ומתן משולש בין הממשלה, המעסיקים והאיגודים המקצועיים, שבו יוסכם יחדיו על מיסים, שכר ומדיניות של הכוונת הביקושים במשק.

כותבים מאייר ולינדברג, עורכי אסופת המאמרים בהוצאת ברוקינגס: „אנו מאמינים, כי אי־אפשר להבין את הסטאגפלציה בלי לנתח את המבנים החברתיים והיריבויות הפוליטיות. תוצאות כלכליות לא ניתנות להבהרה בלי שתישקל כראוי העוצמה של האיגודים המקצועיים, של הביזנס הגדול ושל הממשלות... כאשר האיגודים המקצועיים גדלים ומתרחבים להיקף כלל־לאומי, ומנהיגיהם מתחילים לראות את גורל כלל המשק כחלק מעניינם־הם הם יקרינו ריסון בתביעות שכר והתמתנות. מפלגות הפועלים הסוציאל־דמוקראטיות אף נמצאות בשלטון, יגבר הדחף וההכרה לנסות לקדם אינטרסים כלכליים כלל־לאומיים על־ידי לוגיקה של שיתוף („קואפרציה") ולא לוחמה... כיוון שמבחינה פוליטית ומוסברית כאחת לא ניתן להפריד את ההחלטות על השקעה, צמיחה וחסכון מן המאבק על חלוקת ההכנסות במשחק, אנו משוכנעים כי הכלכלות הקאפטיאליסטיות בנות זמננו, דמו־קראטיות ופתוחות, חייבות להתאים את עצמן לשינויים המשקפים את פיזור העוצמה בחברה. הכוונה לגישות פוליטיות שהצליחו ביפאן, בשוודיה או באוסטריה: מדיניות השקעות המכוונות להגברת התעסוקה, ושיתוף העובדים בעשיית המדיניות ברמה הלאומית. החלוקה הפשטנית בין מה ש„פרטי" למה ש„ציבורי" אינה ישימה עוד במקומה דרוש קונסנזוס פוליטי חדש לדיכוי אינפלציה וחידוש הצמיחה..." (עמ. 50 ו־572 עד 586).

ולבסוף אומר לנו האברלר, גם הוא, אפילו הוא, כי טעותם הבסיסית של אנשי האסכולות השמרניות והקיינסיאניות היתה ההנחה שהכוחות הכלכליים מצויים בתחרות משוכללת ובשווי־משקל, ולכן הסטאגפלציה ניתנת להסבר, כ„שורה של טעויות אנוש", גם אם ממשיכים לרבוץ בעולם הכלכלי הקלאסי של שווקים ומתנקים אחר כל יום מסחר, כמו צלחות לאחר הזלילה הגדולה. לא ולא מתנגד האברלר, העולם שבו מתחוללות הדראמות הכלכליות הגדולות מלא וגדוש במונופולים למיניהם, בעלי עוצמה פוליטית רבה, המחרידים „נוקדשות מוסדית" למערכות המשק. הפתרון של האברלר נראה לפחות נאיבי גם על פי ניסיונו־הוא (פירוק ושבירה של האירגונים הכלכליים הסקטוריאליים, כייחור האיגודים המקצועיים והתעשיות המוגנות), אך טעם החידוש שבניתוחיו אינו פג רק מפני שהמליח יותר מדי את מסקנותיו.

הלקח של הסטאגפלציה בכלכלה כמדע הוא שאין להשתעבד לתיאוריה אחת ויחידה. הלקח של הסטאגפלציה בכלכלה כפוליטיקה הוא, שאין המדיניות הכלכלית הפועלת בכפייה ובכוח משיגה את יעדיה, ואם היא משיגה אותם, המחיר גבוה מדי. עדיף לשתף ולהסכים ביחד.

והקורא הוותיק של מדורנו הכלכלי ייזכר כאן בוודאי בסיפרו של פרופ' מרטין וייצמן, „כלכלה שיתופית"; אבל אליו נחזור ברשימה הבאה.

הספרים המוזכרים ברשימה:

● THE POLITICS OF INFLATION AND ECONOMIC STAGNATION; LINDBERG AND MAIER: EOL: THE BROOKINGS INSTITUTION; 1985.

● ECONOMICS OF WORLDWIDE STAGFLATION; BRUNO AND SACHS: HARVARD UNIVERSITY PRESS, 1985

● THE PROBLEM OF STAGFATION, G. HABERLER, AMERICAN ENTERPRISE INSTITUTE, 1985.

טור החדשות

עודפי נזילות גדולים בבנקים

עודפי נזילות של כ־200 — 250 מיליארד שקל נצברו בימים האחרונים בבנקים מסחריים. עודפים אלה הם תוצאה של ההזרמה הממשלתית בראשית החודש, הן לספקים והן לתשלום משכורות. בגלל הריבית הנמוכה שמשלמים כיום הבנקים למפקידים, מחזיקים עתה שכירים רבים את כספי המשכורות בחשבונות עו"ש, ואינם מעבירים אותם לתפ"ס או לפק"מ.

בבנקים סבורים שאם תהיה הפחתה נוספת בריבית, לקראת אמצע החודש — לא יהיה מנוס מביטול תפ"ס ופק"מ בסכומים נמוכים, והעלאת תשלום ריבית על יתרות זכות בחשבונות עו"ש. כיום משלמים ברוב הבנקים 1.2 אחוז לחודש על יתרות בחשבון עו"ש. במסגרת ההסדר המחייב את הבנקים לשלם ריבית של 40 אחוז לפחות מריבית ה„פריים" במשק.

ריבית זו נחשבת לנמוכה יחסית לריבית הפק"מ, שהיא מינימום 1.0 אחוזים לחודש, אך רוב הבנקים משלמים לפחות 1.8 אחוז במסלול זה.

אייל שגב

הבנקים לא יצמצמו האשראי ללקוח הבודד

הבנקים העבירו בימים אלה הנחיות לסניפים, בדבר ההוראות החדשות של בנק ישראל, המתייחסות למתן הלוואות ללקוח בודד.

מן ההנחיות עולה, כי לקוחות גדולים, שקיבלו בעבר הלוואות החורגות מההוראות החדשות, לא ייאלצו לצמצם את היקף האשראי שקיבלו בעבר, אך הבנקים לא יורשו להגדיל להם את ההלוואות בעתיד.

כזכור, הורה בנק ישראל לבנקים להגביל את ההלוואות הניתנות ללווה בודד. לפי ההנחיות אסור לתת ללווה אחד הלוואה העולה על 15 אחוז מהיקף ההון העצמי של הבנק, ולקבוצת לווים (קונצרנים) אסור לתת הלוואה העולה על 30 אחוז מההון של הבנק.

בהנחיות לסניפים מפרטים הבנקים את רשימת הלווים הגדולים, לגביהם יש להגביל את מתן האשראי. המדובר בדרך כלל בקונצרנים הגדולים והחברות גדולות, שחלקן נקלעו באחרונה לקשיים.

מכבי ת"א הגיעה להסדר עם מס־הכנסה

נציב מס־הכנסה, יאיר רביבוביץ, הגיע בימים אלה להסכם עם יו"ר אגודת מכבי תל־אביב, אלוף בוקשפן, על תשלום חובות האגודה. בין הצדדים סוכם כי מכבי תל־אביב תשלם החל באפריל 1985 את כל מיסיה כדין למס־הכנסה, כולל העברת הניכויים במועד. כן היא תשלם כל חודש 10 אלפים דולר נוספים על חשבון החוב. הצדדים סיכמו ביניהם כי בתוך שלושה חודשים יוסכמו החובות אשר לגביהם יש עדיין חילוקי דיעות על גובה החובות.

לאחר סיכום החובות יוחלט על צורת התשלום.

אייל שגב

תושבי השטחים

מעדיפים לעבוד „בבית"

לשכות העבודה ברחבי הארץ אינן מסוגלות כיום לגייס עובדים מהגדה ומעזה. בלשכות יש הזמנות לתוספת של אלפי עובדים, אולם אין באפשרות הלשכות לגייסם. מסתבר כי יש כיום בגדה וברצועה עודף ביקוש לעובדים והתושבים מעדיפים לעבוד שם בשכר גבוה יותר מאשר להגיע לתחומי ה„קו הירוק".

בישראל מועסקים כיום, באמצעות לשכות העבודה, כ־45 אלף ערבים מהשטחים וכ־20 אלף עובדים נוספים מגיעים באורח בלתי־מאורגן ובלתי־חוקי.

יש לציין כי בקרב עובדים אלה קיימת תחלופה גבוהה ביותר, אשר נעה סביב 5,000 לחודש, וקשה לגייס במקומם אחרים. יש להטעים כי עובדים ישראלים מובטלים אינם מוכנים לעבוד בתעסוקות של עובדי השטחים, ולכן יש צורך לגייס עובדים מהשטחים.

א.ש

הפנסיות לגימלאים שמרו על שיעור עלייה ריאלי

„הפנסיות לגימלאים המבוטחים ב„קרן מקפת" שמרו על שיעור העלייה הריאלי של מדד יוקר המחייה, ולא חלה בהן שחיקה כבשאר משכורות השכירים במשק". דברים אלה אמר אתמול עו"ד יצחק שילון, מנכ"ל „מקפת", בכנס הסברה שערכה הקרן בתל־אביב. עו"ד שילון דיווח כי „קרן מקפת" שילמה בדצמבר לפנסיונרים המבוטחים בה תוספת של 42.8%, בהתאם להצטברות המדד בחודשים האחרונים.

עו"ד שילון הוסיף, כי כדי לשמור על רמת השכר העתידית של המבוטחים ב„מקפת" דואגת הקרן מאז 1979 לבטח את שכר חבריה על כל רכיביו ולא רק את שכר היסוד, ובכך לא נפגעת הכנסתו הריאלית של המבוטח בעת יציאתו לגימלאות.

הכנס, בו השתתפו למעלה מ־250 נציגי הנהלות המפעלים והוועדים המבוטחים בקרן באיזור תל־אביב, הוא אחד מסדרת הכנסים והסדנאות המקצועיות שעורכת הקרן ברחבי הארץ, במטרה להביא לידיעת מבוטחיה את מכלול העדכונים בנוהל ובתקנות הקשורים לנושאי הפנסיה.

מנכ"ל הקרן דיווח על עלייה משמעותית במספר המבוטחים בקרן בשנת 1985, שבמהלכה הגיע מספר חברי הקרן ל־130,000 ובה הצטרפו בין היתר ל„מקפת" מפעלים כסאיטקס ו„כזק".

בכנס הוצגה מערכת ממוחשבת חדישה, שהוכנסה לאחרונה לקרן. המערכת תאפשר לתת לכל מבוטח תמונה מלאה ומעודכנת על מצב זכויותיו וחישובי משכורתו לצורך הפנסיה, וכן דיווח מתאים למפעלים. המערכת תופעל מ־1.1.86, במקביל לכניסת השקל החדש.

איגוד לשכות המסחר דורש המשך הפחתת ההורדה

איגוד לשכות המסחר שיגר אתמול מכתב לשר־האוצר יצחק מודעי, ובו הוא תובע להמשיך במדיניות של הפחתת חובת ההפקדה.

כזכור החליטה הממשלה, כי חובת ההפקדה על היבוא תפחת מדי חודש בשיעור של 3 אחוזים, עד לביטולה המוחלט.

בתחילת נובמבר הגיע ההיטל לרמה של 18 אחוז, והיה אמור לרדת בתחילת דצמבר לרמה של 15 אחוז.

אולם התברר כי ההיטל לא הופחת החודש ונשאר ברמה של 18 אחוז.

ראשי איגוד לשכות המסחר טוענים כי היה צורך להפחית את ההיטל, שכן הדבר מביא לשמירת יציבות המחירים במשק. מאז יולי ירד ההיטל בשיעור של 15 אחוז, וירידה זו קיזזה את עליית שערן של המטבעות האירופיים, דבר שאיפשר לשמור על יציבות מחירי המוצרים המיובאים.

במכתב נאמר גם כי נסיגת הממשלה מהמשך הפחתת ההיטל נוגדת התחייבות קודמת שלה בעניין זה.

א.ש.

אושרו השקעות חדשות ב־12.5 מיליון דולר

מנהלת מרכז ההשקעות במשרד התעשיה אישרה אתמול הקמת והרחבת מפעלים חדשים בהיקף של 12.5 מיליון דולר. המפעלים יוקמו בכל הארץ, ובעיקר באזורי פיתוח ויגיעו לייצוא כולל של 11 מיליון דולר, ותוספת המועסקים בהם תהיה של 110 עובדים.

יד זרה בכיס שלך

בחודשים האחרונים פקד את ירושלים גל של חטיפות תיקים וארנקים מתיירים. רוב המקרים התרחשו במוקדי התיירות הנוצרית ורוב הקורבנות: תיירים קשישים, בעיקר נשים

מאת בצלאל עמיקם

אלה, תיירת בריטית בגיל העמידה, יצאה לרחוב הראשי שוקק חיים של ירושלים המזרחית קרוב לשער שכם. כשליבה טוב עליה, חלום חייה התגשם. היא מסיימת ביקור בארץ הקודש, שבמהלכו פקדה את המקומות הקדושים וחשה בהתעלות שהעניק לה הסיור בן עשרת הימים בישראל.

את השעות הספורות שנותרו לה עד לצאתה לנמל־התעופה החליטה להקדיש לקניית מתנות לבנה ולכלתה שנותרו בלונדון הגשומה והקרה. היא התמהמהה מעט ליד חלון־ראווה של חנות מהודרת למזכרות, כדי לבחון את המוצרים, כשלפתע הבחינה בצללית של צעיר הפוסע בעקבותיה. בטרם הספיקה להסב ראשה לאחור, זינק הצעיר לעברה וחטף את תיק היד שלה. אלן זעקה בייאוש. נוסף לכספה היו בתיק דרכונה וכרטיס־הטיסה שלה, ומה תעשה בעיר זרה כששעת ההמראה ממשמשת ובאה.

מקרן הרחוב הגיחו שני צעירים ודלקו אחר החוטף. לאחר קרב קצר, לכדוהו והושיטו לתיירת ההמומה את התיק שנחטף ממנה, בטרם ייעלמו עם הגנב חזרהו במניה. "אנו בלשים של משטרת ירושלים ואנחנו שמחים להחזיר לך את רכושך".

שלמה אוחיון, ראש היחידה למניעת כייסות במשטרת ירושלים, זכה בחודשים האחרונים להרעפת דברי תודה מתיירים לא מעטים שארנקיהם נגזלו מהם, על לכידת מבצעי הפשע והחזרת השלל לבעליו.

אומר אוחיון: "בחודשים האחרונים פקד אותנו גל של חטיפות תיקים וארנקים מתיירים. רוב המקרים התרחשו במוקדי התיירות הנוצרית, סמוך לבתי־המלון וביציאה משערי העיר העתיקה. המכוייסים הם לרוב תיירים קשישים, בעיקר נשים, ונגנבים מהם כספים, המחאות נוסעים, דרכונים וכרטיסי טיסה. אנחנו החלטנו להציב מארבים ולהתחקות אחרי העבריינים ולכדנו לא מעטים על חם. התוצאה — ירידה משמעותית במקרים אלה".

אוחיון מסרב בעקשנות לגלות איך פועלת יחידתו הלכה למעשה, כי "טכניקה לא מגלים". הוא מציין רק זאת, כי אוכלוסיית הכייסים הפועלת בירושלים היא רב־גילית. ישנם ילדים רכים בני שמונה ותשע וישנם כאלה שבכבוד יכולים להיות סבים שלהם.

בסולם המקצועי אין הכייסות נמנית עם צמרת העיסוקים של אנשי העולם התחתון, אולם "מכה" רצינית בענף זה עשויה להכליל את הכייס המוצלח בראש טבלת קוצרי השלל. הכייסים פועלים לרוב בצמדים, כשעל איש המקצוע "מודבק" שוליה. בנוסף לשיעור המעשי עליו לדווח ולהזהיר את הכייס מכל דבר חשוד בשטח.

אוחיון אומר, כי הקהל הנופל קורבן לכייסים הוא ברובו מבוגר. ניתן גם לסווג את האוכלוסיה הנשדדת לשני סוגים עיקריים: השיכבה החלשה ותיירים. "בסופרמארקטים ובחנויות היוקרה כמעט ואין מקרי כייסות. אלה שנפגעים הם קשישים, גברים ונשים, ההולכים לשוק או מצטופפים באוטובוסים. תיירים צעירים הנושאים על גבם תיקי גב גדולים, שארנק מבצבץ מהם, הם טרף קל. המבוגרים לא חשים בדרך כלל שמישהו נצמד אליהם או נדחף לעברם, ואז שולף הכייס את ארנקם.

היש הבדל בין הכייסות במערב־ירושלים לזה שבמזרחה? מסתבר, כי ההבחנה ברורה. אדם שיכוייס ויפרוץ בזעקות במערב העיר — בשוק או במקום פומבי — מיד חשים לעברו עוברים ושבים ומנסים לעזור לו לאתר את הכייס או לרדוף אחריו. במזרח העיר הקורבן אלמוני יותר, זר לחושבים ולא מבין את שפתם. הם נסגרים בחנויותיהם ומתעלמים מהמקרה. ייתכן שהם חוששים מנקמה, אם יסגירו את הפושע או ידלקו אחריו.

אוחיון ואנשיו נתקלים במחזות קורעי לב של בשדרים, שכל עולמם חשך עליהם. לפעמים המדובר בקיצבה החודשית של הביטוח הלאומי ולפעמים בתעודות ומסמכים שהשגתם כרוכה בתלאות ובסבך ביורוקראטי.

לוכדי הכייסים בירושלים מתלוננים, כי החוק אינו מחמיר דיו עם העבריינים. רק מעטים נחבשים לתקופות מאסר ארוכות, עד שלוש שנים. הרוב יוצאים עם שלושה חודשי מאסר בפועל, ומיד שבים למקצוע.

ולבסוף, מוכן שלמה אוחיון להשיא לנו עצה טובה: שמרו היטב על ארנקיכם. ארנק בכיס האחורי מועד לגניבה, היזהרו בעת העליה לאוטובוס כשכולם ממהרים ונדחקים בשווקים ובמקומות המוניים. הזהירות משתלמת.

קח תעודת זהות — ומנע מכות רצח

משטרת ישראל מייעצת לך בתשדיר שירות: קח תעודת זהות. לפני שאתה מחליט להשאיר אותה בבית, תקרא מה קרה לגדי בשירי מבאר־שבע

מאת שלי יחימוביץ'

על רקע תשדיר השירות המשטרתי המייעץ בטון מנומס ומפויס "קח תעודת זהות ומנע אי נעימות", קשה שלא להיזכר בפרשת גדי בשירי מבאר־שבע.

גדי בשירי לא לקח תעודת זהות, וחטף מכות. בימים אלה מתנהלים שני משפטים בעניינו של בשירי. האחד — תביעה אזרחית שהגיש נגד שוטרים שהיכוהו. האחרת — בירור בבית־הדין המשמעתי של המשטרה.

גדי בשירי, סרן בצבא קבע, אזרח מהוגן ושומר חוק, הגיע לחופשת סוף־שבוע בביתו בבאר־שבע. בערב־שבת הלך לבית חברתו, וב־4 לפנות־בוקר שב לבית הוריו. בשירי, חובש כיפה ושומר מצוות, לא השתמש, כמובן, ברכב הצבאי שהיה ברשותו, ועשה דרכו ברגל כדי שלא לחלל את השבת. גירסתו של גדי בשירי על מה שהתרחש בקטע שבין בית חברתו לבין בית הוריו — מובאת במירוט בכתב־התביעה, שהגיש פרקליטו, עו"ד דור, נגד השוטרים — מפקח ניסים דבורה והשוטר ברנרד ברמי.

אשבור לך את העצמות

וכך מתוארים הדברים בכתב־התביעה: כ־100 מטר לפני ביתו נעצרה ליד בשירי ניידת משטרה. השוטר ברנרד ברמי שהיה בניידת, שאל את בשירי לאן מועדות פניו. בשירי השיב, שהוא בדרכו לביתו. ברמי ביקש תעודת־זהות. בשירי ענה, כי אין ברשותו תעודת זהות, אולם הורה בעליסה בכל פרטיו האפשריים: שם, שם משפחה, כתובת, דרגה בצה"ל, שם אביו, עיסוקו של אביו.

בשירי הזכיר גם את שמותיהם של קצינים במשטרת באר־שבע, אותם הוא מכיר ועמם הוא בא במגע במסגרת עבודתו בצה"ל. הוא ביקש מברמי להתקשר לקצינים אלה, או למבצעים פיקוד דרום, כדי לאמת את הנתונים שמסר.

השוטר ברנרד ברמי סירב להיענות לבקשה, נאמר בכתב התביעה, ולא נקט בשום אמצעים, לרבות שימוש במכשיר הקשר שבניידת, כדי לנסות ולאמת את הנתונים שמסר בשירי. בשירי ציין את כתובתו וביקש מברמי שייסע לביתו, מרחק 100 מטרים ממקום עומדם, או שייתן לו, לבשירי, ללכת ולהביא תעודת קצין מביתו, זאת על מנת שלא לחלל את השבת בנסיעה בניידת.

ברמי סירב, ודרש מבשירי לעלות לניידת. בשירי המשיך להתחנן בפניו, כי ייתן לו ללכת ברגל לביתו. ברמי הודיע לבשירי, כי הוא "עצור ל־24 שעות".

בשירי ניסה גם אז לדבר על ליבו של ברמי, ולשכנעו כי טעות בידו, כי הוא סרן בצה"ל, וכי כל מבוקשו הוא לא לחלל את השבת. ברמי ענה לו: "אני לא מוכן לשמוע ממך שום דבר. אני אפצע אותך ואשבור לך את העצמות ואת השיניים".

כדי להדגיש את איומיו כופף ברמי את ידו של בשירי לאחור, הצמידו לגדר, והבטיח לו להכניסו לכלא. הוא הטיל את בשירי לארץ, שכב על גופו כשברכו לוחצת על אשכיו, והיכה אותו בכל חלקי גופו. ברמי גם שלח שוטרים לקרוא לקצין התורן, ובינתיים המשיך להפליא בבשירי את מכותיו.

בכתב התביעה נאמר, כי הקצין התורן, מפקח ניסים דבורה, הגיע למקום, מבלי לומר מלה סטר לבשירי פעמיים על פניו, תוך שהוא פוגע בעינו של בשירי, ונתן פקודה לשוטריו "קרימה, קפלו אותו וזירקו אותו לניידת".

דתיותו מוטלת בספק

בשירי ספג עוד כמה מכות לפני שהושלך לניידת וגם בניידת המשיך ברמי להכותו בכל חלקי גופו, באגרופים, בסטירות ובבעיטות, ללא אבחנה. מפקח ניסים דבורה, נאמר בכתב־התביעה, לא עשה דבר כדי לשים קץ למהלומות.

בשירי, שהגיע אל סף העילפון, לא הגיב אפילו פעם אחת על המכות שספג, ולא הרים את ידו.

"כתוצאה מהמכות שספג", נאמר בכתב־התביעה, "חש התובע כאבים בכל חלקי גופו וכן כתוצאה מההשפלה והזעזוע שעברו עליו, בעקבות האירוע, לא חזר לידי תפקוד רגיל בצה"ל במשך ימים רבים לאחר האירוע. למרות נסיונותיו החוזרים ונשנים של התובע להשתלב בעבודה הסדירה, הוא חש בחולשה, כאב־ראש בלתי פוסקים מלווים כאובדן שיווי משקל".

בתעודה הרפואית מרופאו הצבאי, נאמר גם, כי בשירי סובל מחרדה וממתח כתוצאה מהטראומה שעבר. בשירי פנה במכתבים לגורמים משפטיים ומשטרתיים. תלונתו נמצאת עדיין בשלבי בדיקה בבית־הדין המשמעתי של המשטרה. החקירה המשטרתית נגד השוטר ברנרד ברמי, אגב, נפסקה, משום שברמי עזב את המשטרה. בינתיים מואשם ברמי בהפצת צ'קים גנובים וצ'קים ללא כיסוי וגם את המשטרה עזב כשהוא מותיר אחריו חובות, והלוואות שלא השיב לרבים משוטרי משטרת באר־שבע.

בשירי, כאמור, לא הסתפק בתלונה לקציני קבילות הציבור במשטרה. הוא גם תבע את השוטרים לתשלום פיצויים. ברמי לא הופיע לדיון, ובית־משפט השלום בת"א חייבו, שלא בפניו, לשלם את הפיצויים שדרש בשירי.

כעת מתנהלות הן התביעה האזרחית הן המשטרתית, ביחס למפקח ניסים דבורה בלבד. גירסתו של מפקח ניסים דבורה, כפי שהביא אותה פרקליטו, היא, כי בשירי שוטט בשעת לילה בלתי סבירה, סמוך לבית־החולים הפסיכיאטרי כששמיכה עוטפת את ידו. הוא היה ללא מסמכים מזהים, וסירב לעלות לניידת. המעצר, אומרים במשטרה, היה על־פי החוק, שכן כל אזרח חייב לשאת על גופו תעודה מזהה.

בשירי, כך נאמר, התנגד פיזית לעלות לניידת, והועלה בכוח. במשטרה גם מדגישים, כי דתיותו של בשירי מוטלת בספק שכן לא חבש כיפה בעת האירוע ולבית־החולים כבר לא חשש לנסוע בשל קדושת השבת. עוד אומרים שם, שבשירי נפנף בעובדת היותו קצין והתייחס בזלזול לשוטרים.

תודעת צדק אזרחית

העובדה שבשירי, אזרח מהוגן, ספג מכות נאמנות, אינה מוטלת בספק. את הפגם הכחול בעינו ראיתי במו עיני ימים מספר לאחר ההתרחשות. בשירי היה נכנס, ללא ספק, לסטטיסטיקת המוכים והשותקים, לולא היה חדור בתודעת צדק אזרחית, ובכוח וברצון להיאבק.

גדי בשירי, החליט "ללכת פרינציפ" עם המשטרה. מכתבים, תלונות, תביעה אזרחית, פניות לעיתונאים.

היום, שנה לאחר האירוע ההוא, בשירי לא שכח ולא יוותר. הפעם, לרוע מזלם של השוטרים, היה המוכה איש של עקרונות. כדרך כלל המוכים הם משולי החברה והם גם אומרים יפה תודה, כאשר משחררים אותם בערבות לאחר ההכאה. בשירי לא אמר תודה. היום, לא נותר לו אלא להצטער על שלא הוכל בתשדיר השירות המשטרתי המאלף כבר לפני שנה. איך אומרים בתשדיר ההוא? "קח תעודת זהות ומנע אי נעימות". במקרה של בשירי — "קח תעודת זהות ומנע מכות רצח".

נשיכה בחינם

מאת יואב אביב

כלב הזאב החל דולק אחר הכלבלב הקטן והצליח ללוכדו בדשא הסמוך לבניין בו התגורר דן (שם בדוי) בן השמונה. הזאב וכלב זאב נוסף, שהצטרף אליו בינתיים, החלו תוקפים את כלבלבו הקטן של דן וזה מיהר לסוכך על כלבלבו בגופו.

שני כלבי הזאב לא ויתרו והחלו נושכים גם את דן, כדי להגיע לכלבלב הקטן. לשמע המהומה נחלצה לעזרת בנה אמו של דן, והוא הועבר פצוע לבית־החולים כרמל לקבלת טיפול רפואי.

משטרת מרחב חיפה שהוזעקה למקום איתרה את בעליו של אחד מכלבי הזאב, שכנו של דן, יחיאל רוזנבלום, בן ה־53 משכונת אחוזה בחיפה, והחליטה להגיש נגדו תביעה משפטית בגין רשלנות, בטענה כי לא דאג לשים מחסום לפי כלבו.

שלשום זוכה יחיאל רוזנבלום בבית־משפט השלום בחיפה. השופט דוד גרשון אמר: "הנאשם אומנם עבר על פקודת הכלבת, אך התובע ביקש להרשיעו ברשלנות מופשטת, ודבר זה לא הוכח. התובע גם לא ניסה להוכיח, כי הכלב הינו כלב מועד. ולכן אין זה הוגן להרשיע את הנאשם בזוטות, ובלבד שתושג הרשעה בכל מחיר."

בתחילת המשפט גולל התובע את סיפורו בפני השופט, ודן בן התשע וחצי נקרא להעיד ולספר לבית־המשפט את אשר התרחש. השופט דוד גרשון, שהתרשם עמוקות מעדותו הכנה והמשכנעת של הילד, התייחס אליה בגזר דינו וכתב: "אילו כל העדויות המושמעות בבית־המשפט היו דומות בכנותן והגיונן תמימי וצורת אמירתן לזו של הילד, היה מקל הדבר רבות על בית־המשפט להגיע לחקר האמת."

השופט דוד גרשון לא חסך את שבט ביקורתו מהמשטרה, ואמר כי לאחרונה מרבה המשטרה להגיש תביעות נגד בעלי כלבים, וקבע כי הדבר הפך לנורמה המבזבזת את זמנו של בית־המשפט.

דבריו של השופט במשפט דל ערך זה מבטאים אולי טוב יותר מתריבה משפטים גדולים ומעניינים אחרים את תפקידו של בית־המשפט, והוא חקר האמת המוצגת בפני בית־המשפט. אף שהשופט מצא את העבירה בה יכול היה להרשיע את בעל הכלבה, לא עשה זאת, מאחר שהתביעה לא ביקשה זאת.

ועדת משנה לתכנון ולבניה עיריית באר־שבע
בעיריית באר־שבע
משרד מהנדס העיר
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
ניתנתבזה הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובניה באר־שבע בקשה למתן חריגה מקווי בניין בתכנית מפורטת.
מהות הבקשה: חריגה מקווי בניין המותרים לפי התכנית הנ"ל:
1. רח' השומר 7/1, גוש 38025, חלקה 39.
2. רח' מרכוס 3/4, גוש 38030, חלקה 1.
3. רח' השלום 70/1, גוש 38076, חלקה 1.
כל המעוניין לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרד הועדה המקומית בימים ובשעות שהמשרד פתוח לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע מענין החריגה רשאי להגיש התנגדות לבקשה האמורה תוך שבועיים מיום פרסומה של הודעה זו בעתון.
יעקב זמיר, עו"ד — מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניין, באר־שבע

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 107 בגוש 8274 רח' ויצמן מס' 109 בחריגה: עד 11% בניה, 48 ס"מ מקוי בנין צדדיים ו־1.03 מ' מקוי בנין צדדיים בקיר אטום בלבד.
את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה. בתיק בנין מס' 1709.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

מרחב תכנון מקומי כפר־סבא
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965
בדבר בקשה להקלה ושימוש חורג.
הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה 102 בגוש 6431, רחוב הס מס' 13, הקלה באחוזי הבנייה המותרים בקומה א'. אין חריגה באחוזי הבנייה המותרים לכל הבניין.
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הוועדה המקומית כפר־סבא, רחוב וייצמן 137, בשעות קבלת קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.
התנגדויות מנומקות ובשני העתקים אפשר להמציא לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.
יצחק ולר — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, כפר־סבא

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 293 בגוש 8233 רח' אפרים מס' 30 בחריגה. מבוקשת כהקלה: 97 ס"מ מקו בנין קדמי (כיישור קו בנין קיים) ו־95 ס"מ מקו בנין צדדי למרפסת הכניסה.
תוכנית 259/85 ותוכנית 308/85 גוש 8215 חלקה 165 רח' עובדיה 12 חריגה: 30 ס"מ מקו בנין צדדי. את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

מרחב תכנון מקומי כפר־סבא
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965
בדבר בקשה להקלה ושימוש חורג.
הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה 144 בגוש 6438 רח' המייסדים הקלות כלהלן: 1.5% מאחוזי הבניה 1.25% עבור תוספת קומה.
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הוועדה המקומית כפר־סבא, רח' וייצמן וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.
התנגדויות מנומקות ובשני העתקים אפשר להמציא לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.
יצחק ולר — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, כפר־סבא

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תיכנון מקומי כפר־סבא
הודעה בדבר אישור שינוי תוכנית מיתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה באישור שר הפנים, שינוי תכנית מיתאר מקומית הנקרא: "שינוי תכנית מיתאר מקומית מס' כס/2/8/ג'".
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6428 חלקות 155, 167—175, 358, 360, 364, 365, רחובות: וייצמן, המעפילים, חנה סנש, החיל.
עיקרי הוראות שינוי התכנית: קביעת דרכים, שטח ציבורי פתוח אזורים והוראות בנייה.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפירסומים מס' 3154 תשמ"ה עמוד 1266 ובעתון בוקר "דבר" מתאריך: 17.1.85 ובעתון ערב "ידיעות אחרונות" מתאריך 17.1.85 ובעתון בוקר נוסף "על המשמר" מתאריך 17.1.85.
שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הוועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ר. שיש — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

בבית המשפט המחוזי בחיפה

להוי ידוע כי הוגשו לבית המשפט, בתיקים המפורטים להלן, בקשות ליתן צווים המכריזים על צווי ירושה ו/או קיום צוואה ו/או מינוי מנהלי עזבון.

כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון, שאחת הבקשות מתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יגיש התנגדות להכרזה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

מס' התיק	שם המנוח/ה	תאריך הפטירה	שם המבקש/ת
ירושות:			
2186/85	פוסטורסקי שלמה	4.9.85	פוסטורסקי ברל
2192/85	גנוט היינריך	12.8.85	גנות בנו
2198/85	המרמן חיה	6.6.85	המרמן חיים
2202/85	גרוספלד שלמה	21.10.85	גרוספלד חיה
2206/85	זמורה עוריאל	3.9.85	זמורה אסתר
2208/85	כריטה משה	13.11.83	כריטה פורטונה
2216/85	צוקרמן רבקה רגינה	17.5.85	וולף גיולה
2221/85	שמידט ולרי	30.10.85	שמידט ליליה
2233/85	אבנרי שרגא	10.7.82	כנען בתיה
2239/85	ראובן חיים	28.9.83	ראובן רגינה
2244/85	צוציאשוילי אילושה	3.8.84	צוציאשוילי לנה
צוואות:			
2182/85	יוסופוב סמיון	26.7.85	יוסופוב צפרה
2184/85	גולדשטיין אדלה	18.3.85	גולדשטיין משה
2188/85	ורשבסקי פרנצישקה מני	6.4.85	צ'רני בנימין
2190/85	מיכאל פריץ לינדנר	23.3.85	חנה לינדנר
2194/85	בן חיל כתריאל מאיר	23.9.85	שטיין דניאל
2196/85	קליין יעקב	3.9.82	קליין פאולה
2200/85	דוידוביץ אריה	6.10.85	דוידוביץ אסתר
2204/85	בוהורוצקר יהודה	1.11.85	קליינר אבנר
2210/85	צופיה אלון (־ידרושה)	29.8.85	ברוך אלון
2212/85	קליפור יעקב	28.9.85	קליפור קלרה
2214/85	רינטראוב שמואל	15.10.85	ויינטראוב יעקב
2218/85	לוי אסתר	4.8.85	לוי דוד
2223/85	זוהר מזל	23.9.85	זוהר שלום

ב. גילאור, שופטת רשמת

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

08.15 קשת וענן: השמנונאים. 08.40 כלי מורות: ביניים 4. 09.00 ארץ מולדת: היציאה מן החומות. 09.20 מדעי הטבע (חט"ב): במצולות אוקינוס האויר. 10.10 אנגלית ה'. 10.30 הגיל הרך: רחוב סומסום. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית מדוברת. 11.30 מדעי הטבע (חטיבה עליונה): D.N.A שפת החיים. 12.00 אנגלית ח'. 12.25 הסטוריה על־סודי־העשרה: ראשית עידן התגליות. 13.00 אנגלית ט'. 14.00 הסיפור האמריקני הקצר — כמעט גבר: נער כושי בשם דיוויד רוצה להוכיח את גבריותו באמצעות האקדח. עקב כך הוא מסתבך עם מעבידו ועם משפחתו, יורה בטעות בפרידה האהובה עליו ולבסוף בורח מהבית כאשר איננו מסוגל לשאת בתוצאות. 14.40 צרפתית — LE JEUNE ET LE TRAVAILLE — ENTREE LIBRE. 15.00 רכבת ההפתעות — סרט אנימציה. 15.20 עוד סיפור. 15.30 נילס הולגרסון — פרק 23: המפגש עם ברבורי השחר: נילס ואווזי הבר באו לעזרת ברבורי השחר שקיניהם נהרסו בשיטפון. ברבורי השחר הגאוותנים לא שמחו לקראתם ותגרה גדולה פרצה ביניהם. תוכניתו של שושו השועל הערמומי לתפוס את נילס, לא הצליחה ואווזי הבר המשיכו בדרכם ללפלנד. 16.00 הזיה — בשידור חי. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי, מנחה: דן מרגלית.

טלוויזיה כללית

17.30 "סיפורים בראש" — תכנית שבועית. העמש יוצגו הספרים האלה: "הילד משמה", מאת תמר ברגמן; "סופה בין הרקלים", מאת סמי מיכאל; "ריייס עוברות", מאת אשר בינג; "נשים קטנות", מאת ל. מ. אלקוט. 18.00 "חבובטוף" — סדרת סרטים מצוירים 18.32 "מועדון הטף" הנמר הצהוב — בתכנית נשמע אגדה על הנמר הצהוב שהבריח את הנסיכה המפתקת להינשא לו. 19.00 "מפגש" תכנית דיון שבועית בענייני השעה (ערבית) 19.30 חדשות 20.02 ספורי צבים 20.30 "עשר שאלות מתוך אלף" 21.00 מבט לחדשות 21.30 "רפואה לעם" — סרט תעודה. הסרט צולם בדרום־מערב סין והוא מתאר את השיטות הרפואיות בסין, בערים וגם בכפרים. השיטות מגוונות, הרבה יותר ממה שאנו, אנשי המערב, יודעים על המקובל שם. צוות הבריטי מביא בסרט מידע חדש על מרשמי הרפואה לבריאות העם הסיני. 22.20 "כתוב בעיתון" — תכנית שבועית שעניינה ביקורת העיתונים בישראל. מגיש: מאיר שלו. 22.35 "כסו את פניה" — סדרת מתח חדשה. 23.25 "סוף ציטוט" — תכנית בענייני ספרות. מנחה: ירון לונדון. 00.05 פסוקו של יום חדשות

רדיו

קול־המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר". 07.07 "בוקר טוב" — מיצירות. צ'ייקובסקי: 2 מחולות מתוך "בעלי הקסם": מבוא ומזורקה: מחול מתוך "מוסה": מחול מתוך "הצעירה מארל". 07.30 "שחרית מוסיקלית" (ורשת א'): מוצרט: דיברטימנטו, רוסיני: מבוא, נושא ווריאציות לקלרנית ותז', מאהלר: 5 שירי ריקרט. רחמנינוב: רפסודיה על נושא מאת פגניני. שימנובסקי: סטבת מטר. 09.30 "קונצרט בוקר". 11.57 "מגישים שיר". 12.05 "מאזר הסרטיה" — רביעיית הפסנתר: ברהמס: רביעיה בלה מג'ור, אופ' 26. 13.00 "קונצרט צהרים": לולי: סוויטה לבלט, מוצרט: רביעיה בפה מג'ור, לאבוב וכלייקשת, ק' 370. בטהובן: קונצ' מס' 4, בסול מג'ור, לפסנתר ותז', שומאן: סימפוניה מס' 4, ברה מינור. 15.00 "מילון מוסיקלי". 15.05 "מפגשים מוסיקליים". 16.00 "אתנחתא" (שידור חי מימק"א — ימה: דניאל גורטלר — פסנתר. 17.30 "קונצרט מנחה": סמטנה: רביעית כלייקשת, מס' 1 בטי מינור. אנדרו לוידיווכרו רקיאם. שרה: בלדה לפסנתר ותז', קלוד בולינג: סוויטה לתז' קמי ולשלישיית ססנתר־ג'אז. 20.05 "ערב טוב": טלמן: סונטה בפה מג'ור, לחלילית וגיטרה. סטפני אוגוסטינו: שתי אריטות: "בואי אהובה", "הרועה"; טלמן: שני פרקים (אנדנטה ופרסטו) מתוך סונטה. מתורית ברה מג'ור, לחלילית וקונטינואו. 20.27 "מגישים שיר". 20.30 קונצרט החוף הסיטס' ים (שידור חי מתאטרון ירושלים): מוצרט. הפתיחה "חליל הקסם" קונצ' בסי במול מג'ור, לפסנתר ותז' ק' 456. רחמנינוב: סימפוניה מס' 2. 22.45 "מילון מוסיקלי". 23.00 "דור הזהב" — אמנים גדולים בהקלטות הסטוריות: "סיגטי בקונצ'רטי הגדולים" — תכנית שניה. הגולי: סונטה ברה מג'ור, אופ' 1, מס' 43 (עם ניקיטה מגלוף־פסנתר), בטהובן: קונצ' לכנור ותז', ברה מג'ור, אופ' 61 (התז' הסימפ' הבריטית/ברונו ולטר).

רשת א'

07.30 "שחרית מוסיקלית" (מועברת מרשת "קול־המוסיקה"). 09.30 "מפגש" — מגזין בשידור חי. 10.30 "רדיו קל". 11.10 השידור היומי לבתי־הס: "ידעתי ספר", והפעם: "תכר העתיק" — מאת א.ל. שטראוס. 11.30 "השכלה ודעת לכל": "גילאי הגן". 12.05 "ליבי במזרח". 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א. "טוב לכתוב" — עקיוה המאזינים המשוררים. לתכנית יוצרת: ב. "מעשה בלולי ה.." — מאת דבורה עומר. 14.45 לילדים הגדולים: "תהולקט" — כבהר מתכניות "תחול בסק". 15.25 עוזיה אלון מספר על גוף הארץ. 15.30 "קתדרא" — בית רדיו — והפעם: ד"ר תמר ברוניץ־קרוון — "על בובר והפסיכותרפיה". 15.53 "ספר חדש". 16.05 "צומת הנהרות־דתיכון". 17.12 "מגישים שיר". 17.20 "האוניברסיטה המשודרת": "צרפתית למתחילים". 18.06 "מנחת ערב" — משדר יומי להווי דתי ומסורת. 18.47 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 "שעור בתניא". 19.30 שידורים לעולים. 22.05 "חלומות באספמיה".

רשת ב'

08.05 "סעו לשלום". 09.05 "ביקור בית", עם רבקה מיכאלי. 10.10 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי. 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים. 13.00 "בחצי היום". 14.06 "יש עניין", עם גבי גזית. 15.05 "רגעי קסם" — שירים ישנים ואהובים. 16.10 "סעו לשלום" — מנחה: גדעון דהר. 17.10 "יומן כלכלה". 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגוון המשק והחברה. 18.06 "יש שאלות" — עם יצחק אלון. 18.51 היום בספורט. 19.00 "היום הזה". 19.35 השבוע בכנסת. 20.05 "שורשים" — מגוון לעניני פולקלור ועדות. 22.05 "צמוקים ושקדים" — שירים ביידיש. והפעם: שירים על מקומות ועיירות. 23.05 "בינינו לבין ע.מ.ע" — שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

14.06 "לי ולך" — שיר וברכה". 15.05 "חדש וחדיש ומחודש", עם שש עשרי. 16.05 "מוסיקה לעניין". 17.05 "הצגה יומית". 18.06 "קולי־בר" — שבועון פופ. 20.05 "מופע רוק", עם דליה כהן. 20.05 "משלנו" — שירים עבריים. 23.05 "הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: הביולוגיה של הוקנה: שריר השלד ושריר הלב. מרצה: פרופ' דוד גרשון. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 נכון לעכשיו, עם דן שילון. 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב. 12.05 להיט לתאמן. 13.05 כמגזן ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 פסק זמן. 15.45 "אלף המיטי" — סידרה מחיי הצבא, פרק חמישי: "עירת הקפה". 16.05 ארבע אחר הצהריים — שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 כוונת — מגאזין גלי צה"ל לענייני צבא וביטחון. 17.50 יומן ספורט. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.35 כוכב הערב. 19.05 "רדיו דרדיו", עם יואב קוטנר. 20.05 "רוק ישראלי". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: הביולוגיה של הזקנה (ש.ח.). 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 מהמרוף הקלאסי, עם דובי לנץ ואריאל כהן. 00.05 ציפורי לילה — עם רוני תורן. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב
אורלי: קולונל רדל — 6.00, 9.00
אסתר: שוטר עם כבוד — 4.30, 7.15, 9.30
בית לסין: אפוקליפסה עכשיו — 23.00; יום א' 19.00 סולו לטובה
בן־יהודה: הכו ואיש השלג — 4.30, 7.00, 9.30
גורדון: ז'אר פנטון — 4.30, 7.15, 9.30
גת: אהבתו של סוואן — 4.30, 7.15, 9.45
דקל: טוטסי — 4.30, 7.15, 9.30
דרייב־אין: הף מסשע — 7.15, 9.10; מלכודת לאשה אוהבת — 12.00
הוד: המטרה אמריקה — 4.30, 7.30, 9.10
מוזיאון ת"א: לרקוד עם זר — 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 1: העיר — 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 2: עיירת אירית — 4.30, 7.15, 9.30
פאר: רכבת תחתית — 4.30, 7.15, 9.30
פאריס: ברדי

רב־חן:
חן 1: הגונים — 7.30, 9.40
חן 2: רומן על כטות — 5.00, 7.20, 9.40
חן 3: קאל — 5.00, 7.25, 9.40
חן 4: בית־ספר לאסירים מתחילים — 5.00, 7.20, 9.40
חן 5: הגוקס — 5.00, 7.25, 9.35
צוותא: התמהוני — 20.00
שחף: שושנת קהיר הסגולה — 4.30, 7.15, 9.30
תכלת: יער האיזמרגד — 4.30, 7.15, 9.30
תל־אביב: נינג'ה אמריקאי — 4.30, 7.15, 9.30
לימור חדש: כבודו של פריצי — 4.30, 7.15, 9.30

רמת־גן ובגבעתיים
אואזיס: הגונים — 5.00, 7.15, 9.30
לילי: כבודו של פריצי — 7.15, 9.30
ארמון: בית ספר לאסירים מתחילים — 7.30, 9.40

רב־גן:
גן 1: שוטר עם כבוד — 5.00, 7.20, 9.40
גן 2: ברדי — 5.00, 7.15, 9.35
גן 3: יער האזמרגד — 7.20, 9.40
פנטסיה — 10.30, 12.30, 2.45
גן 4: רומן בהמשכים — 5.00, 7.15, 9.40

ירושלים
אדיסון: המטרה אמריקה — 4.30, 7.00, 9.10
בית אגרון: 18.00 נשים אוהבות; 20.00 לפתע ביום ראשון; 21.45 הרפתקאה היא הרפתקאה; 24.00 נשים אוהבות
בנייני האומה: כרויל — 6.00, 9.00
ספיר: הביזבוז הגדול — 4.30, 7.30, 9.30
הבירה: הנינג'ה האמריקני
אורגיל: בית ספר לאסירים מתחילים — 4.00, 6.45, 9.30
סמדר: טוסקה — 4.30, 7.15, 9.30, 8.30
אדרנע: הגונים — 4.30, 7.00, 9.00
כחיר כוול ביום ד'
מיטשל: שושנת קהיר הסגולה — 6.45, 9.00

חיפה
ארמון: שוטר עם כבוד — 4.30, 6.45, 9.00
אורה: הכבוד של פריצי — 4.30, 7.00, 9.15
אמפי: הנינג'ה האמריקני — 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: אמריאוס — 6.45, 9.00
חן: רמבו — 4.30, 7.00, 9.15
עצמון: רכבת תחתית — 4.30, 7.00, 9.15
פאר: הגונים — 4.50, 6.50, 9.15
רון: המטרה אמריקה — 4.00, 6.45, 9.00
קרן אור המשודרש: ראסטי ג'יימס — 4.30, 7.30, 9.15

נתניה
שרון: הגוקס — 7.00, 9.15

חולון
מגדל: השוטר מבגג מסטר — 7.15, 9.30
מבוי: הבובו הגדול — 4.30, 7.15, 9.30
מתנ"ס קרית שרת: אמריאוס
א' ב' ג' — 4.00, 7.00, 9.00
ארמון: נינג'ה בעל תשע הנשמות — 7.15, 9.30

בת־ים
עצמאות: הנינג'ה האמריקאי — 7.30, 9.30

הרצליה
היכל: הנינג'ה האמריקאי — 7.15, 9.30
מלון דניאל: גירושין נוסח הוליווד יום ה'; אפוקליפסה עכשיו יום ג', ה'

באר־שבע
וקו: תרגיל למרגל מתחיל — 7.15, 9.30

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ה', 5.12
תיאטרון הבימה:
פירוד זמני: 20.30
רובינזון קרוזו — בבימרתף: 20.30
התיאטרון הקאמרי:
מנקינים: 7.00, 9.00

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ה': 5.12 בשעה 20.00
יוזמות חשלום — ותמונת מצב
בשעה 22.22
ג'אז בצוותא'לה

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
הלוי — בלפור 9
חולון
אהרון — הוסיין 52
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' הפ"ג 28
נתניה
הנשיא — שד' ויצמן 36
פתח־תקוה
אסותא — ברון הירש 21
רמת־גן
אורים — אצל 67
תל־אביב
ארלוזורוב — ארלוזורוב 76
קופ"ח לאומית — הסטמן 4
חיפה
לאומית — חסן שוקרי 3

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
הדסה ע"כ — ילדים, עיניים
בקור חולים — פנימית, א.א.ג.
שערי צדק — נשים, כירורגית, אורטופדית

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל:
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—21.30. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות וחגים בין השעות: 11.00—21.00.
הכתובת: רח' ברדיצבקא 49, טל' 281649.
בחיפה: רחוב הנמן 26, קומה 2, טל' 523566, פתוחה מדי יום ביום, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.40 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
הגרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
רינגלבלום 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 285822, 294869.
מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרשותך. ואחר השוה, טל' 052־52432 בימים א'—ה' בין 17.00—21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111
ער"ן חיפה — טל' 04־538888
ער"ן באר־שבע — טל' 057־41811
ער"ן נתניה — טל' 053־35612
סילוק מוקשים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 1244, חדרה — 22444.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' בין 20.00—08.00, בימי ו' בין 15.00—08.00.
טלפונים: 03־433300, 03־433500.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111. פ"ת/רמלה — טל' 9211022. עפולה — 065־93334.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה': 7.30
בימי ו' וערבי חג: 7.30
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00
מכבי ברק 8:18
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00

מחיפה בת־גלים:
לירושלים — א'—ה': 7.00
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35
לירושלים 5.35, 18.38

„הנבחרת זקוקה למנהל שיידע לחנך את השחקנים"

מנחם הלר, היו"ר לשעבר של התאחדות לכדורגל, טוען בעקבות המלצות ועדת הבדיקה, שאין צורך במאמן זר אבל הכרח בוועדה מייעצת ★ שחקנים שאינם יודעים מה זה כבוד לאומי לא צריכים להיות בנבחרת ★ להפסיק מסעות־הפאר ★ רצוי לבנות נבחרת על תשתית של קבוצה אחת

מאת יצחק ויסהוף

„נבחרת ישראל זקוקה כ־יום למנהל שיעשה עבודה חינוכית בצד עבודתו המקצועית. אנו זקוקים למנהל, שיידע לחנך את השחקנים להכרה לאומית. הוא חייב להיות איש מקצוע טוב, אבל גם מחנך. מנהל, זה יוכל לעבוד עם מאמן ישראלי. יש בארץ מספיק מאמנים טו־בים המסוגלים לאמן את הנבחרת הלאומית ואין אנו זקוקים לחסדים של מאמנים מחו"ל" — דברים אלו אומר מי ששימש במשך שבע שנים יו"ר ההתאחדות לכדור־רגל, מנחם הלר.

הלר, שסיים את תפקידו בהתאחדות בשנת 1974, היה היו"ר שכיהן בתפקיד זה זמן רב יותר מכל יושבי־הראש, לבד מאחר, חיים גלובינסקי.

כיום משמש מנחם הלר בעל סוכנות נסיעות בפתח־תקוה, אך הכדורגל ממשיך להיות אהבתו הגדולה והוא מעורה בכל הקורה בענף זה. בעקבות פירסום דו"ח ועדת־הבדיקה לכשלון הנבחרת הלאומית מביע מנחם הלר את דעתו על חלק מהמסקנות.

מנחם הלר
עצות של יו"ר לשעבר

נקודת התורפה: השיטה

— האם היה הכדורגל זקוק לועדה מעין זו?

● הלר: היינו זקוקים לועדה, אך לא במתכונת של הועדה הנוכחית. אם היתה נבחרת ועדה המורכבת מאנשים ממיגזרים שונים, בתוכם אנשים שלא קשורים ישירות לכדורגל, היתה יעילה יותר. יש כיום מספיק אנשים בארץ המסוגלים לתרום מהידע שלהם והכל שלא התייעצו עמם.

— האם ההמלצה למנות מאמן זר לנבחרת מקובלת עליך?

● הלר: בארץ יש לנו מספיק מאמנים טובים שיכולים לאמן את הנבחרת. הבעייה היא לא המאמן אלא השיטה. נהוג אצלנו לבזבז כספים רבים במסעות מפוארים לחו"ל. במקום להשקיע את הכספים בנוער ובהקניית כושר גופני הוא מוצא על נסיעות מיותרות.

— האם יעזור צוות שיפקח על עבודת הנבחרת?

● הלר: צריך למנות לתפקיד זה אנשים מייעצים, שלא יהיו קשורים בטבור להנהלת הנבחרת. רצוי שתהיה ועדה כזו.

— האם בבחירת שחקנים צריך השיקול להיות שונה ממה שהיה נהוג עד היום?

● הלר: צריך לעבור, כמו שעברו בעבר, הנבחרת חייבת להתבסס על שלד של אחת הקבוצות הטובות ולשחקנים אלה לצרף את המצטיינים ביותר שיש לנו.

אחריות לאומית

— האם כל שחקן מתאים להיות בנבחרת ישראל?

● הלר: אחד הדברים החשובים שצריכים להנחות, את אלה המזמנים שחקנים לנבחרת חייב להיות שיקול חברתי. על השחקנים המוזמנים, מצטיינים כמובן, להיות בעלי הכרה לאומית, ובעלי אחריות רבה. אסור ששחקנים שיבואו לנבחרת ידברו רק על כסף ועל פרמיות.

— כיצד היית פועל אם הדבר היה נתון בידך?

● הלר: לא הייתי מתחיל בפיקוח רק על הנבחרת, הפיקוח חייב להיות על כל הכדורגל הישראלי. אם יעשו מחקר יגיעו למסקנה שכל השנה מתנהל בכדורגל הישראלי מסחר של קניית ומכירת שחקנים. לא הגענו עדיין למימדים של אנגליה, או איטליה. יש לאפשר פעם בשנה, או אחת לחצי שנה, העברות שחקנים, ולא כל שבוע. מה שקורה כיום הוא ששחקנים עוסקים במסחר ולעתים עושה רושם שהם שכחו מה המטרה העיקרית. לפיכך, הכרח לשבת ולעבור חוקה לאפשר לכדורגל להיות מקצועני ואפילו לתת לשחקנים להתארגן ולהכיר בהם כענף מקצועי. אם באגודות יהיה כך אין ספק שהנבחרת תצא נשכרת.

— אנו רואים ששחקנים משקיעים מאמץ בקבוצותיהם, ובנבחרת לא. מדוע?

● הלר: זו הבעייה שלנו. שחקנים הבאים לנבחרת רוצים לנסוע ולטייל. הם לא מודעים לגורל המשימה העומדת בפניהם. הדגל והכבוד לא משחקים אצלם תפקיד. לכן הייתי מפסיק עם מחנות־האימון, בתנאי לוקסוס, בחו"ל. הייתי מקדיש את הזמן לאימונים בארץ, ושם דגש על הקניית כושר גופני, כך ניתן אולי לשקם את הכדורגל הישראלי.

שטיגמן במקום ה־63 ליפשיץ לפני... גרוס

שחיין אייל שטיגמן — דירוג בטבלה העולמית

מאת דוד סיבור

לקראת סוף השנה מתפרסמות טבלות החישגים בשחייה העולמית. אם עד כה פורסם דירוגם של 100 השחיינים הטובים ביותר בעולם בכל מקצוע, הרי שהשנה חל שינוי והטבלות כוללות שמות של 140 שחיינים ושחייניות. הסיבה: התשתית האיכותית התרחבה והפרשי הזמנים זעירים ביותר.

אותנו, כמובן, מעניין מיקומם של שחייני ישראל. בטבלות של שנת 1985 מופיעים שחיינינו שבע פעמים: אייל שטיגמן מדורג במקום הטוב ביותר. בזכות הישגו 1:05.62 ב־100 מ' חזה (שיא מכביה), דירוגו במקומות ה־63־64! במרחק הכפול מדורג שטיגמן במקום ה־127. בהישג 2:25.20 דק'.

יוחאי ליפשיץ הוא המדורג השני הטוב ביותר. הישגו 4:34.60 דק' ב־400 מ' מעורב אישי מציב אותו במקום ה־89. מעניין שדווקא דירוגו ב־200 מ' מעורב אישי, אמנם במקום ה־105, אבל שימו לב. הוא ניצב לפני הגרמני מיכאל גרוס, הכוכב העולמי, שנמצא במישחה זה במקום ה־118!

שגב פורת מדורג פעמיים באותו המקום — ה־138. כל זאת בזכות הישגיו במשחה 400 מ' חפשי — 4:03.37 דק' ו־1500 מ' חפשי — 16:09.49 דק'.

לעומת הבנים יצוג הבנות הוא דל ביותר. השחיינית היחידה המדורגת היא הדר קליינמן, בת ה־15, שהישגה 2:19.89 דק' ב־200 מ' פרפר מציב אותה במקום ה־139.

זהו החלק הישראלי בטבלות העולמיות.

אמיל — כפי שהכרתיו

מאת שבח סלברט

בשבוע שעבר הלך לעולמו אחד מגדולי מתאגרפי ישראל בכל הזמנים, עמיאל (אמיל) אבינרי. דמות בולטת בחיי „תל־אביב הקטנה" בשנות השלושים. אמיל לא היה רק מתאגרף בעל שיעור־קומה. הוא התפרסם כמציל בחוף ימה של תל־אביב. מאות חבים לו את חייו, ובתוכם רעייתי חנה ואחותי לאה.

הכרתיו היטב מאותו מרחף ברחוב שלום עליכם בתל־אביב. נהגתי לדלג מעל גדרות החצרות שהפרידו בין רחוב סירקין, שם התגוררתי בנעורי, כדי לקצר דרכי לאולם האיגרוף של אמיל ולהתאמן במחיצתו.

את המועדון קרא על שמו של גדול המתאגרפים היהודים בכל הזמנים, היהודי־אמריקני בני ליאונרד, אלוף העולם בשנות העשרים במשקל קל. שותפו למועדון, וחברו בלב ונפש, היה יוסקה אהרונסקין. יוסקה לא היה מתאגרף. הוא פעל עם אמיל כמציל בחוף הים. המשכורות שקיבלו אז מעיריית ת"א לא היו משמעותיות לגבי השניים. נדמה היה שתפקיד המציל היה עבורם תחביב. הם נהגו לקפוץ על החסקה במהירות כדי למשות את הטובעים. אגב, החסקה היתה פרי המצאתו של אמיל.

מחלומות למוחמד נאגיב

אמיל עלה ארצה בשנת 1926 מברלין, שם למד את מלאכת האיגרוף. מטרתו היתה לפתח את הענף בקרב הנוער — וכך עשה.

בזמנו של אמיל היה האיגרוף ספורט פופולארי. הבוקס, כפי שנהגו לכנותו, היה מתחרה רציני לכדורגל. אלפים באו לבתי־הקולנוע, ביניהם קולנוע עדן ברחוב תל־אביב, או קולנוע גן־רינה הפתוח ברחוב בן־יהודה, שתכולתו היתה 2000 מקומות.

לכל קרב של אמיל עם בריטים או ערבים מלבנון, סוריה ומצרים נהרו אלפים, בעיקר לגן־רינה, שהיה צר מלהכיל את הבאים. מאות תפסו מקומות על המרפסות וגגות הבניינים הסמוכים, שהשקיפו על הקולנוע הפתוח.

באותם ערבים שאמיל כיכב בהם הופיעו מתאגרפים מעולים. ביניהם ברצוני לציין את גרבש, שהיה אלוף סוריה במשקל בינוני וחצי־כבד. גרבש היה נהג אוטובוס כרן.

אמיל אבינרי התמודד בעיקר במשקל בינוני, ואחר־כך עבר לחצי־כבד. הוא לא נוצח בכל קרבותיו. אחד מיריביו היה המצרי מוחמד נאגיב, שבראשית שנות החמישים היה בכת הקצינים שהדיחה את המלך פארוק, ונתמנה כנשיא מצרים. שופט הזירה הבריטי פסק תיקו באותו קרב, אםכי היה ברור לצופים שאמיל היה המנצח הבלתי־מעורער.

אהבת האיגרוף

אינני יכול לשכוח כיצד היה מסביר את מלאכת האיגרוף לנערים הרבים שבאו למועדונו הקטן והמטופח: „עמידה איתנה על הרגלים — זה העיקר. פעולת הרגלים היא המקנה את היתרון למתאגרף, נא לא לשכוח את זה"...

אמיל היה גבר חזק ונאה. נערץ על הכל. ג'נטלמן במלוא מובן המילה, תמיר ובעל הופעה מעוררת כבוד.

את אמיל פגשתי בפעם האחרונה לפני כשלושים שנה. בא לבקר את אביו הרב שהתגורר ברחוב הרב קוק בת"א. הוא ציין בשיחה עמי שמאוכזב מהזנחת האיגרוף. לדאבונו אין לו עם מי לדבר. יש לו רעיונות על החזקת האיגרוף לפעילות רבת־היקף, אבל אין שומע.

אמיל נעלם מהאופק. הסתפק בפעילות מגוונות, בעיקר של קייטנות, בביתו בכפר־שמריהו. אומרים שהמשיך לחלום בכדור־העוף כדי לשמור על שריריו.

מותו, בגיל 78, הזכיר לרבים את הספורט שהיה בארץ־ישראל זמן רב לפני קום המדינה. את אמיל בהופעותיו המרשימות ובנצחונותיו הטוטאליים. איש לא ניצל את הידע העצום שהיה אצור בו. ההפסד כולו שלנו.

טוטו דאמיקו הסתיים עוזב הבוקר לאיטליה

„טוטו" רודי דאמיקו־ הסתיים. המאמן האמריקני של הפועל רמת־גן ממריא הבוקר לאיטליה שם יחל באימון קבוצת סלורנס מהליגה השניה.

לאחר שקיבל דאמיקו את הודעת הפיטורין שלו מהפועל רמת־גן נעשו פעולות רבות כדי להחזירו לפעילות. אתמול בשעות הבוקר נדמה היה כי דאמיקו ישוב לאמן את הקבוצה אך המאמן הפתיע את הנהלת הקבוצה כשהודיע להם בצהריים כי מחר הוא עוזב את הארץ.

מזכיר קבוצת הכדורסל של הפועל רמת־גן, קובי שוחט אמר אמש: „כשדאמיקו היה באירופה הוא סיכם עם הקבוצה האיטלקית. לא נראה לי שנעשו דרים בין לילה. כל הסיפור עם הדרישות שלו היה קשקוש אחד גדול".

מי יאמן את הפועל רמת־גן? „נכון להיום אמיר שמר שהיה עוזרו של רודי. בהתייעצות שהיתה הוחלט כי אמיר ישמש כמאמן הקבוצה ואיתו נצא למלחמה" כך קובי שוחט.

רודי דאמיקו נכח אתמול בשעות הצהריים באימון הפועל ר"ג. דאמיקו לא עסק באימון. הוא הגיע כדי להפרד מהשחקנים שקיבלו את הודעתו בתדהמה. „אף פעם לא משעמם בהפועל ר"ג. תמיד יש משהו חריג. אני מופתע שרודי הלך. הוא היה מאמן שהתאים לנו ועובדה שאיתו ניצחנו משחקים שלא חלמנו לנצח אותם" אמר בצער סטיב שלכטר שחקנה הותיק של הפועל ר"ג.

רודי דאמיקו עצמו לא רצה להגיב על יציאתו לאיטליה ועזיבתו את ישראל: „אין לי טינה כנגד הפועל רמת־גן. אני רק יכול להצטער שאנשים מסויימים בקבוצה סבלו מחוסר סבלנות. אולי בעתיד אשוב לאמן בישראל אך לא את הפועל ר"ג. למדתי כמה לקחים שאני שומר לעצמי".

ג'ו קופר לדין משמעתי

מאת יצחק ויסהוף

ג'ו קופר, הענק של הפועל חולון, יועמד ביום חמישי הבא בפני בית הדין המשמעתי של איגוד הכדורסל.

קופר הואשם ע"י שופטי משחק רבע הגמר בין הפועל חולון למכבי חיפה, דוד דגן ויצחק רמות, כי בדקה ה־33 נתן מכה — ללא כדור — לתומר שטיינהאואר, שחקנה של מכבי חיפה.

קופר לא ישחק ביום שני במשחק הליגה של הפועל חולון נגד... מכבי חיפה.

0:0 במלבורן וסקוטלנד למשחקי הגמר במכסיקו

נבחרת הכדורגל של סקוטלנד זכתה בכרטיס ה־24 והאחרון למשחקי מכסיקו כשסיימה באיצטדיון אולימפיק פארק במלבורן בתיקו אפס עם אוסטרליה.

היה זה משחק הגומלין בין שתי הנבחרות על זכות ההופעה במשחקי גמר גביע העולם במכסיקו. במשחק הראשון שהיה לפני שבועיים בגלאזגו, ניצחו הסקוטים 0:2.

הטוב בשדה היה שוערה של סקוטלנד, ג'ים לייטון מקבוצת אברדין שבאחור מוינוקיו הציל שער בטוח.

הנבחרת הסקוטית כללה הפעם רק שלושה כדורגלנים, שאינם מככבים במולדתם. הקפטן גרהאם סונס שהופיע בפעם ה־50 במדי הנבחרת והמשחק בסמפדוריה גנואה. החלוצים דייויד ספידי מצ'לסי ופרנק מקאבני מווסטהאם.

הגרלת המשחקים תתקיים ב־15 בחודש במכסיקו־סיטי. איטליה תפתח את רשימת המשחקים ב־31 במאי 1986 באיצטדיון „אצטק" במכסיקו־סיטי, מול הנבחרת שתסומן בהגרלה בסיפרה 2.

שינוי מהמקובל עשוי להיות מונהג בתום משחקי הסיבוב הראשון בשש הבתים המוקדמים. ההצעה של פיפ"א, כי שש הנבחרות שיתפסו את המקום השלישי בבתיהן, ייאבקו בשיטת „הפליי־אוף" במשחק שיימשך 30 דקות בלבד, 15 כל מחצית. הארבע הראשונות במשחקים אלה, (בסיכום הנקודות, הפרש השערים, מירב השערים והתיקו) יצטרפו ל־12 הנבחרות שיעלו מן הבתים (המנצחת והסגניתה מכל בית) ו־16 הנבחרות יתמודדו בסיבוב השני בשיטת הנוק־אאוט. המפסיד יוצא.

כך היה נהוג ב־1938 בצרפת, כאשר כבר בפתיחת התנהלו המשחקים בשיטה זו. לא יתקיימו משחקים חוזרים. אם בתום 120 הדקות לא תושג הכרעה, ייקבעו בעיטות עונשין מ־11 מטרים, שמונה המנצחות יעלו לרבע הגמר.

ליברפול לגמר ה„סופר־קאפ"

קבוצת הכדורגל ליברפול, עלתה לגמר גביע ה„סופר קאפ" האנגלי, לאחר שניצחה את טוטנהאם 0:2.

את השערים הבקיעו, קווין מקדונאלד בדקה ה־19 ופול וולש בדקה ה־34.

הטורניר על ה„סופר קאפ" נערך כתחליף למשחקי גביע־אירופה, בו נשלו כל הקבוצות האנגליות בעקבות „אסון בריסל".

המוליכה בליגה השניה, פורטסמות, נוצחה על ידי ברדפורד 2:1, משער הנצחון שהבקיע הסקוטי הבינלאומי ארתור גרהאם בדקה ה־85.

ואלה 24 הנבחרות שתשחקנה במכסיקו

● אלופת 1982: איטליה
● המארחת: מכסיקו
● מאיזור דרום אמריקה: אורוגואי, בראזיל, ארגנטינה ופאראגואי.
● מאיזור צפון־מרכז אמריקה: קנדה
● מאיזור אפריקה: מרוקו ואלג'יריה.
● מהאיזור האסיאתי: דרום קוריאה ועיראק
● מאירופה: פולין, בולגריה, מערב גרמניה, פורטוגל, אנגליה, צפון־אירלנד, בלגיה, צרפת, הונגריה, דנמרק, ברית המועצות, ספרד וסקוטלנד.

שוער סקוטלנד ג'ים לייטון, בולם התקפת אוסטרלית אתמול במלבורן (0:0). מימין „מיודענו" ג'ון קוסמינה (מספר 9) (צילום: אי־פי)

מקנרו הודח באליפות אוסטרליה במלבורן

המדורג מספר 2 באליפות אוסטרליה, בטניס במלבורן, האמריקני ג'ון מקנרו בן ה־25, נוצח במפתיע ברבע הגמר על־ידי היוגוסלבי סלובודאן זיבוינוביץ' לאחר מאבק בן חמש מערכות שנמשכו יותר משלוש שעות, 2:6, 6:3, 1:6, 6:4, 6:0.

זיבוינוביץ' הבלתי־מדורג שתפס את המקום ה־72 לפני הופעתו באליפות זו, יתמודד בחצי הגמר עם השבדי מאטס וילאנדר, המדורג שלישי, אותו ניצח היוגוסלבי באליפות וימבלדון השנה.

וילאנדר בן ה־21, שניצח במלבורן בשנתיים האחרונות, הכניע בשלוש מערכות את המדורג שישי, יוהאן קריק שזכה בתואר פעמיים לפני.

מקנרו היה מצויין במערכה הראשונה. אך כשהחבטות המתפחות של היוגוסלבי החלו לפעול כהלכה היה מקנרו חסר אונים. אז העצבים [illegible]

הוא גידף אפילו את יריבו ונקנס בפעם השלישית באליפות זו.

מקנרו סרב להתראיין ויצא מיד לשדה התעופה. הוא ינוח עתה משך שלושה שבועות, עקב הנגע שהוטל עליו.

חצי הגמר השני יפגיש את המדורג מספר 1, איוואן לנדל מצ'כיה עם ג'ון לויד מבריטניה. לנדל גבר על כריסטו סטיין (הפסיד למבדסורף ברמת־השרון) המדורג 170, בשיעור 6:3, 6:2, 6:7, 6:2.

קלן (בלי פיננטי) נוצחה 2:0

קבוצת פ.צ. קלן נוצחה על ידי מאנהיים 0:1, במשחק השלמה במחזור ה־18.

במשחק זה שנוצחה משבת, לא שותף הישראלי דוד פיננטי.

המבורג נחלה תבוסה על ידי איינטרכט פרנקפורט 0:3.

שטוטגרט — לברקוזן 2:2, האנובר — קייזרסלאוטרן 2:2.

הפועל ת"א פתחה את הערב בנצחון על באנקו בקוראץ' ומכבי סיימה בהפסד מרגיז לצ'יבונה־פטרוביץ'

אין מה לעשות מול פטרוביץ

מכבי תל־אביב לא ניצלה חולשה של ציבונה אותה הציל רק כוכבה הכל־יכול, דראזן פטרוביץ, שקלע 44 נקודות וסחף את אלופת אירופה לנצחון 86:90

● כדורסל

זאגרב. — 44 נקודות שקלע הצלף היוגוסלבי דראזן פטרוביץ מחצו את אלופת אירופה, ציבונה זאגרב, לנצחון ביתי על מכבי ת"א — 86:90, בפתיחת משחקי בית־הגמר בגביע־אירופה לאלופות. היוגוסלבים, על־אף שהוליכו לכל אורך המשחק, לבד מפעם אחת (29:30), לא הציגו כדורסל מרשים ורק פטרוביץ הלהיב את 15 אלף הצופים.

„עשינו כמיטב יכולתנו, ואולי יותר מהמכסימום, ללא לי ג'ונסון" — אמר בתום המשחק מאמן מכבי ת"א, צבי שרף, ומייד הוסיף: „צריך לשכוח את ההפסד מהר מאחר שבשבוע הבא צפוי לנו משחק ביתי עם ריאל מדריד, שבו אנו חייבים לנצח".

לא היה זה משחק משובח. שתי הקבוצות לא התעלו. היוגוסלבים השיגו 8 סלי 3 נקודות לעומת 2 של מכבי ת"א, מידי דורון ג'מצ'י ומיקי ברקוביץ. ג'מצ'י נכשל בתחילת המחצית השנייה בשלוש זריקות ארוכות־טווח, וגם לא ידע לשמור על פטרוביץ, שהדביק לו ארבע עבירות.

נדמה שמכבי ת"א לא ניצלה כהלכה את קווין מאגי. ממנו חששו היוגוסלבים במיוחד. מאגי, עם 15 ריבאונדים ו־20 נקודות, לא קיבל מספיק כדורים מחבריו.

הזדמנויות למחוק הפער

מכבי ת"א, ביום טוב ועם לי ג'ונסון, היתה יכולה לנצח את ציבונה גם באולמה. אולם עם הוואורד לאסוף הסתדרה ההגנה היוגוסלבית היטב עם התקפת מכבי ת"א, בה התעלה מיקי ברקוביץ.

ציבונה חלשה יותר מאשר בעונה שעברה. הכל מתרכז סביב דראזן פטרוביץ הכל־יכול. ואכן, הכדורסלן בן ה־21 קלע כמעט מחצית הנקודות של הקבוצה כולה. שאר חבריו איכזבו. הם איפשרו רק אותו ולעתים רחוקות ביצוע אוסיץ', צ'ווייטקצ'נין וצ'וטורה פעולות חיוביות. היעדרו של אלכסנדר פטרוביץ, המוח של הקבוצה, מורגש בשורות אלופת אירופה על־אף שמשחקה היה שוטף, מהיר ומדוייק יותר מזה של מכבי ת"א.

שבע דקות לסיום, כשמכבי ת"א הורידה את הפער ל־3 נקודות בלבד (69:72), לא ידעה להמשיך בתנופתה, ואולי למוטט את ציבונה זאגרב.

מכבי ת"א שיתפה במשחק שבעה כדורסלנים. נוסף לחמישייה הפותחת (ארואסטי, ברקוביץ, ג'מצ'י, מאגי ולאסוף), שיחקו דקות מעטות נלסון וליפין.

השופט הצ'כי קוטלובה ניהל את המשחק ללא־דופי, בעוד שעמיתו הצעיר, מרטין משוייץ, „פול" לא פעם לעבר ציבונה.

הובילו פעם אחת

אחרי 2:2 בפתיחה נטלו היוגוסלבים את הרסן והכתיבו את הקצב. שחקני מכבי ת"א חסרו את התלכיד והדיוק, הם אמנם הצליחו לשמור על משחק שקול — 9:9, אולם במצב של 11:12 לציבונה הקפיצו היוגוסלבים את יתרונם ל־11:18 ו־22:29. ברקוביץ, ארואסטי וג'מצ'י הצליחו להוציא את ציבונה משיווי־משקלה לדקות מעטות ולהוליך את חבריהם ליתרון ראשון ויחיד — 29:30. תגובה יוגוסלבית — 30:34. ברקוביץ, ב־4 נקודות, איזן שוב — 34:34. המאבק היה חריף ורבו בו העבירות. הנסיון להחליף את לאסוף בנלסון לא נשא פרי. הדקות האחרונות של המחצית הראשונה עמדו בסימן זריקות־עונשין של היוגוסלבי צ'וטורה, שהיה הבולט בין חבריו באותן דקות. דווקא ממצב של שוויון 36:36, קלעו היוגוסלבים 12 נקודות רצופות — 36:48, עד להפסקה הורידו מאגי וג'מצ'י ל־40:48.

פתיחת המחצית השנייה מצאה את שתי הקבוצות במאבק עיקש. מכבי ת"א צימצמה ל־46:50. פטרוביץ צלף, בעוד שברקוביץ וג'מצ'י ניסו לגמול לו — 48:52, ובדקה ה־27 הוריד ג'מצ'י ל־53:56, והמשך 55:58. פטרוביץ, בדקות גורלות, פיצח כל נסיון שמירה עליו והעלה את יתרונה של ציבונה ל־11 הפרש — 59:70 ו־61:72.

דווקא כשנדמה היה שמכבי ת"א נשברה, התאוששה האלופה הישראלית וקלעה 8 נקודות רצופות — 69:72. מהפך? לא! היוגוסלבים גמלו — 70:78. מאגי וברקוביץ הגבירו התקוות לקראת הסיום — 74:78, וסל של מיקי, שתיים וחצי דקות לגמר, בזריקה של 3 נקודות, עירערה את היתרון היוגוסלבי — 81:84. צ'וטורה קלע סל, ושוב מיקי — 83:86. דקה ועשר שניות לסיום. מאבק־איתנים. שני סלים יוגוסלבים — 83:90, ומה שנותר למכבי ת"א זה לצמק ל־86:90 בנקודת־עונשין של ארואסטי ובסל של ג'מצ'י.

● לציבונה קלעו: פטרוביץ 44 (21 במחצית הראשונה ו־23 בשנייה); אוסיץ' 15; צ'וויטקצ'נין 14; צ'וטורה 13; נאקיץ' 2 ווארפוביץ' 2.

● למכבי ת"א קלעו: ברקוביץ' 27; ג'מצ'י 23; מאגי 20; לאסוף 8; ארואסטי 7 וליפין 1.

הערב ייערכו שני המשחקים הנוספים בבית־הגמר: ז'אלגיריס קובנה תארח את סימאק מילאנו וריאל מדריד את לימוז' הצרפתית.

פאלביו פולוזאלו מבנקו רומא (מימין) אינו מצליח למנוע מארל ויליאמס לקלוע לסל בנצחון הפועל תל־אביב אמש על הקבוצה האיטלקית 82:92 (תצלום: אריה קנפר)

הפי־אנד בדקה וחצי

ב־90 השניות האחרונות קלעה הפועל ת"א 9 נקודות ללא מענה וניצחה את באנקו רומא 82:92 במשחק הראשון בבית רבע גמר גביע קוראץ'

מאת יצחק ויסהוף

כולם היו מרוצים אמש באולם הכדורגל של הפועל תל־אביב. הפועל משום שניצחה את באנקו רומא 82:92 והאיטלקים כיוון שהפסידו בהפרש של 10 נקודות, הפרש שמאמנם מריו דה־סיסטי בטוח שימחק באולמם הביתי.

דקה וחצי לפני הסיום לא היו בטוחים אנשי הפועל תל־אביב בנצחונם. לוח התוצאות הראה על יתרון זעום לתל־אביבים (82:83), אלא שאז צלף ג'ק צימרמן סל של 3 נקודות. האיטלקים יצאו להתקפה איבדו את הכדור ומרסר מהעבר השני קבע 82:88 — דקה לסיום.

שחקני הפועל ת"א, בשמירת לחץ, הצליחו לבלבל את שחקני רומא וג'ק צימרמן סחט עבירה. קליעה ראשונה בפנים — 82:89. את השניה החטיא אך ויליאמס היה במקום כדי לתקן: קלע שתי נקודות, סחט עבירה, והעמיד את התוצאה על 82:92 לכל תשואות 1800 הצופים.

„עשינו טעויות ברגעים הקריטיים והפועל תל־אביב ניצלה זאת מצויין" אמר בסיום מריו דה־סיסטי.

„ניצחנו כי עשינו דברים שעברנו עליהם במשך כל השבוע. פעולות שהצליחו במחצית השניה. למרות השמירה האגרסיבית של האיטלקים במחצית השניה הצלחנו לקלוע מבחוץ וגם מבפנים ואני מרוצה. רציתי נצחון בן נקודה וזכיתי ב־10. זה מספק אותי. באיטליה מה יהיה? אלוהים גדול" סיכם פנחס גרשון, מאמנה של הפועל תל־אביב, את נצחון קבוצתו.

עד לנצחון עברו על מאמן הפועל תל־אביב וחניכיו דקות רבות של חרדה. חרדה כיוון שהאיטלקים החזיקו ברסן המשחק במחצית הראשונה בזכות משחקם המצויין של הקנדי ליאו ראוטינס והרכז הבין לאומי סטפנו זבארה. השניים, במשחק משובח, הצליחו להצעיד את חבריהם ליתרון במחצית — 41:43.

אולם עם פתיחת המחצית השניה הצליחה הפועל תל־אביב להתגבר על שמירת הלחץ היעילה של האיטלקים ומייק לארגי, יחד עם ארל ויליאמס ועופר יעקבי, הפכו את הקערה על פיה.

מייק לארגי שהיה הקלע הבולט במשחק (27 נקודות) הפעיל את ידו וקלע מרחוק, וויליאמס שהיה השליט מתחת לסלים, (11 כדורים חוזרים מתוכם 6 בהתקפה), הצליח לתקן את החטאות חבריו ולהפכם לסלים. גם לאוואן מרסר ניעור במחצית השניה לאחר שהיה „רדום" במחצית הראשונה. עמוס פרישמן וג'ק צימרמן הצליחו להניע היטב את הקבוצה כשפרישמן עושה זאת בכשרון רב ביותר.

יכולתם של התל־אביבים היה לחלק את הנטל בין השחקנים ששיחקו כאשר לכל שחקן היו את הדקות הטובות שלו והם שהביאו בסופו של המאבק לנצחון.

שחקני באנקו רומא הציגו משחק הגנה מבוקר. כוכבם ברוס פלאורס, היה חיוור במחצית הראשונה והסתפק רק ב־2 נקודות ו־3 עבירות שביצע כבר בשלבים הראשונים של המשחק. במחצית השניה הציג משחק יעיל, קלע 14 נקודות וקלט מספר כדורים חוזרים חשובים. ליאו ראוטינס הוכיח שהוא שחקן גדול. ראוטינס מיעט לזרוק לסל אבל כשזרק עשה זאת בדייקנות רבה והיה לקלעי הבולט בבנקו עם 22 נקודות.

שחקני הפועל תל־אביב קלטו במשחק 24 כדורים חוזרים (11 בהתקפה, ו־13 בהגנה), לעומתם האיטלקים קלטו 23 כדורים חוזרים כאשר הבולט בשטח זה היה ברוס פלאורס עם 7 כדורים חוזרים. הפועל תל־אביב איבדה 11 כדורים ובאנקו 10.

פתיחת המשחק היתה מהירה ומדויקת מצידן של שתי הקבוצות. הפועל ת"א הוליכה 4:5 ו־8:13 בדקה ה־4. עד לדקה העשירית התנהל משחק שקול כששתי הקבוצות מתקשות לברוח אחת מרעותה. בדקה ה־12 הצליחו האיטלקים ליצור יתרון — 21:25 — אולם כניסתו של עופר יעקבי הפיחה חיים במשחקה של הפועל ת"א והוא הצליח להשוות את התוצאה ל־33:33 מסל של 3 נקודות בדקה ה־17. עד למחצית הצליחו זבארה וראוטינס לקלוע ולהצעיד את חבריהם ליתרון 41:43.

המחצית השניה היתה שייכת כאמור להפועל ת"א. בדקה ה־29 היה יתרון הפועל 60:68 ובדקה ה־33 66:76. האיטלקים לא נשברו צימקו ל־79:78 בדקה ה־36 ו־83:82 דקה וחצי לסיום. אז הגיע הבליץ הגדול של שחקני הפועל תל־אביב שהביא להם את הנצחון בן 10 הנקודות.

שפטו פטר ג'ורג' (צרפת) וחווה מארק (ספרד).

● קלעו להפועל תל־אביב: לארגי 27, ויליאמס 19, מרסר 14, צימרמן 12, פרישמן 11 ויעקבי 9.

● קלעו לבנקו רומא: ראוטינס 22, פלאורס 16, גילארדי 13, זבארה 12, פולוזאלו 10, ולנטה 5, סולפאריני 2 ומלילו 2.

שאלאן — בוסנה 95:106 בהארכה

במשחק נוסף בבית הישראלי בקוראץ' גברה הקבוצה הצרפתית שאלאן, שתשחק בשבוע הבא בת"א, על בוסנה סאראייבו — 95:106, לאחר הארכה (86:86, 43:47).

הטבלה

1.	שאלאן	95־106	2
2.	הפועל ת"א	82־92	2
3.	באנקו רומא	92־82	1
4.	בוסנה	106־95	1

● במשחק נוסף: פ.א.או.ק. סלוניקי — ברלוני טורינו 92:100.

שני נצחונות ב־50 דקות

המובילה בליגה הלאומית לנשים בכדורעף, קבוצת הפועל נעמן, זכתה שלשום בערב בשני נצחונות לינה בדרום, תוך 50 דקות.

במשחק הראשון הביסה נעמן את הפועל שער־הנגב 0:3 (0:15, 1:15, 4:15), תוך 20 דקות; לאחר־מכן המשיכה ליבנה שם הכניעה את אליצור יבנה — 0:3 (0:15, 4:15, 8:15), תוך 30 דקות.

נדחה הדיון בהמלצות ועדת החמישה

מאת ראובן חנניה

מזכירות ההתאחדות לכדורגל דחתה את הדיון על המלצות ועדת החמישה שמונתה בעקבות כשלון נבחרת הכדורגל. לישיבת המזכירות הבאה כדי ללמוד את העובדות במלואם. הנהלת ההתאחדות הביעה את תודתה לחמשת חברי הועדה.

בישיבת הנהלת ההתאחדות לכדורגל הורו חברי ההנהלה לקבוצות הליגה הלאומית והארצית להוריד את שכרם של השחקנים והמאמנים בקבוצות ב־20 אחוז.

מסיבות חנוכה ישפיעו על הכדורסל

בעקבות אירועי חנוכה יחולו שינויים באולמות שבהם משחקות קבוצות הליגה הלאומית בכדורסל ומספר משחקים יגדרו לאולמות חילופיים.

האלופה מכבי תל־אביב, תארח במחזור המשחקים ה־14, ביום שני, את הפועל הגליל העליון בשעה 8.30 באוניברסיטת תל־אביב. גם הפועל חיפה תאלץ להגר מאולמה ברוממה שבחיפה והיא תארח את הפועל רמת־גן בקריית מוצקין. המשחק יחל ב־8.30.

בחולון יתקיימו שני משחקים. במשחק הראשון שיחל בשעה 7 יתמודדו מכבי רמת־גן נגד הפועל תל־אביב ואילו ב־8.30 תארח הפועל חולון את מכבי חיפה.

שרף: מינוס מיליון שקל

מאת יוסי חכם

שלמה שרף, מאמן מכבי חיפה, נקנס אתמול בבית הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל במיליון שקל על שמנע משחקניו להגיע לאימוני נבחרת הנוער.

הדיין, מיכה ויתקון, העניש את המאמן, גם הרחקה על תנאי למשך שנתיים על אותה עבירה.

שלושה־עשר של מגדל הפתיעו את רחובות

● כדוריד

מאת יוסי חכם

במשחקי המחזור ה־9 בליגה הלאומית בכדוריד נרשמה הפתעה כשקבוצת מכבי פתח תקוה גברה על קבוצת מכבי רחובות 18:25 (6:10). לפתח תקואים זה היה נצחונם השני לאחר שבעה הפסדים רצופים.

במשחק שנערך ביהוד הבקיעו למכבי פתח־תקוה: מגדל 13, ציטלין 5, קבילין 3, א. דורון 3 ומנה 1. למכבי רחובות: טננבאום 4, שמחי 3, בלדר 2, ומירום 2, רובינשטיין 2, מרינה 2, טל 2 ורגמי 1, שפטו: גרוס וציברין.

● באולם האוניברסיטה ברמת אביב גברה קבוצת הפועל רמת גן על מכבי ארוים רמת גן 13:27 (5:18). במשחק זה הצטיין שוער הפועל רמת גן נתן וייס. שערים להפועל ר"ג: קושניר 6, גרא 6, זרמונסקי 5, זלינגר 4, אריאלי 2, צליציון 2 וסומך 1. להארוים: מועלם 3, שאלוב 3, עמבר 2, אלינב 2, דלאל 1, ראב 1 ושמש 1. שפטו אלי מאיה וסלם.

● בהיכל הספורט העירוני ברחובות גברה קבוצת הפועל רחובות על מכבי נתניה 19:22 (9:11). כתבנו תמיר תמסי מציין שאלון גמליאל הצטיין. שערים להפועל רחובות: גמליאל 7, פרי 4, יורם כהן 4, רונן 4, משיח 2 וסורוגין 1. שערים למכבי נתניה: לפלר 5, דוראי 4, בכר 4, שוגר 2, לימן 2, ספרוביץ 1 ופינקלשטיין 1. שפטו: זינגר ובוקר.

● באולם מכבי ראשון לציון: הביסה מכבי המקומית את טוגת הטבלה מכבי קרית מוצקין 14:33 (5:14). כתבנו יצחק פרי מדווח שלמכבי הבקיעו: אילדיס 6, מנבשוביץ 4, כנען 3, אוסלנדר 3, אסקפה 3, מאור 2, זיתוני 2, דרוקר 2, צרפתי 2, בשן 2, יוסיפוביץ 2, פופקו 1, ותמיר תודורוב 1. שערים לקרית מוצקין: בלום 5, ביטון 5, אמר 2, ברגר 1 וורגנבי 1. שפטו רוזנברג ורפי לוי.

● באולם בקבוץ רמת הכובש גברה הפועל ראשון לציון על הפועל נוף־ים 17:24 (5:10). שערים להפועל ראשון לציון: אבידן 7, דיין 4, ורד 3, רפאלי 3, גובלטש 2, קנון 2, גולנסקי 1, בן הרוש 1 והבוה 1. שערים לנוף ים: הרבון 10, ויסרט 4, נאף 1, כס 1 ויצחקי 1. שפטה הרט וגורווין.

● באולם הי"א במכון וינגייט ניצחה הפועל פתח תקוה את אליצור הרצליה 19:23 (10:12). שערים להפועל פתח תקוה: קווקרו 4, שיבי 4, אמר 4, זיגלר 4, ברן 3, גולדבלט 3 ויעקוביץ 1. שערים לאליצור הרצליה: פיינולבר 8, מנדיל 6, צ'סלר 3, ולצר 1 וסלע 1. שפטו: גוטמן וובצקי.

הטבלה (לאחר המחזור התשיעי)

1.	מכבי ראשל"צ	146־228	17
2.	הפועל רחובות	144־197	15
3.	הפועל רמת־גן	164־207	15
4.	הפועל פ"ת	162־193	12
5.	הפ' ראשל"צ	198־215	12
6.	מכבי רחובות	176־179	10
7.	מכבי נתניה	218־214	9
8.	אליצור הרצ'	189־191	6
9.	הפ' נוף־ים	190־161	5
10.	מכבי פ"ת	192־176	4
11.	השרונים ר"ג	203־147	2
12.	מכבי מוצקין	254־187	0

יובנטוס בטוקיו

אלופת אירופה יובנטוס טורינו, הגיעה לטוקיו כדי להתמודד ביום ראשון עם ארגנטינוס־ג'וניורס אלופת דרום אמריקה, על הגביע הבין יבשתי.

אשתקד זכתה בגביע קבוצת אינדפנדיינטה הארגנטינית, שהפסידה לארגנטינוס שעשתה 32 שעות כדי להגיע לבירה היפאנית.

באימון שערכו הארגנטינים החליפו מהלומות שני שחקני הקבוצה, החלוץ קלאודיו בורגי והקשר ראנאטו קורסי.

93 אחוז בחרו בצרפת: מישל פלאטיני

קפטן נבחרת הכדורגל של צרפת, מישל פלאטיני המשחק ביובנטוס טורינו, נבחר בפעם השלישית כ„כדורגלן השנה" באירופה, במשאל שערך מגזין הכדורגל הצרפתי „פראנס פוטבול". פלאטיני הועניק 93 אחוזים מהקולות. הוא הקדים את הדני הבינלאומי פרבן אלקייר מוורונה ודיינו מאראדונה מנאפולי. פלאטיני נבחר השבוע שעבר בפעם השניה כ„כדורגלן השנה" ע"י [illegible] הכדורגל הבריטי „וורלד סוקר".

[illegible] את ה־11 שלו השנה — שוער: ז'ול באטס (סאן ז'רמן פאריס), המגינים: פיל ניל (ליברפול), קרל־היינץ פרסטר (שטוטגרט), מקסים בוסיס (ראסינג פאריס), אנטוניו קאברינו (יובנטוס). [illegible] הנספטר בריגל (ורונה), ז'אן טיגאנה (בורדו), מישל פלאטיני (יובנטוס), [illegible] מאראדונה (נאפולי), [illegible]

שרון עשה חשבון: ישראל תרמה לארה"ב מידע מודיעיני בשווי של 126 מיליארד דולר

„ישראל היא נכס לארה"ב באיזור ומאז הקמתה היא תרמה לעניני ארה"ב בתחומי המדע, המחקר הפיתוח והמודיעין כ־126 מיליארד דולר, ואילו סך כל המילגות והמענקים של ארה"ב לישראל, בתקופה זו, הגיע לכ־36 מיליארד דולר בלבד". — אמר אריאל שרון, שר התעשייה והמסחר, אתמול בצהריים בוועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים בארה"ב המתכנסת במלון „הילטון" בירושלים.

שרון אמר, כי נתונים אלו התקבלו כתוצאות של מחקר מעמיק ומקיף, שנעשה בידי מומחים כלכליים ואחרים. יתר על כן, המחקר מגיע למסקנה, כי עצם הימצאותה של ישראל במזרח התיכון מהווה יתרון למדיניות האמריקנית בערך רב ביותר.

שרון ציין כי בנוסף לפרטים איסטרטגיים וצבאיים רבים, שישראל הציעה לארה"ב בתחומי המודיעין, המחקר והפיתוח, היו גם מערכות לחימה וקידום הייצור של ציוד צבאי. היתה זו ישראל שמסרה לראשונה למודיעין האמריקני את מטוס הקרב הסובייטי מיג־21 הראשון, וכן את הטיל הסובייטי סאם־6.

שרון סיים דבריו בנושא זה באומרו, כי אינו סבור, לפיכך, שפרשת פולארד תפגע ביחסי ישראל־ארה"ב.

(עתים)

מרפי נועד עם פלשתינים תומכי הסכם חוסיין — ערפאת

מאת פנחס עינברי, כתב „על המשמר"

הדיפלומט האמריקני ריצ'ארד מרפי, נועד אתמול בקונסוליה האמריקנית בירושלים עם 9 אישים מן השטחים, המייצגים את התמיכה בהסכם חוסיין־ערפאת.

כמחציתם תומכי ירדן וכמחציתם תומכי „פתח". בין המוזמנים ראשר שווא מעזה, מוסטפה נתשה מחברון, אליאס פרג' מבית לחם, חנה סניורה ומחמוד אבו־זולוף ממזרח ירושלים, ראש העירייה החדש של שכם זאפר אל מסרי, והאיש שעמד בראש הרשימה הירדנית באסל כנעאן. בין המוזמנים גם ידיד אישי של ערפאת מטול־כרם — עוואד עוואר.

תמיכה בהסכם

המוזמנים סרבו למסור פרטים על השיחה, אך כתבנו מציין כי המטרה להזמנתם מבטא המשך התמיכה האמריקנית בהסכם חוסיין־ערפאת. כן הוזמנו ראשי העיריות תומכי ערפאת, וחוסיין ובכלל זה ראשי עיריות מודחים, והזמנתם עשויה לבטא הרחבת הייצוג מן השטחים, אם יתחדש התהליך המדיני. כזכור עמד מרפי להיוועד לפני כשלושה חודשים ברבת־עמון עם משלחת ירדנית־פלשתינית, אך בגלל סירוב אש"ף להכיר בהחלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 לא יצא המפגש אל הפועל.

רושם אופטימי

חרף השתיקה סביב השיחה נודע לכתבנו כי מרפי אמר למוזמנים כי בעת האחרונה חלה התקרבות בעמדות כל הצדדים הנוגעים לסכסוך והוא השאיר על שומעיו רושם אופטימי. הוא דיווח על שיחות רייגן גורבצ'וב וסיפר על התרשמויותיו ברבת־עמון ועל הסיכויים לתשובה חיובית של ערפאת על שאלותיו של המלך חוסיין.

● המשלחת של איגוד הרופאים הישראליים למניעת מלחמה גרעינית השותפה לפרס נובל לשלום משנת 1985 יוצאת היום לאוסלו להשתתף בטקס קבלת הפרס. הטקס עצמו ייערך ב־10 בדצמבר.

האפ. בי. איי מחפש

(המשך מעמוד ראשון)

הפרשה בישיבה בדלתיים סגורות. המשפטנים האמריקנים חוזרים ומדגישים, כי לא נעשתה שום עיסקה עם בני הזוג פולארד להפחתת מסעיפי האישום נגדם. תמורת הודאה באשמה ושיתוף פעולה מלא מצידם.

עם זאת אמר מקור רשמי, כי אין ספק שהאמריקנים מעוניינים להשיג מהזוג פולארד את מלוא הפרטים על פעולות הריגול שלהם, כולל שמות כל המעורבים בפרשה.

אם הפולארדים יודו באשמה, כי או יימנע משפט ממושך, אשר לא ירד מהכותרות שבועות וחודשים.

התובע בפרשה ג'וזף דיגנובה אומר, כי חבר המושבעים יכול באופן תיאורטי להחליף את סעיף האשמה של רעיית פולארד, מהחזקת מסמכים חסויים, שדינה 10 שנות מאסר, לריגול שדינו מאסר עולם.

השופט סופר לישראל

הכתבת המדינית של „על המשמר" מוסרת:

היועץ המשפטי של מחלקת המדינה האמריקנית אברהם סופר יבוא לישראל לקראת סוף השבוע, בראש צוות משפטי, כדי לראיין את האנשים הקשורים בפרשת פולארד.

דובר מחלקת המדינה בוואשינגטון סרב לאשר זאת אמש.

● הנהלת „בורי" החליטה על הקמת אגף חדש במפעל התרסינה „ברכור" בעכו.

מודעי תובע לקצץ

עוד 100 מיליון מהבטחון

לדברי משרד האוצר הקיצוץ של 200 מיליון דולר אמור לחול על כל המשרדים. לרבות משרד הבטחון. פירוש הדבר, שעל־פי גרסת האוצר, החלטת הממשלה מיום ראשון לקצץ 100 מיליון דולר מהבטחון איננה מספקת. מקורות במשרד האוצר אמרו לכתבנו שאם יתממש קיצוץ כזה בבטחון הוא יעשה על־פי „הסדרים מיוחדים", הם סרבו לפרט מה יהיו תוכנם של אותם הסדרים.

ביום ראשון החליטה הממשלה לקצץ 400 מיליון דולר מתקציבה, כולל 100 מיליון דולר מתקציב הבטחון ולהסמיך את פרס ומודעי לדון עם המשרדים על קיצוץ נוסף של עוד 200 מיליון דולר. לאחר ישיבת הממשלה התברר שהקיצוץ בתקציב הבטחון איננו אלא פעולה חשבונאית ולא קיצוץ אמיתי ושיתרת הקיצוץ אינה אלא העלאת מיסים.

שרון תומך במודעי

שר־התעשייה־והמסחר אריאל שרון, הביע אתמול תמיכה מלאה במודעי ואמר, כי לדעתו יהיה צורך לקצץ מיליארד דולר. שרון אמר שלפי דעתו על הקיצוץ להיות אמיתי. הוא הוסיף שיש למכור חברות ממשלתיות כדי לממן השקעות.

יעודכנו מחירי מוצרים

שרון התפלמס עם התעשיינים אשר ביקרו אתמול את תקציב המדינה ואמר, כי הריווחיות והייצוא עדיין ברמה גבוהה בניגוד לטענות התעשיינים. הוא גילה שבמשרד המסחר והתעשייה בודקים בקשות של עדכוני מחירים של מפעלים שלדבריהם נמצאים בקשיים עקב התוכנית הכלכלית.

ביטול חינוך תיכון חינם

משרד האוצר מציע לבטל את חוק לימוד חינם בבתי הספר העל־יסודיים, אך להמשיך לגבות את היטל החינוך באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

נושא זה ידון הערב בפגישה בין ראש הממשלה ושר החינוך והאוצר. במשרד החינוך דוחים את הצעת האוצר על הסף. שם מזכירים כי אשתקד החליטה הממשלה לא לבטל את החוק, אך כדי לממן את הלימודים בתיכון הוחלט להעלות את ההיטל הנגבה מן הציבור לשם מימון הלימודים בעל־יסודיים.

ביום א' השבוע לא החליטה הממשלה לקבוע את גובה הקיצוץ בחינוך. היא הוציאה את ההכרעה בידי רה"מ ושני השרים. לדברי משרד החינוך הושגה הסכמה בממשלה כי המורים יקבלו את

(המשך מעמוד ראשון)

תוספת עציוני, החל מאפריל, כך 55 מיליון דולר. אך במקביל רוצה האוצר לקצץ במערכת החינוך 77 מיליון, בין היתר על חשבון חריגות בשנים קודמות.

פרס: לא בחינוך

„אני מעדיף קיצוץ של 120 מיליון דולר בסובסידיות על קיצוץ נוסף בחינוך ובבריאות. אנשים ימשיכו לקנות חלב, אך לא ברור אם ימשיכו לרכוש חינוך, אם מחירו יעלה" — אמר אמש ראש הממשלה שמעון פרס בהופיעו במועצה השישית של תנועת שינוי בתל־אביב. בהתייחסו להישגים הכלכליים של הממשלה ציין פרס את השחיקה הגדולה בשכר ואמר „אי־אפשר להחזיק את רמת־השכר הנוכחית לזמן רב: השכר נשחק בצורה קטלנית בכל הרמות". לדבריו עד אפריל יעלה השכר בשלושה עשר אחוז ריאלית ויחזור לממוצע של 1985. יחד עם זאת הבהיר כי באפריל יתחיל המו"מ על מדיניות השכר ואמר כי אין להעלות את השכר בצורה שהמשק לא יוכל לעמוד בה. בנושא האבטלה אמר ראש־הממשלה כי המצב הרווח ביותר הוא בערי הפיתוח אם יש כ־6000 מובטלים והוסיף כי הממשלה תעשה פעולה מיוחדת כדי להקטין שם את האבטלה.

הרצוג: אני מאמין שהזמנתי

(המשך מעמוד ראשון)

שאולי עצם הזמנתו היא סימן לשינוי חיובי. לדבריו אלו המותחים ביקורת על הופעתו בוועידה הינם אנשים מאושרים מאחר שהם יודעים את כל הפתרונות. „אני לא יודע את כולם ורק העתיד יוכיח אם התקווה שאני מבטא בעצם השתתפותי כאן תהיה למציאות או לא" אמר הנשיא הרצוג.

פגישה עם הסובייטים

הוא הוסיף כי המפלגה הקומוניסטית בישראל הינה מפלגה מוכרת במדינת ישראל החתומה על מגילת העצמאות ולדבריו אין הוא יכול להתעלם ממנה במיוחד לאור הכורח לנסות ולאחד את העם.

קודם לפתיחת הוועידה נפגש הנשיא הרצוג עם נציגי 19 המשלחות שהגיעו מחו"ל ונועד לשיחה קצרה עם ראש המשלחת הסובייטית מיכאיל נישאייב.

בסיומה של השיחה גילה הנשיא כי שוחח עם נציגי בריה"מ על התקווה כי אכן ישנה הפשרה ביחסי מזרח מערב והביע תקווה כי הפשרה זו תגיע גם למזה"ת. הנשיא גילה כי העלה באוזני האורחים את נושא יהדות בריה"מ והדגיש בפניהם כי אינם יכולים להתחמק מנושא זה. בתשובה לשאלת כתבים אמר הנשיא כי לא קיבל כל תשובה מיוחדת בנושא ואולם לדבריו הוא גם לא נענה בשלילה.

נשיא המדינה התקבל עם כניסתו לאולם במחיאות כפיים סוערות ובקימה של כל 600 אורחי הוועידה וציריה. במהלך דבריו אמר הנשיא כי חרף חילוקי הדעות העמוקים בשאלת הסכסוך במזה"ת ובשאלת יהדות בריה"מ אין מדינת ישראל עוינת את בריה"מ. לדבריו שואפת ישראל לשיפור היחסים עם כל המדינות הקומוניסטיות. ואולם לדבריו מקווה ישראל כי שיפור זה יהיה כרוך במפנה לטובה במדיניותן של מדינות אלו ובנקיטת עמדה מאוזנת כלפי הסכסוך במזה"ת.

נסיגה ומדינה פלשתינית

את הוועידה פתח סגן המזכ"ל המפלגה הקומוניסטית בישראל ח"כ תופיק טובי אשר קרא לנסיגתה של ישראל לקווי ה־4 ביוני 1967, הקמתה של מדינה פלשתינאית לצידה של מדינת ישראל, ומשא ומתן לשלום באמצעות ועידה בינל"א בה יטלו חלק כל הצדדים הנוגעים בסכסוך, לרבות אש"ף.

לוועידה העשרים של המפלגה הקומוניסטית, שתארך ארבעה ימים, הגיעו עד כה 19 משלחות כנציגות המפלגות הקומוניסטיות ברחבי העולם בתוכן בריה"מ, רומניה, צ'כיה, מונגוליה, יפן, קובה, מערב ומזרח גרמניה, ארה"ב, קנדה בולגריה, פולין, קפריסין, יוון וצרפת. כתבנו מוסיף כי דובר המפלגה הקומוניסטית עוזי בורשטין מסר אתמול כי בוועידה משתתפים גם נציגים שונים מהשטחים הכבושים.

מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית מאיר וילנר אמר כי בריה"מ מעולם לא שינתה את עמדתה העקרונית לגבי מדינת ישראל והיא ממשיכה להכיר בזכותה של מדינת ישראל לקיום ריבוני ולבטחון. „אין לנו ספק בכך כי בריה"מ מוכנה לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל אם יסולקו הסיבות שהביאו לניתוקם" אמר וילנר.

המפלגה הקומוניסטית הסובייטית הכריזה כי הסדר כולל במזרח התיכון מחייב זימון ועידה בינלאומית בהשתתפות כל הצדדים, כולל אש"ף.

ששת נציגי מפ"ם

(המשך מעמוד ראשון)

הוועדה הפרסונלית. בראשית הישיבה אמר מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות, כי המרכז בוחר נציגים לוועדה המרכזת וציין את המלצת הריכוז לגבי הקריטריונים של הבחירה.

שני חירושים

לדבריו, בנוהלי הבחירה יש שני חידושים האחד — שכותרים נציגות כללית ולא על־פי תיקים, והשני — שנותנים מקדם שיריון לחברת ולנציג עדות המזרח. בדיון על אישור נוהלי ההצבעה הציע זוהר אשר להוריד את השריון לקיבוץ. חנן ארז הבהיר כי שריון זה הוא בתוקף החוקה ורק הוועידה רשאית לשנות עניין זה.

חיים זהבי הציע להוריד את מקדם השריון לנשים וכל מקדם שריון בכלל. שולה שחר אמרה, לעומת זאת, כי יש לשמור על כלים טכניים שיאפשרו בחירת חברות כדי שיגיעו לעמדות השפעה. בהצבעה בסעיף זה היה רוב בעד מקדם השיריון לחברות.

שיריון לא מוסרי

מוריס חלפון טען, כי המפלגה טועה בהתייחסות שלה לעדות המזרח. לדבריו, ההצעה לתת מקדם שיריון לבני עדות המזרח היא לא מוסרית ומגונה. אני הצטרפתי למפ"ם כדי להיות חבר ככל החברים — אמר, והוסיף, כי מי שדואג לעדות המזרח מוטב שידאג לייצוגם ושיתופם בכל המוסדות כל השנה.

דדה ברשטרית, אמר כי המצב מעוות מבחינת הנציגים של עדות המזרח וציין כי קיים פער בינם לבין הייצוג שיש לאשכנזים ולדבריו מקדם השיריון דרוש כדי לצמצם פער זה.

בהצבעה על סעיף זה היה רוב גדול בעד מקדם השיריון לעדות המזרח.

נבחרת פוליטית

בסעיף על בחירת מועמדים ללא חלוקת תיקים אמר מוטי גלר, כי לדעתו, זהו חידוש שהוא נסיגה לאחור. סמכות המרכז לקבוע מי יהיו בעלי התיקים, ואין לאפשר לגוף כלשהו להפקיע את הסמכות הזאת ממנו — אמר. אליעזר רונן אמר כי הדברים אמנם הגיוניים אך הריכוז שוכן בעניין החליט כי יש לבחור נבחרת פוליטית שתייצג את המפלגה בהנהגת ההסתדרות. הוא ציין גם כי ההחלטה לתת מקדמי שיריון לנשים ולעדות המזרח אינה מאפשרת הפרדה בין בעלי תיק ובאלה שאינם בעלי תיק.

בהצבעה על סעיף זה היה רוב בעד בחירה כללית ללא חלוקה לתיקים.

קודם להצבעה הראשונה קיים המרכז הצבעה גלוייה כדי לאפשר לדוד כהן להציג את מועמדותו פעם נוספת לאחר שכיהן כבר שתי קדנציות בוועדה המרכזת. בהצבעה קיבל כהן את הקולות הדרושים להצגת מועמדותו. מספר חברים אשר הציגו את מועמדותם החליטו ברגע האחרון להסיר אותה ואף הסבירו את מניעיהם: שלמה אלקבץ, רחמים יצחק, יהדי לבן, מחמוד מופרה, מוטי גלר, חיים זהבי, רן ומוריס חלפון.

ללא תקלות

יו"ר ועדת הבחירות נפתלי פדר הודיע למרכז על נוהלי ההצבעה הראשונה אשר בה צריך היה המרכז לבחור חמישה מועמדים אשר נוספו לששת המועמדים של הוועדה הפרסונלית. המועמדים היו צבי רוכל, סברי חורי, אברהם אחיעזרא, שולה ברקן, ראובן אילת, מוחדי משה, שלום מרציאנו, נעמי ריפתין ודוד כהן. בהצבעה החשאית נבחרו צבי רוכל, סברי חורי, אברהם אחיעזרא, ברקן שולה ונעמי ריפתין. מועמדי הוועדה הפרסונלית היו דב פלג, גרשון וילן אפרים וילתי, רעיה רוטיג ומיכאל יעקבי. יו"ר ועדת הבחירות נפתלי פדר, ציין אמש את סדרי הבחירות שעברו על כל שלביהם ללא כל תקלות.

עירית ירושלים
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
(להלן החוק)
בנ/81/302
ניתנת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר ארזי הכירה הגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הוועדה) בקשה להתרת ההקלה בנכס גוש / חלקה 38 ברחוב מעלות רפנה בירושלים — והיינו: הקלה בשטח המותכים 1.08% מעל 8.85% המאושרים.
את ההתנגדויות להתרת ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 25 ירושלים.
ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00—14.00
אברהם בוהלה — סגן ראש העיר יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
נתנה בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 89 בגוש 7166 רחוב תל חי מס' 4 חולון, הכוללת הקלה של 6% משטח המגורים (551 מ"ר) בשתי קומות לשיפור תנאי התכנון והמגורים, החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ג'. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.
ס. אלון
יו"ר הועדה לתכנון ולבניה — חולון
תיק בנין: 107

ועדת המשנה לתכנון ובניה
מרחב תכנון מקומי ראשל"צ
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ בקשה למתן הקלות על חלקה 6097 בגוש 76 לפי תכנית מתאר / תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור תעשיה ומותר לבנות עליה: מבנה תעשיה עד 12 מטר גובה 3 קומות.
בקשת בעלי החלקה: הקלה עד 15 מטר גובה לחדר מכונות, מעלית.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו.
אם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל תובא הבקשה לאישור.
מ. ניצן — יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה, ראשל"צ

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
המרכז
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה המרכז הופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא „שינוי תכנית מפורטת מס' מפ/4054" ביחד עם התשריט המצורף אליה. עיקרי הוראות השינוי: קביעת קו בנין לבריכת שחייה.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6725 חלקה 85, מגרש 826, רחוב הגפן, סביון.
כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.
תאריך 4 נוב' 1985
ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי
בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים בקשה למתן הקלות בניה על החלקה מס' 290, 289 בגוש 7150 הנמצאת ברחוב בית וגן 12. לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ב'.
בקשת בעלי החלקה: היא להתיר להם תוספת בניה בכל הקומות א' ב' ג' סה"כ 6.11%.
לכל מי שיש התנגדות, מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יגיש התנגדותו לועדה המקומית תוך 15 יום, מיום פרסום הודעה זו.
אהוד קמנץ
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
עמק הירדן
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, אישרה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' 4282 — חלוקת מגרשים מחדש, בקבוץ גנוסר. שהודעה על הפקדתה, יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 2844 מיום ו' אלול התשמ"ב (26.8.82) עמוד 2710.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גושים בשלמות: 15545, 15546, חלקי גושים: 15544, 15547־15551. עיקרי מטרת התכנית: א. ביטול ואיחוד חלקות קיימות וחלוקתן מחדש בהתאם למצב הקיים והאיתור בעתיד ב. קביעת יעודים ואזורים ג. ביטול דרכים קיימות והתווית דרכים חדשות.
התכנית האמורה, בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וגם במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק הירדן שבמועצה האזורית עמק הירדן, צמח.
וכל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ישראל קניג
יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז הצפון

המחבל שנעצר באיטליה תיכנן פעולה לשיחרור חוטפי „לאורו"

ברשותו נתפסו 20 ק"ג חומר נפץ ו„מחסן נשק" ● למחבל צפויות 15 שנות מאסר

מאת א. ניר, כתבנו באיטליה וסוכנויות הידיעות

ורונה — הירדני שהודיע כי הוא „סרן באש"ף", עומר סאראת עבול פתח, שנעצר בשבוע שעבר ליד ורונה שבצפון איטליה ובמקום מגוריו נתגלה מחסן נשק, תיכנן פעולה להביא לשיחרורם של חוטפי האוניה האיטלקית „אקילה לאורו" — מסרו אמש חוגים מקורבים לחוקרים האיטלקיים.

„שיחות הטלפון הבינלאומיות שניהל וקיבל, נתנו לנו אינדיקציות מדוייקות", אמר סגן התובע הכללי מריו סקיניה. „ידענו מה היה בכוונתו לעשות, ולכן נאלצנו לפעול בחפזון מירבי", אמר.

חוגים מקורבים לחקירה אומרים, כי ייתכן שהעצור תיכנן פיגוע במכונית תופת, שכן במרתף הבית שבו התגורר נמצאו 20 קילו של חומר נפץ רב עוצמה, או פעולה מתמכונות צבאית.

ארבעת חוטפי האוניה האיטלקית, שנעצרו לאחר שהמטוס המצרי שהטיס אותם יורט על־ידי מטוסים אמריקניים לבסיס בסיציליה, נידונו ב־18 בנובמבר בגנואה לפי שעה לתקופות מאסר מ־4 עד 8 שנים, על החדרת נשק לאיטליה ולאוניה.

מקום מאסרם של הארבעה נשמר בסוד, וייתכן כי נכלאו במקומות נפרדים, בבתי כלא בטחוניים.

אודיסיאה לירדן

פולביה בוני, בת 46, שנעצרה עם גיסה עומר סאראת נישאה בשנות ה־60' לאדיב סאראת, אחי הטרוריסט מחוסר עבודה ירדני שבא לחפש את מזלו באיטליה. מהנישואים נולדו לזוג הבת פלורידה, היום בת 19, והבנים קרלו ועומר בני 15 ו־9.

לפני שנים אחדות הסתבך אדיב סאראת בפרשת מכוניות גנובות וגמר בבית־סוהר, שאליו לא שב מחופשת משפחה, אלא חזר לירדן באופן בלתי ליגאלי. בפברואר השנה שלח לאשתו באיטליה כסף ודרכון על־שם הנערה פלורידה, כדי שתבוא לירדן ותכיר את הסבים שלה.

כאן מתחילה האודיסאה של הנערה שעם הגיעה לירדן נאלצה להינשא לדודן. בספטמבר הגיע לעיירה קסטל־נובו שעל חוף האגם קרטה, בקרבת רומא, הטרוריסט עומר סאראת, באמתלה שברצונו לקבל דרכון עבור פלורידה, כדי שתוכל לחזור אל בית־אמה באיטליה.

פולביה בוני שמה עין על מחסן הנשק הגדול שהטרוריסט החזיק בדירתה, מפחד שבתה לא תחזור יותר אליה. כעת, אחרי שנאסרה באשמת חיפוי על הטרוריסט עומר סאראת, הגיס שלה, הראה הבן קרלו בעדותו בפני השופט החוקר, מכתב שהגיע לביתם מירדן כאשר אמו היתה כבר בבית־סוהר. „אמא" — כותבת פלורידה — „חיי הם חלום בלהות, הם הרסו פה אותי ואת חיי. למדתי את משמעות המלה „שנאה", אלא שלאלה הסובבים אותי, שנאה זו פחות מדי. אני מתחננת בפניך, החזירי אותי הביתה".

בינתיים הולכת ומסתמנת אצל החוקרים דמותו של עומר סאראת כשל קצין חשוב מאד באש"ף. החוקרים מעלים השערה, שעם הנשק הרב שנמצא אצלו הכין המחבל הפלשתיני מבצע שחרור של חוטפי ה„אקילה לאורו", החבושים בבית סוהר.

התוכנית היתה, כנראה, להבקיע את חומת בית־הסוהר בעזרת מכונית תופת טעונה חומר הנפץ שנמצא במזווֹרותיו של סאראת.

כעת לחוקרים אין ספק, שעומר סאראת נמצא ברומא בו הוטלה הפצצה על קפה דה־פארי ברח' וונטו, ושהוא נמצא בבלגראד ביום בו הגיע לשם אבו־עבאס, מאיטליה.

החקירה הראשונה של המחבל נמשכה שש שעות. המשפט שלו ושל גיסתו יתקיים בהליך מזורז כבר ב־15 בדצמבר. למחבל צפויות 15 שנות מאסר.

ירוזלסקי הוכנס לאליזה מהשער האחורי תחת משמרות כבדים

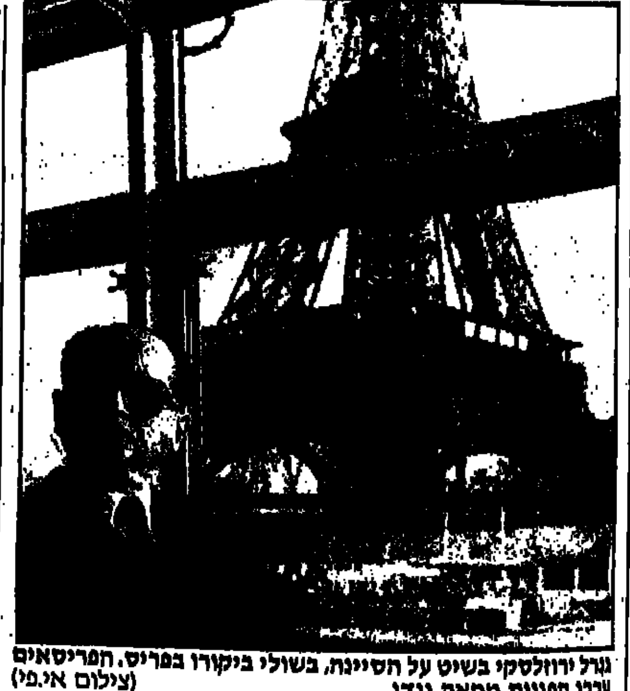

גנרל ירוזלסקי בשיט על הסיינה, בשולי ביקורו בפריס. הפריסאים ערכו הפגנות מחאה נגדו (צילום אי.פי)

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — שליט פולין גנרל ירוזלסקי, התקבל אתמול באליזה ללא גינונים כמקובל אמור, אך הוא תיאר את הפגישה כ„חשובה מאד בשבילי" וערך הפגנת נוכחות. מסע תיירות בפאריס, חרף הפגנות המחאה.

„אנו נדבר על בעיות פולין תוך כיבוד הריבונות של ארצך", אמר לו מיטראן בקבלו אותו בלשכתו באליזה.

ירוזלסקי, לבוש חליפה אזרחית, עיניו מוסתרות מאחורי משקפי השמש השחורות הנצחיות שלו, הוכנס לאליזה דרך שער אחורי בגן. הוא הופיע בלימוזין בשער הראשי, אך מצאו נעול. באותה שעה ניסו כאלף מפגינים, בתוכם איב מונטאן, מרק הלתר, מזכיר איגוד הפועלים הסוציאליסטים אדמונד מייר, לפלס דרך לאליזה.

כוחות משטרה כבדים חסמו את כל הרחובות. ירוזלסקי זכה למשמר כבוד מצומצם, מינימום גינונים שנועד להביע אי־שביעות רצון ממדיניות הדיכוי שלו.

אך הנשיא מיטראן קיבלו לזמן ארוך יותר מן המצופה. הפגישה ארכה שעה ו־20 דקות. ביציאתו אמר ירוזלסקי, כי „יש סיכוי לחידוש ההבנה והיא תורמת לשיפור יחסי פולין עם צרפת".

ירוזלסקי ומיטראן לא שמעו את שאון ההפגנות בחוץ. מיטראן תיאר אותו כ„דיאלקטיקן ערין". הוא ביקש פרטים על אסירים פוליטיים ואמר, כי על מנת לשנות את תדמיתה המאקאברית של ממשלת פולין, דרושות מחוות מתחום זכויות האדם.

ירוזלסקי התלונן על „קרע סנטימנטלי רומנטי" בין צרפת לפולין.

הקריין התחפש

קריין הטלוויזיה הופיע במהדורת החדשות בצהרים מחופש לירוזלסקי, במדי גנרל ומשקפי שמש, ואמר: „היום מרכיבה פאריס משקפיים שחורים". הוא הסביר, כי תחפושת זו אינה אלא מאמר מערכת.

ראש הממשלה, לורן פאביוס, עצמו, הביע הסתייגות מיוזמת הנשיא לקבל את ירוזלסקי בשעה שנקרא להסבירה באסיפה הלאומית. הוא אמר, כי „אישית, הביקור, גם אם חטוף, של ראש המדינה הפולנית, מעורר בי עוגמת־נפש". פירוש הדבר הבעת התנגדות ליוזמת הנשיא. על־פי הנוהג פה, נשיא מפטר ראש ממשלה מורד. פאביוס הבליט את אי הסולידאריות שלו, באומרו כי הוא מוסר את תשובות הנשיא מיטראן.

מקפרלן התפטר — סגנו במקומו

וושינגטון. — הנשיא רונאלד רייגן הודיע אמש, כי רוברט מקפרלן, שסייע להתוות את הקווים של „התחדשות" ביחסים האמריקניים־סובייטיים, פורש מתפקידו כיועץ לענייני בטחון לאומי. במקומו התמנה סגנו, ג'ון פוינדקסטר.

בשבוע שעבר הודיע מקפרלן לרייגן כי בכוונתו לפרוש, כדי שיוכל להקדיש יותר זמן למשפחתו. קודם לכן מסרו „ניו־יורק טיימס" כי מקפרלן, שהיו לו לעתים קרובות חילוקי דעות עם מנהל הבית הלבן רונאלד רייגן, מתכוון להתפטר.

מקפרלן, בן 54, מכהן בתפקידו מאז 1983. הוא נתמנה במקום וויליאם קלארק.

(עיר, אי.פי.)

פינה חמה ללב"י
הקרן למען בטחון ישראל
השבוע
☆ התרומה הגבוהה
קיבוץ גן־שמואל
500,000 שקלים
☆ התרומה המרגשת
מר זמרוני זאב ת"א, לציון שנת ה־40 לשחרורו ממחנות החשמדה מאטהאוזן וגוסקירכן ובהגיעו לגיל 75
75,000 שקלים
☆ התרומה הצעירה
ענות שרוק מראשון־לציון תורמת מדמי חנוכה
10,000 שקלים
היום יותר מתמיד — תן לבך ללב"י
קרן לב"י: רח' ד' (אדניא) 17, הקריה, תל־אביב 64734

עלייה במספר הילדים הנופלים קורבן להתעללות

ברן. — בברן התכנסה אתמול ועידה בינלאומית לדיון בהתעללות בילדים, בחסות ארגון הבריאות העולמי ומועצת הארגונים הבינלאומיים למדעי הרפואה. למעלה מ־150 נציגים, כולל מומחים מיותר מ־30 מדינות עומדים להשתתף בדיונים שיימשכו עד ה־6 בדצמבר. הם ידונו בבעיות הילדים המעונים, במדינות התעשייתיות ובמדינות המתפתחות.

בין השאר ידונו הנציגים בבעיות ספציפיות כמו תפקיד המשפחה, עבודת ילדים, ניצול מיני, והזנות בקרב ילדים. בשנים האחרונות גדל במידה ניכרת מספר הילדים הנופלים קורבן להתעללות — נאמר בהודעה של מועצת הארגונים הבינלאומיים למדעי הרפואה.

(ע"צ)

אנשים ואירועים

שיירת מכוניות יוצאת מנצרת לדרוס הגזענות

התנועה נגד גזענות ובעד דו־קיום בישראל, סניף נצרת והעמקים, מקיימת מסע מכוניות נגד הגזענות בשבת, 7.12.85 נר ראשון של חנוכה. נקודת הכינוס למשפחות המעוניינות להשתתף במסע המכוניות, בנצרת עילית, ליד הבריכה המחוממת בשכונה הדרומית בשעה 8.30 בבוקר.

מסלול מסע המכוניות כולל את נצרת, שפרעם, טמרה, סכנין, עראבה, דיר חנה, עילבון, דבוריה, עפולה ואיקסל. בסיום המסע יערך פיקניק משפחות בחורשת צ'רצ'יל בנצרת עילית: לכל המשתתפים מובטח יום של מאור פנים והכנסת אורחים.

מירה יערי

עכשיו אני לא אוהב חיות — אמר שומר הגן שגמל תקף אותו

פתח־תקוה. — גמל תקף בגן החיות העירוני בפתח תקווה את שומר הגן. השומר, ברוך מורדי, 68, מפתח תקווה נחבל קשה בכל חלקי גופו ואושפז בבית החולים השרון בפתח תקווה.

השומר סיפר כי שמע בשעה 8 בערב רעשים ליד המכלאה של הגמל. הוא חשד כי גונבים משם מזון וניגש לברר מה קרה. הוא טיפס על מעקה סמוך למכלאה של הגמל כדי לראות אם יש גנבים במקום. „פתאום הגמל תפס אותי בחולצה והפיל אותי לארץ. הוא נשך אותי ובעט בי. חצי שעה נאבקתי וניסיתי לברוח ממנו עד שהדבר עלה בידי. שכבתי בלי הכרה וירד עלי גשם. מזל שהבן שלי בא והציל אותי".

הבן גילה את אביו כשהוא שרוע על הארץ חבול בכל חלקי גופו: צלע אחת נשברה, מספר שיניים בפיו נשברו וסימנים של נשיכות נראו בכל חלקי גופו. הוא הזעיק ניידת טיפול שטיפלה בנפגע במקום והעבירו לאישפוז בבית החולים השרון.

האיש סיפר כי הוא פנסיונר העובד כשומר 8 חודשים: „עכשיו אני לא כל כך אוהב חיות", אמר.

(עתים)

בן משפחת קנדי נכנס לחיים הפוליטיים

בוסטון — ג'וזף קנדי, בנו הבכור של הסנאטור המנוח רוברט קנדי, החליט להתמודד על מושב בבית הנבחרים האמריקני, תחנה ראשונה שהביאה את דודו ג'ון לבית הלבן.

קנדי בן ה־33 הודיע, כי יתמודד על המושב שנתפנה כאשר תומאס או'ניל, מנהיג הרוב בבית הנבחרים, יפרוש בשעה הבאה.

(ע"ר)

רייגן לגורבאצ'וב: נשתף פעולה נגד פולשים... מהחלל החיצון

פולסטון. — הנשיא רייגן סיפר אמש, כי הכריז באוזני מנהיג בריה"מ גורבאצ'וב, במסיבה שלהם בז'נבה, כי שתי המעצמות ישתפו פעולה במהירות וישכחו את חילוקי הדעות ביניהם, אם אנו עומדים מכוכב לכת אחר יתקפו את כדור הארץ.

תוך חזירה לתחום המדע הבדיוני, אמר רייגן לאחר שנאם באוזני סטודנטים בבית הספר התיכון של פולסטון שבמדינת מארילנד: „חשבו שוכחים אז את כל חילוקי הדעות המקומיים הקטנים הקיימים בין המדינות שלנו. והיינו מגלים אחת ולתמיד, כי אנו באמת כולנו יצורי אנוש, יחדיו על כדור ארץ זה".

(ע"ר)

מרפאים סכיזופרניה בעזרת אקופונקטורה ועוד 300 מחלות

פקין. — בעזרת „אקופונקטורה", הטיפול בדיקור בעזרת מחטים, אפשר עתה לרפא כ־300 מחלות, כולל סכיזופרניה (פיצול האישיות), חוסר כוח גברא וקרחות, נאמר בהודעה שפורסמה אתמול על ידי סוכנות הידיעות הסינית הרשמית.

סוכנות הידיעות מדווחת על ועידה שנערכה בווהאן, שבמהלכה הוסיפו נציגים העוסקים בריפוי מחלות אלה ומחלות נוספות לרשימה של למעלה מ־300 מחלות, שאפשר לרפא אותן על ידי האקופונקטורה.

(ע"ר)

„הפלשתיני לא יודע לאן ללכת, לא יודע היכן למות"

בגדאד. — בפסטיבל השירה הערבית שנערך בבגדאד בלטה הופעתו של המשורר הפלשתיני מחמוד דרוויש שאמר, כי „לאחר יציאתם של הפלשתינים מביירות, תועה העם הפלשתיני בין היבשה לים ואינו יודע לאן ללכת, אינו יודע היכן למות".

כאלף משוררים ואנשי רוח ערבים, מחוצות מעיראק וכן כ־20 זרים, בעיקר צרפתים, אמריקנים, סובייטים ויפאנים, השתתפו בפסטיבל.

יצויין כי באחרונה עוסקת השירה הערבית בעיקר בסכסוך בין עיראק לאיראן, בבעיה הפלשתינית ובמצב בעולם הערבי.

(ע"צ)

ראשי 17 אירגונים יהודיים

חוק מיהו יהודי יביא לפילוג בעם ולקרע בין יהדות ארה"ב לישראל

מדינת ישראל תיהפך לגורם מפלג ותאבד זכותה לדרוש מיהודים באשר הם לעלות אליה

17 ראשי אירגונים יהודיים גדולים בארה"ב המשתתפים בועידת הנשיאים של האירגונים היהודיים באמריקה התריעו אתמול על סכנת פילוג האומה, אם ישונה „חוק השבות" הקובע מיהו יהודי.

ראשי האירגונים אמרו במסיבת עיתונאים בבית אגרון, כי הם מייצגים יותר מ־3 מיליון יהודים אמריקניים. המהווים כ־65 אחוז מכלל היהודים המנים עם קהילות מאורגנות בארה"ב ובקנדה, והם מתנגדים לשינוי חוק השבות.

בהצהרה משותפת קבעו ראשי הארגונים היהודיים, כי ההשלכות של תיקון חוק השבות יגרמו נזק בל־יתוקן לעקרון אחדות העם וגם עלולים לפגוע בהזדהות של כלל העם היהודי עם מדינת ישראל.

גורם מפלג

עוד נאמר בהודעת הארגונים היהודיים המתנגדים לשינוי חוק השבות, כי אם יתקבל השינוי תעשה הכנסת „צעד משפטי שיהרוס את זכותה המוסרית של המדינה היהודית לפנות אל כל יהודי באשר הוא, שווה בשווה, לתמוך בה או לעלות אליה. מדינת ישראל, שהיא כוח מרכזי מאחד בחיי העם, תהפך בדרך זאת לגורם מפלג".

הדוברים אמרו, כי הבעיה איננה כמה עולים לא יוכלו לעלות לישראל, בהתחשב לבכך שלא יוכרו כיהודים. אלא שהתיקון בחוק יהווה פגיעה בעצם אושיותיה של המדינה היהודית, שהיא מדינת העם היהודי כולו, ולא רק של פלג דתי מסויים. הם האשימו את היהדות האורתודוכסית בנסיונות להוכיח למי יש יותר כוח פוליטי, במקום לדון בגופו של עניין, לטובת העם והמדינה.

ברוח הצעתו של ראש הממשלה קראו הדוברים לקיים מיפגש בין נציגי כל הזרמים העיקריים בעם היהודי, ובאווירה של כבוד והבנה הדדיים יפעלו לגישור הפערים ולמציאת פתרון מוסכם במגמה למנוע את פילוג העם.

גם ארגון נשות „הדסה", האירגון הציוני הגדול ביותר בארה"ב, תומך בהשארת חוק השבות על כנו, וללא שינוי. מתוך חשש שכל שינוי בחוק יהווה איום וסיכון לאחדות העם היהודי.

המחלוקת גם בועידת הנשיאים

נציגי הסתדרות הרבנים בארה"ב בוועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים הודיעו אתמול, כי הם רואים בחומרה רבה את העלאת נושא „מיהו יהודי" בסדר היום של הוועידה על ידי נציגי היהדות הרפורמית והקונסרבטיבית.

במסיבת עיתונאים שקיימו ביום רביעי בירושלים, אמר הרב אליעזר ברנשטיין נשיא הסתדרות הרבנים בארה"ב, כי העלאת הנושא פעם נוספת על סדר יומה של הוועידה בניגוד לתוכנית, עלול לגרום משבר חמור בין הארגונים הנוטלים חלק בוועידה.

„לא באנו כאן במסגרת מועדון הנשיאים להתווכח על „מיהו יהודי". באנו להזדהות עם המדינה וללמוד את בעיותיה הבטחוניות, המדיניות והכלכליות", אמר הרב ברנשטיין.

נציגי הסתדרות הרבנים, המייצגים את הזרם האורתודוכסי ביהדות ארה"ב, הודיעו כי הם רואים בצער ובכאב את הצעתו של ראש הממשלה, להקפיא את הנושא לעשר שנים. (עתי"ם)

„מלחמת לבנון לא חיסלה הטרור; המדיניות החדשה מוכיחה עצמה"

אמר רבין בהתיחסו לפעולת צה"ל בדרום־לבנון ● כוננות בצד"ל מחשש פיגועי תגמול מצד המחבלים בעקבות הפעולה

מאת אבי בניהו ויהודה צור, כתבי „על המשמר"

„מדינת ישראל הבהירה כבר בחודש ינואר, כי המערכת בגבול הצפוני בנויה על הערכות בקו החדש. גיבוי לצד"ל וחופש פעולה מוחלט לצה"ל לפגוע בכל מוקד של טרור בכל שטח לבנון" כך אמר אתמול שר הבטחון יצחק רבין בשיחה עם כתבים בתרגיל צה"ל בדרום.

שר הבטחון אמר, כי פעולת צה"ל אתמול בגזרה המזרחית מעבר לרצועת הבטחון היתה במסגרת המדיניות של הגנת הגבול הצפוני והיא התבססה על מידע אודות קבוצת אנשי ג'יבריל שתיכננו פיגועים בישראל. השר גילה כי נוסף ל־5 ההרוגים מצויים בידי צה"ל 9 מחבלים.

יצחק רבין אמר, כי הוא סבור שמלחמת לבנון לא חיסלה את איום הטרור מלבנון אולם המדיניות שנקטה הממשלה עונה לדעתו על ההערכות המוקדמות. „עם כל הכאב הכרוך בכך צריך לזכור, כי ב־7 החודשים האחרונים נפלו 2 חיילי צה"ל בלבנון ואף אורח לא נפגע".

בהתייחסו לאיום הסורי אמר שר הבטחון, כי הוא מקווה שמקרה הפלת המטוסים הסורים לפני שבועיים היתה ארוע בודד וחריג לחלוטין. „כולי תקווה שהסורים ואנחנו למדנו לקח מהפרשה הזו" — אמר.

טילי קטיושה

שני טילי קטיושה נורו אתמול לעבר מוצבי צד"ל באיזור יעתר, שעל גבול רצועת הביטחון, באיזור בינת ג'בל. לא היו נפגעים. חיילי צד"ל השיבו אש לעבר מקורות הירי בכפרים השיעיים

הישגים למפ"ם בפדרציה הציונית של יהודי בריטניה

מאת מאיר בלייך, כתב „על המשמר" בבריטניה

הפדרציה הציונית של יהודי בריטניה בחרה בד"ר סטנן רוט לנשיא למשך השנתיים הבאות בסיום ועידתה שהתקיימה ביום ראשון בלונדון. משלחת מפ"ם העלתה הצעות אקטואליות הנוגעות למדינת ישראל, ולתנועה הציונית שנדונו במליאה ובועדות.

הצעה הקוראת לועידה להכריז על תמיכתה בהתישבות חלוצית בנגב ובערבה לטובת העם היהודי והערבי נתקבלה ללא חילוקי דעות כיוון ש„חרות" והמזרחי אינם חברים בפדרציה הציונית של בריטניה הגדולה ואירלנד.

גם הצעה המגנה התבטאויות גזעניות בישראל זכתה לתמיכה הכל. אולם הדיון בהצעות אחרות שקראו לעצור התנחלויות ביו"ש ותמכו בשיחות שלום ללא תנאים גם עם פלשתינים נרתה.

מפ"ם העלתה לדיון גם הצעה המגדירה את הציונות. הצעה זו ביקשה לקבוע שהתודעה היהודית אינה קשורה לדת אלה היא תודעה לאומית. סעיף זה עורר חילוקי דעות והיה גם ויכוח על הסעיף שביקש לקבוע שחברותם של יהודי הגולה בתנועה הציונית מזכה ומחייבת אותם להביע דעתם גם אם היא ביקורתית. לא כולם הסכימו לכך. הצעות אלא זכו בסופו של דבר לרוב בהצבעה.

חלק אחר של ההצעה שקבעה שהציונות היא תהליך שאינו תובע הגשמה מידית, כלומר אינו קורא לעליה מידית זכה בתמיכה כללית...

מפ"ם ממלאת שליחות ציונית־יהודית ייחודית באירופה, אמר חייני בורנשטיין, שבא ללונדון לאחר ביקור בסניפי מפ"ם והקיבוץ הארצי בכמה ממדינות אירופה. „אנחנו הגשר והקשר המרכזי עם השמאל האירופי".

ועדת הכספים אישרה לחקלאים ערבות מדינה ל־30 מיליון דולר

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

ועדת הכספים אישרה בישיבתה אתמול מתן ערבות מדינה ל־30 מיליון דולר שמטרתם הסדרי קונזורסיה (פריסת חובות) לחקלאים הנמצאים במצוקה.

אישור ועדת הכספים היה הכרחי לאחר שהממשלה החליטה על קונזורסיה בהיקף 90 מיליון דולר לישובי קוו העימות וישובי מצוקה.

כדי לבצע את הקונזורסיה ביקשו הבנקים ערבות ממשלתית וזאת יכולה להנתן רק באישור ועדת הכספים.

אשר לחלוקת הכספים מסר צבי אלון יועץ שר החקלאות נחמקין לכתב „על המשמר" כי דיונים על כך מתנהלים בין נציגי האוצר משרד החקלאות.

לכתב „על המשמר" נמסר, כי נציגי התאחדות האיכרים, תובעים שחקלאים המאורגנים בהתאחדות יהנו מהקונזורסיה.

אחד מ„מחבלי לרנקה": אסתר צרחה ואז יריתי בה בקלצ'ניקוב

ניקוסיה. — הירדני עבדל חכים אל חליפה, אחד משלושת המחבלים העומדים למשפט בניקוסיה על רצח שלושה ישראלים במארינה של לארנאקה בספטמבר, סיפר איך הרג בירויות את אסתר פלצור, על היאכטה של בעלה ראובן:

„היא יצאה תוך זעקות מתא היאכטה. אמרתי לה באנגלית לשבת, אך היא המשיכה לצרוח, ואז יריתי בה בקלשניקוב שלי והרגתי אותה".

שני המחבלים האחרים, הסורי עבדל אל חטיב והבריטי איאן מייקל דייויסון, הודיעו כי הרגו את ראובן פלצור ואת אברהם אבנרי, במהלך המצור בן 9 השעות על היאכטה ב־25 בספטמבר.

כל השלושה אמרו, כי אסתר פלצור נורתה לאחר שניסתה לברוח, כאשר עלו על היאכטה. שני הגברים, שנמצאו כבולים, נורו למוות לפני שהטירוריסטים הסגירו עצמם, כאשר הגיעו למסקנה שישראל לא תיענה לתביעותיהם.

שלושת הנאשמים אמרו, כי הגיעו כחשאי בספינה מטריפולי שבלבנון לקפריסין, כדי לתפוס בני ערובה ישראליים ולדרוש את שיחרורם של 20 מחבלים פלשתינאיים שנלכדו בידי חיל הים הישראלי.

(עי"ד)

הוועדים „בסולל בונה" החליטו להאבק בתוכנית ההבראה שגובשה בחברה

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

בישיבת חרום של מזכירי הוועדים הארציים של „סולל בונה" הוחלט לדחות את מסקנות הביניים של הוועדה לבדיקת מצב סולל בונה שהקימה חברת־העובדים שבה חברים בן רבינוביץ ומאיר גת והחליטו על נקיטת צעדים נגד החברה.

על כך מסרו יגאל גרינשטיין ואלי פז מזכירי הוועדים הארציים של סולל בונה לכתב „על המשמר". הם לא מסרו מה יהיו הצעדים שינקטו. הועם יצא על המלצת הוועדה לעבור לשבוע עבודה בן 5 ימים והורדת השכר ב־17 אחוז. המתבקשת מקיצור שבוע העבודה וכן מהמלצתם להוציא לפנסיה עובדים שמצבם הבריאותי מגביל אותם בעבודה.

מזכירי הוועדים אינם מבינים מדוע לא עסקה הוועדה בבדיקת שיטת הניהול בחברת סולל בונה, שלדברי המזכירים היא שדרדרה את המצב והביאה על „סולל בונה" קשיים שאפשר היה למנוע אותם.

● ניו־דלהי — אנשים נפצעו קל אתמול, כתוצאה מדליפת גאז מבית חרושת בימי — שנה ויום לאחר האסון בבופאל שגרם למותם של 2,500 אנשים.

(עי"ד)

● בסיס חיל האוויר אדוארד, קליפורניה. — שבעת אנשי הצוות של מעבורת החלל „אטלנטיס", שבו אל כדור הארץ והביעו שביעות רצון רבה מהשגיהם בחלל.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

שוב משותתים בקהיר
מאת פולט
* * *
עניינים קטנוניים
מאת יואל מרקוס
* * *
היועץ שהלך
מאת צבי בראל

מקורות מדיניים — עקיבא אלדר
מסדרונות מפלגתיים — אילן שחורי
בהסתדרות — יהודית וינקלר

לאחר רצח שחאדה
מאת יהודה ליטני
* * *
אברהם גינדי בעקבות אחיו
מאת אריה לביא

במוסף השבועי:
הפראיירים - גורלם של הלוחמים בשחיתות
מאת צבי הראל
*
לא סוף הדרך
מאת אודית שוחט

מאזן 20 השנים של טדי קולק
מאת דב שדואי

חריקות
מאת זאב יפה

המים שאנו שותים
מאת מיכאל גרטי

הטלוויזיה של השבוע
מאת חדה בושס

קרא מחר בחותם

„ארץ הצבי" על הגדר
עם ועל חברי „ארץ הצבי" שהצטרפו למפ"ם
מאת עמירם כהן

ותגזל נמשך
על גזל הקרקעות בגדה
מאת פנחס ענברי

מאורע ברנר
יהדות חילונית גאה
מאת א.ב. יפה

חפית חטובה של המדינה
על „יד שרה" מפעל התנדבותי מפואר
מאת חיה יוסף

אוהבות ומוחרמות
מצוקות הלסביות בישראל
מאת אפרת עוז ועמירם כהן

אור מעוצב
חנוכיות לקראת חג האורים
מאת חיים מאור

גיישה מישראל
צעירה בת קיבוץ עושה כסף ביפאן
מאת שלי יחימוביץ'

חותם אישי
מאת יריב בן אליעזר

מדורים וטורים מאת:
דינה גורן, חיים מאור, זאב צחור, עודד ליפשיץ, אלי הכהן, רחוביצקי, מיכאל חרסגור, עירא דביר, אפרת עוז, יעקב רבי, שמואל בונים.

חראקירי — מאת יעקב לזר
שלום־בית — מאת חיה יוסף

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 4.12.85

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקאי	1	1455.99	1521.51	1480.265	1498.73	1488.3
לירה שטרלינג	1	2160.23	2262.88	2198.933	2226.37	2211.8
מרק גרמני	1	577.18	604.61	587.5233	594.854	590.33
פרנק צרפתי	1	186.86	198.24	192.6425	195.046	193.56
גילדן הולנדי	1	513.13	537.51	522.3236	528.840	524.72
פרנק שוויצרי	1	691.17	724.01	703.5480	712.326	707.87
כתר שבדי	1	190.14	199.18	193.5493	195.964	194.49
כתר נורווגי	1	191.48	200.58	194.9128	197.344	195.97
כתר דני	1	159.61	167.20	162.4701	164.497	163.28
מרק פיני	1	266.71	279.38	271.4837	274.871	273.01
דולר קנדי	1	1046.38	1096.11	1065.130	1078.42	1070.9
דולר אוסטרלי	1	990.75	1043.85	1005.840	1018.39	1011.3
ראנד דר' אפריקני	1	471.29	542.24	535.5599	542.242	538.47
פרנק בלגי	10	280.82	298.32	289.2272	292.836	290.56
שילינג אוסטרי	10	821.33	860.36	836.0482	846.479	840.49
לירה איטלקית	1,000	844.38	897.75	861.6147	872.365	865.42
ין יפני	1,600	716.36	750.40	729.1938	738.292	732.16

בפלילים

שוטר נאשם בהתעללות באשתו הנכה

מסכת של מעשי התעללות ותקיפות אכזריות של איש משטרה תושב ראשון־לציון באשתו הנכה, נגולה בכתב־אישום שהוגש לבית־המשפט ברחובות.

בכתב־האישום נאמר שיעקב זוהר בן 29 נשוי 7 שנים לאשתו שהיא נכה כתוצאה ממחלת שיתוק ילדים ומהלכת בעזרת קביים. השניים מסוכסכים ונמצאים בהליכי גירושין. בכתב־האישום מפורטים מעשים שונים המיוחסים לבעל בחודשים יולי 1984 — ינואר 1985.

במקרה אחד פרץ ריב בין השניים סמוך לחצות הלילה ואז הצמיד הבעל את ראש אשתו לחלון האמבטיה וניסה לסגור את החלון על ראשה. בעקבות צעקותיה היכה אותה בכל חלקי גופה וכשביקשה ללכת להיבדק אצל רופא — חסם את דרכה.

במקרה דומה אירע בעבור מספר ימים, כאשר הבעל היכה את אשתו ובעט בה, משך בשערותיה ודחף את ראשה בחוזקה על התריס בדירתם. כאשר ניסתה לנסוע להיבדק אצל רופא — חסם את דרכה ומנע זאת ממנה.

כעבור שבועיים, לאחר שהאשה חזרה מביקור אצל הוריה בטבריה, החל הנאשם להכותה וגרר אותה לאורך מסדרון הדירה תוך שהוא מונע ממנה גישה לקביים, שבלעדיהם אינה מסוגלת להלך. „מגיע לך שתזחלי כמו כלב" — אמר לה לפי כתב־האישום. (עתי"ם)

הפועל גילה נאמנות ותקף את פקחי המס

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

פועל בן־מיעוטים מרצועת עזה תקף אתמול פקחי מס אשר באו לערוך ביקורת במפעל הסלטים „אוניקוף" בנס־ציונה.

פקחי המס שהגיעו למפעל ולא מצאו במקום את בעליו, ביקשו להיכנס ולערוך את הביקורת. הפועל שהיה במקום סירב להניח להם להיכנס על אף שהזדהו בפניו. במהלך דין ודברים שמריץ ביניהם תקף הפועל את הפקחים.

המנזר שימש כמחבוא לכלי קודש גנובים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

מחבוא של כלי קודש וכלי נגינה גנובים התגלה אתמול במנזר סן ג'ונף שברמלה.

בתחנת משטרת רמלה התקבלה אתמול הודעה על פריצת סלון למוצרי חשמל „שלי" בעיר. כשהגיעו השוטרים למקום מצאו להפתעם כי אמנם אירעה פריצה לחנות, אך שום דבר לא נגנב מתוכה. במהלך הבדיקה המדוקדקת המתין אחר הבלשים בחור־גדול שנפער בקיר המשותף לסלון ולמנזר. כשעברו הבלשים דרך הפירצה גילו את מטמון כלי הקודש וכלי הנגינה.

בעקבות חקירה נעצרו במנזר שני בני מיעוטים בני 17 שהודו במעשי הגניבה.

למשפחת גורן ולקיבוץ רשפים
אתכם באבלכם הכבד במות
דוד
בית „על המשמר"

לנדב ורדימון ומשפחתו
משתתפים באבלכם הכבד במות
תמר ורדימון־אשכנזי
ובעלה חיים אשכנזי
בית צוותא

לחברתנו מאירה ולמשפחה, בקיבוץ רשפים
אתכם בצער על מות
הבעל־האב והסבא
קיבוץ אדמית

אנו משתתפים בצער חברנו ישראל טל ומשפחתו
במות האב
זאב רוזנטל
קיבוץ בית־זרע

„מוכים ואחוזי חרון אנו נפרדים ממך, ניצן"

אמרה בת־כיתתה של ניצן מנדלסון, שהובאה אתמול למנוחות בחולתה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

מאות מתושבי הגליל העליון ליוו אתמול למנוחות בקיבוץ חולתה את ניצן מנדלסון, שנרצחה במלטה על־ידי מחבלים בעת חטיפת המטוס המצרי.

טקס ההלוויה היה קצר ומאופק. על הקבר הונחו זרים מטעם נשיא המדינה, הממשלה, הכנסת, צה"ל, המשטרה, המועצה האזורית וישובי האיזור.

„מוכים ואחוזי חרון אנו נפרדים ממך, ניצן". אמרה בת־כיתתה שנשאה הספד קצר. „חולתה כבר ידעה אבל ושכול, אך מול זוועה חייתית ומחרידה כזאת לא עמדנו. בן־לילה הפך השם ניצן לסמל שהכל עטוף בו". אמרה חברתה של ניצן מנדלסון וסיימה את הספדה בתקווה שיום יבוא ולא ירצחו עוד בני־אדם בשל היותם יהודים.

טלקס

● כנס אנשי תקשורת של הקבה"א

כנס של אנשי כלי־התקשורת הפנימיים בקיבוצים ובתנועה התקיים אתמול בבית הקיבוץ הארצי בתל־אביב.

בכנס, שנערך לקראת הוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי, דנו המשתתפים בדרכים להביא את חברי הקיבוצים למעורבות מירבית בדיונים לקראת הוועידה, בוועידה עצמה ואחריה.

את הכנס, בו השתתפו כ־60 חברים מ־25 קיבוצים, פתח חיים גרוס, רכז צוות הוועידה. הוא פירט את הנושאים שיובאו לדיון ולהחלטה בוועידה וביניהם הערבות ההדדית, האחדות הרעיונית והקיבוץ והחברה הישראלית.

בכנס נמסר דו"ח על סקר מהגנה העוסק במידת מעורבותם של החברים בחיי התנועה. כן הוצג מספר תסריטים צפויים לקיבוץ הארצי לקראת שנת 2000.

אבי בניהו

● נחנך סניף מפ"ם בבני־ברק

סניף מפ"ם בבני־ברק נחנך אמש במסיבת חברים בהשתתפות כמאה מחברי הסניף.

ולדי מורג, רכז מחלקת האירגון, הביא את ברכת המרכז לסניף. מורג סקר את היערכותה של מפ"ם במאבקה נגד האבטלה ושחיקת השכר.

יהודה דנגורי, רכז האיזור, הציג את תוכנית העבודה של האיזור. כן בירכה מזכירת הסניף, רושקה (שע"ה)

שיטה זולה לטיהור אגמים ומאגרי מים פותחה בטכניון

מאת ירדן זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

מחקר משותף לפקולטה להנדסה אזרחית בטכניון ולמדעני משרד החקלאות בארה"ב הביא לפיתוחה של שיטה זולה מהמקובל לטיהור אגמים ומאגרי מים אשר מימיהם נעכרו בשל המצאות חלקיקי חרסית בתוכם.

המחקר, שנעשה על־ידי פרופ' יורם אבנימלך, ניסה לברוק האם יש אמת בדעה שגרסה במשך שנים כי מאגרי מים שנעכרו בשל הימצאות חלקיקי חרסית בהם אינם מאפשרים גידול אצות. בבדיקות מעבדה התברר, כי הכנסת אצות למאגרי מים עכורים הביאו להתחברותן עם חלקיקי החרסית וליצירת גושים בגודל מילימטר ששקעו בקרקעית כשהם מותירים את מי הבריכה העליונים צלולים לחלוטין. בהמשך לניסויי המעבדה בוצעו מחקרים נוספים במספר מאגרי מים בארה"ב. במגמה לעודד את גידול האצות הוסיפו החוקרים מנות מדודות של חנקן ורשנים וזרחניים למים. טיפול זה הביא לכך שבתוך ימים ספורים נרשמה ירידה ניכרת ברמת עכירות המים.

בהודעה שפירסם הטכניון בנושא זה נמסר, כי עד כה היה אחד הפתרונות לטיהורם של מאגרי המים הוספת גבס, אולם בפתרון זה אובחנו מספר חסרונות, כגון כמות גבוהה של חימר שנדרשה לטיפול והפיכתם של המים לקשים יותר.

השיטה החדשה לטיפול באמצעות אצות הוכחה כיעילה יותר מבחינה כלכלית. מחירה של השיטה הוא כ־11 דולר לדונם במאגר מים שעומקו שלושה מטרים, שהם כ־15 אחוז ממחיר הטיפול באמצעות גבס. על־פי הממצאים לא תידרש הוספתם של חומרים כימיים לאצות בפרקי זמן קצרים וכי אין כל סכנה לריבוי האצות עד להפיכתן לבעיה בפני עצמה.

נודע, כי פירסום [illegible] חדשה זו הביאה להתעניינות [illegible] של מדינות רבות, בתוכן תאילאנד, מלזיה, גיניאה החדשה הפיליפינים והודו.

„מיתקפת גלויות" להפסקת המעורבות בניקאראגואה

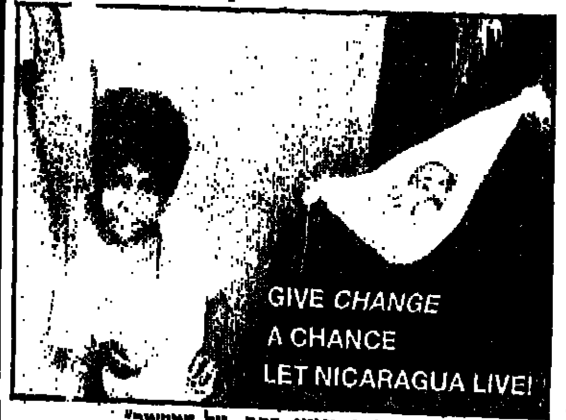

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

מאות גלויות ברכה לקראת חג המולד ובהן קריאה להפסקת המעורבות האמריקנית בניקאראגואה, יישלחו בשבוע הבא מאזרחי מדינת ישראל למשפחות בארצות־הברית. המיבצע נערך במסגרת פעולה בינלאומית של יוס"י (האינטרנציונל הסוציאליסטי הצעיר) [illegible] שמאל בארצות־הברית.

גוני גולדברג, הרכז לעניינים בינלאומיים בדור הצעיר של מפ"ם, המארגן את המיבצע בישראל, מסר אתמול, כי למיבצע ניתנה הסיסמה „תנו צ'אנס לשינוי — תנו לניקאראגואה לחיות".

במיבצע יטלו חלק אורחים מ־45 מדינות שישלחו מאה אלף גלויות חג מולד למשפחות באמריקה ובהן הקריאה לאפשר לתהליך הדמוקרטיזציה בניקאראגואה להתקדם ללא התערבות חיצונית.

הבדואים בעמק מבקשים להתנתק מהמועצה האזורית

מאת מירה יעל, כתבת „על המשמר"

תסיסה בריכוזי הבדואים בעמק יזרעאל מורגשת באחרונה בגלל תביעתם להתנתק מהמועצה האזורית יזרעאל אליה הם משתייכים ולמנות ועדה קרואה לניהול העניינים המוניציפליים של ישובי הבדואים.

התסיסה בקרב הבדואים גברה בעקבות סיור בזק של שר האוצר, יצחק מודעי, באיזור ב־11.11.85, שבמהלכו אמר לבדואים, „למה לכם להיות במועצה אחת עם הקיבוצים, שמשתמשים בכם להשיג טובות לעצמם. יש לכם אינטרסים משלכם ואתם צריכים להקים מועצה בדואית נפרדת משלכם".

בשטח שיפוטה של המועצה האזורית יזרעאל קיימים שישה ריכוזי בדואים המונים 7000 נפש ולדברי יו"ר המועצה האזורית, ישראל פרצקין, הם נהנים מהשירותים הניתנים לכלל תושבי המועצה, שבשטח שיפוטה גם 38 ישובים יהודים.

בסיור עתונאים שערב שלשום [illegible] ראש המועצה האזורית בריכוזי הבדואים [illegible] הנכבדים ונציגי השבטים את דברי שר האוצר [illegible] שמפעילי הליכוד באיזור הם שעודדו את המתיחות והמחלוקת בגלל הכוונה מעוותת של המציאות.

נפטר דוד גורן

מאת כתבנו

דוד גורן, חבר קיבוץ רשפים, נפטר אתמול לאחר מחלה קשה.

היה אסיר ציון ברומניה, פעיל בקיבוץ, חבר הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי, מפעילי המדור הרומני במפ"ם, ובמשך 10 שנים שימש כתב „על המשמר" בעמק, וכתבותיו בימי מלחמת ההתשה זכו להערכה רבה.

דוד גורן כתב ספר על אביב מאורע, מפעילי התנועה ברומניה, שנפטר לאחר שנים של ישיבה בכלא כאסיר ציון. בספרו השני הנציח את עיר מולדתו ביאטרה נריאמץ ואת קץ השואה הצעיר בה. ספרו האחרון מתאר את מלחמת ההתשה בעמק בית־שאן ועומד להופיע בקרוב בהוצאת הקיבוץ המאוחד.

מפלגת הפועלים המאוחדת
המרכז

לוח פעילות שבועית
מה־5.12.85 — 11.12.85

מחלקת ההסברה
5.12 – חולון – בשעה 8.30, אילן אסיה – בי"ס
נצרת עילית – בשעה 18.30, דוד שטוקפיש – אידיש
6.12 – כפר כנא – בשעה 18.00, מחמוד אותיים
7.12 – קיבוץ מגן – בשעה 10.30, נחום שור – יום עיון לחברי סניף פתח־תקווה
סניף בועינה – בשעה 18.00, מחמוד ארחיים
8.12 – נצרת – בשעה 17.00, שמואל טולדנו – סמינר מסבירים
קיבוץ מגידו – בשעה 21.15, ח"כ חייקה גרוסמן
סניף כפר־סבא – בשעה 19.00, יהודה דנגורי – מסיבת חנוכה
9.12 – סניף ירושלים – בשעה 18.30, ח"כ חייקה גרוסמן – מסיבת חנוכה
קרית־שמונה – בשעה 18.00, איציק בן אלי – ישיבת מזכירות
10.12 – מועדון סניף רמת־גן – בשעה 10.00, אילן אסיה – מסיבת חנוכה
ירושלים – בשעה 15.00, ח"כ יאיר צבן – סמינר – נח"ל/של"ת
חיפה – בשעה 17.00, משה סמולר – אסיפה עם ותיקי התנועה
צפת – בשעה 17.00, איציק בן אלי – מזכירות הסניף
כפר־סבא – בשעה 19.00, דוד שטוקפיש – מסיבת חנוכה לדוברי אידיש
11.12 – בת־ים – בשעה 19.30, אליעזר רונן – מסיבת חנוכה
סניף ת"א – בשעה 20.00, ד"ר נדין יעיב – בית הדור הצעיר

המחלקה לאיגוד מקצועי
8.12 – קרית מוצקין – בשעה 20.30, מועצת סניף בנושא איגוד מקצועי בהשתתפות דב אלקנתי, אריה חדש, שבתאי בן־בסט

מחלקת הארגון
5.12 – אשקלון – בשעה 19.00, מזכירות רחבה של הסניף עם ולדי ויוסי מרציאנו
8.12 – עפולה – בשעה 20.00, אסיפת חברים ופעילי הסניף עם ולדי ומשה דוחם
10.12 – מגדל העמק – בשעה 19.00, מזכירות הסניף עם ולדי ומשה דוחם
11.12 – יבנה – בשעה 19.00, מזכירות רחבה של הסניף עם ולדי ומאיר דוג

מסיבות חנוכה
7.12 – חדרה – בשעה 18.00, בית אליעזר – תהלוכת לפידים בשיתוף השומר הצעיר
9.12 – רמלה – בשעה 19.00, בסניף
11.12 – בת־ים – בשעה 19.30, פתיחה חגיגית ומסיבת חנוכה במועדון בהשתתפות אליעזר רונן, ראש העיר אהוד קנמון וסגנו ומזכיר מח"ם בנצי מזעקין
11.12 – קרית־שמונה – בשעה 19.30 בסניף
12.12 – נצרת עילית – בשעה 19.00

ביום ג', 10.12.85, בשעה 9.30
יתקיים באולם הישיבות בבית המרכז
דיון על ארצות־הברית
החוג לברור בעיות העם היהודי
הברית העולמית